

2007

Jaarverslag

Vlaamse overheid
Beleidsdomein
Landbouw en Visserij

Jaarverslag

Beleidsdomein Landbouw en Visserij

20
07

Voorwoord

Beste lezer,

Het is intussen een traditie geworden om u elk jaar een overzicht aan te bieden van onze voornaamste activiteiten en realisaties van het voorbije werkjaar.

In 2007 gingen de raderen van de nieuwe BBB-structuur (Beter Bestuurlijk Beleid) steeds beter draaien. De personeelsleden van het beleidsdomein die in het Ellipsgebouw werken, zijn inmiddels al goed geïntegreerd in hun nieuwe 'anders-werken'- omgeving.

2007 was ook het jaar waarin het Gemeenschappelijk Europees Landbouwbeleid (GLB) zijn 50e verjaardag vierde. Na die halve eeuw zien we dat de Vlaamse land- en tuinbouw en de visserij sterk uitgegroeid zijn tot volwaardige bedrijfseconomische sectoren die steeds meer te maken krijgen met breed-maatschappelijke uitdagingen en waarin ondernemerschap en competitiviteit onontbeerlijk zijn geworden. Globalisering en internationalisering versnellen dit proces.

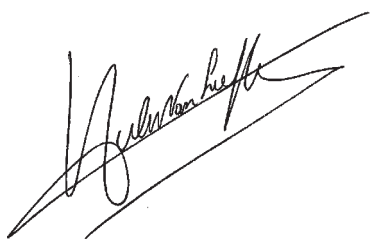
Om de bedrijven te helpen bij de nieuwe uitdagingen op het vlak van onder andere informatisering, duurzaamheid, bedrijfsleiding, ... bleef het beleidsdomein Landbouw en Visserij ook in 2007 zware inspanningen leveren om zijn dienstverlening voor de Vlaamse land- en tuinbouwer en visser te optimaliseren. Daarnaast leest u in dit jaarverslag hoe wij onze rol als schakel tussen de verschillende bestuursniveaus en onze doelgroep trachten waar te maken en de Vlaamse land- en tuinbouwers en vissers wegwijs proberen te maken in vaak complexe regelgeving en materies.

Dit en nog veel meer leest u in dit verslag dat u voornamelijk een overzicht geeft van de activiteiten van het Departement Landbouw en Visserij en van het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

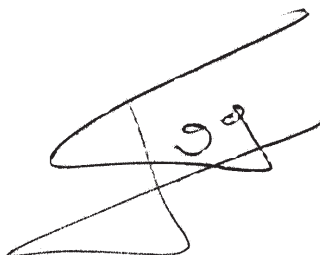
Voor een inzicht in de activiteiten van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM) verwijzen we u graag door naar hun respectievelijke jaarverslagen.

Via dit voorwoord willen we eveneens de medewerkers van het beleidsdomein danken voor hun klantgerichte inzet en enthousiasme, die onontbeerlijk zijn om dagdagelijks deze kwaliteitsvolle dienstverlening te garanderen.

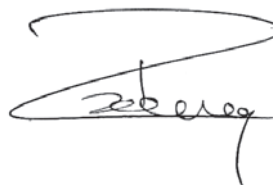
We wensen u een aangename en nuttige lectuur van dit verslag.

J. Van Liefferinge
Secretaris-generaal

N. Van Ginderachter
Administrateur-generaal

P. De Clercq
Woordvoerder

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Departement Landbouw en Visserij	11
1 Secretariaat-generaal	12
1.1 Programma voor Plattelandsontwikkeling 2007-2013	13
1.2 Vlaams Ruraal Netwerk	14
1.3 Vlaamse Attaché Landbouw en Visserij	15
2 Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling	16
2.1 Voorlichting en Vorming	17
2.1.1 Groepsvoorlichting	17
2.1.2 Sturing van het onderzoek	18
2.1.3 Opvolgen van erkende praktijkcentra	18
2.1.4 Gemeenschappelijke Marktordening (GMO)	18
2.1.5 Demonstratieprojecten	19
2.1.6 Landbouweducatie	19
2.1.7 Landbouwworming	20
2.1.7.1 Situering	20
2.1.7.2 Vormingsactiviteiten	20
2.1.7.3 Organisatoren	20
2.1.7.4 Nieuwe regelgeving	20
2.1.7.5 De landbouwworming in cijfers	21
2.1.7.6 Innovatieve vormingsprojecten	27
2.1.7.7 Informatisering van de dossierbehandeling	27
2.2 Kwaliteit en Innovatie	28
2.2.1 Fokkerij	28
2.2.2 Voortplantingstechnieken	29
2.2.3 Karkasclassificatie	30
2.2.4 Bijzondere steun pluimvee	30
2.2.5 Houderijsystemen leghennen en braadkippen	30
2.2.6 Melk	30
2.2.7 Fonds voor Landbouw en Visserij	30
2.2.8 Europese kwaliteitsregelingen (BOB-BGA-GTS)	31
2.2.9 Promotie voor landbouwproducten	31
2.2.10 Zorgboerderijen	32
2.2.11 Projecten hoeve- en streekproducten	32
2.2.12 Biologische landbouw	33
2.3 Landbouw en platteland	34
2.3.1 Afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur van het buitengebied	34
2.3.2 Decreet integraal waterbeleid en bekkenbeheerplannen	34
2.3.3 Adviesverlening ruimtelijke ordening	35
2.3.4 Duurzaam energiegebruik in land- en tuinbouw	35
2.3.5 Draagvlakverbreding landbouw-milieu	37
2.3.6 Leader+ in het kader van het PDPO 2000-2006	37
2.3.7 Steunmaatregelen ter bevordering van meer duurzame landbouw	37

3	Afdeling Landbouw- en Visserijbeleid	40
3.1	Oprichtingen	41
3.2	Activiteiten	41
3.2.1	Proactief nieuw EU-wetgeving begeleiden	41
3.2.2	Raden en beheerscomités	42
3.2.2.1	Verbetering van de uitvoering van het GLB	42
3.2.2.2	Vereenvoudiging of aanpassing Europese regelgeving	42
3.2.2.3	Nieuwe Europese initiatieven helpen realiseren	43
3.2.3	Wetgeving	43
3.2.4	Informatieverstrekking	44
3.2.5	Mededelingen aan Europa	46
3.2.6	Overleg	46
3.2.7	Samenwerking	48
3.2.8	Internationaal overleg	48
3.3	Zeevisserij	49
3.3.1	Toegang tot de visgronden	49
3.3.2	Herstelplannen	49
3.3.3	Quota	49
3.3.4	Regionale Adviesraden	50
3.3.5	Marktbeleid	50
3.3.6	Controle	50
3.3.7	Structuurfondsen	51
3.3.8	Vlootbeleid	51
3.3.9	Ondersteuningsbeleid	51
4	Afdeling Monitoring en Studie	52
4.1	CAF-analyse	53
4.2	Adieu Landbouwraden	54
4.3	Het Landbouwmonitoringsnetwerk: referentie voor rentabiliteitsgegevens	54
4.3.1	Plan van Steekproeftrekking	54
4.3.2	Verzameling van bedrijfsgegevens	55
4.3.3	Datawarehousing	56
4.3.4	Ontwikkeling Datamarts	56
4.3.5	Rentabiliteitsrapport	56
4.3.6	SAS Enterprise Intelligence Award 2007	56
4.4	Het Landbouwmonitoringsnetwerk als basis voor beleidsvoorbereidend studiewerk	57
4.4.1	Milieumodule	57
4.4.2	Conjunctuurbarometer	58
4.4.3	Verbrede landbouw	58
4.4.4	Verkenning van de Vlaamse melkveehouderij in 2015	59
4.4.5	Analyse van een flat rate voor de Vlaamse landbouw	59
4.4.6	Analyse van de vestigingssteun	59
4.4.7	Innovatie in de Vlaamse land- en tuinbouw	59

5	Managementondersteunende Dienstverlening	60
5.1	Team Boekhouding en Begroting	61
5.1.1	Opmaak van de begroting	61
5.1.2	Uitvoering van de begroting	61
5.2	Team Communicatie en Communicatietechnologie	62
5.3	Team Horizontale Juridische Dienstverlening	63
5.3.1	Regelgeving	63
5.3.1.1	Pachtprijzen	63
5.3.1.2	Fiscaliteit	64
5.3.1.3	ILVO	64
5.3.2	Geschillenbeheer	64
5.3.3	Adviesverlening	65
5.4	Team logistiek en archiefbeheer	65
5.4.1	Voorafgaand	65
5.4.2	De verhuisbeweging	65
5.4.3	De afwikkeling	66
5.5	Team Personeel en Organisatieontwikkeling	67
Agentschap voor Landbouw en Visserij		69
6	Directoraat-generaal	70
6.1	Interne Audit	71
6.2	Juridische ondersteuning	73
7	Afdeling Markt- en Inkomensbeheer	74
7.1	Dienst Referenties	75
7.1.1	Beheer van de identificatiegegevens	75
7.1.2	Beheer van de toeslagrechten	76
7.1.2.1	Overzicht van 2007	76
7.1.2.2	Overdracht van toeslagrechten	76
7.1.2.3	Aanvragen via de reserve	77
7.1.3	Beheer van de premierechten voor zoogkoeien	77
7.1.4	Beheer van de melkquota	77
7.1.4.1	Definitieve quotumoverdrachten: mobiliteiten en quotumfonds	77
7.1.4.2	Definitieve quotumoverdrachten: osmoses	78
7.1.4.3	Beheer van de heffing	78
7.1.5	Beheer van de schoolmelksubsidies	78
7.1.6	Communicatie en vorming	78
7.2	Dienst Aangiftes	79
7.2.1	Verzamelaanvraag 2007	79
7.2.1.1	Aanvragen niet-ontkoppelde grondgebonden premies	80
7.2.1.2	Aanvragen agromilieumaatregelen	80
7.2.1.3	Blijvend grasland	80
7.2.2	Zoogkoeienpremie	80
7.2.3	Slachtpremie voor kalveren	81
7.3	Dienst Controles	82
7.3.1	Controles ter plaatse op premiegerechtigheid van landbouwpercelen	82
7.3.2	Controle op de bedrijfstoelage met behulp van satellietbeelden	82
7.3.3	Controles agromilieumaatregelen	82
7.3.4	Rundveecontroles	82

7.3.5	Randvoorwaardencontroles	83
7.3.6	Controles melk	83
7.3.7	Controles non-food en energiegewassen	84
7.4	Dienst Berekeningen	84
7.4.1	Modulatie van de rechtstreekse Europese steun	84
7.4.2	Kortingen	84
7.4.3	Uitbetaling van de bedrijfstoelage	85
7.4.3.1	Campagne 2006	85
7.4.3.2	Campagne 2007	85
7.4.4	Uitbetaling van zoogkoeienpremie	85
7.4.4.1	Saldo voor de aanvragen van de campagne 2006	85
7.4.4.2	Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2007	85
7.4.5	Uitbetaling van slachtpremiekalveren	86
7.4.5.1	Saldo voor de aanvragen van de campagne 2006	86
7.4.5.2	Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2007	86
7.4.6	Uitbetaling van de speciale toeslagrechten	87
7.4.7	Uitbetaling van de agromilieumaatregelen beheerd door het agentschap	87
7.4.8	Uitbetaling van de niet-ontkoppelde oppervlaktegebonden premies en verwerkingspremie vlas	87
7.5	Innovatieve projecten	88
7.5.1	Het e-loket	88
7.5.2	Interne werking	88
7.5.2.1	Het ALV-portaal	88
7.5.2.2	Prestaties meten en opvolgen	89
8	Afdeling Procesondersteuning	90
8.1	Dienst Betalingen en Inningen	91
8.2	Dienst Informatica (MOD-ICT)	93
8.2.1	Structuur en taken	93
8.2.1.1	Cel E-Government	93
8.2.1.2	Cel Exploitatie	93
8.2.1.3	Cellen Ontwikkeling (Front- en Back-office)	94
8.2.1.4	Cel Standaarden, Architectuur en Security (SAS)	94
8.2.2	Realisaties in 2007	94
8.2.2.1	Project Agromilieumaatregelen (PDPO I en II)	94
8.2.2.2	Geografisch Informatiesysteem (GIS)	94
8.2.2.3	Het e-loket	95
8.2.2.4	Informaticabeveiliging	95
8.2.2.5	ALV-Portaal en het Post OpgvolgingsSysteem	96
8.2.2.6	Exploitatie en investeringsuitgaven informatica	96
8.3	Coördinatieceel	97
9	Afdeling Productkwaliteitsbeheer	98
9.1	Toelaten van rassen van landbouw- en groentegewassen tot het handelsverkeer	99
9.2	Keuring van plantaardig teeltmateriaal	102
9.2.1	Toezicht op handel en productie	102
9.2.1.1	Eenjarige teelten: zaaizaad en aardappelpootgoed	103
9.2.1.2	Meerjarige teelten: plantgoed en boomkwekerijproducten	106
9.2.2	Toezicht op bedrijven die hoevezaaizaad voor derden triëren	108
9.2.3	Het Laboratorium voor Zaadontleding	109
9.3	Ondersteunende activiteiten	111

9.3.1	Verdere uitbouw van een aangepast informaticasysteem	111
9.3.2	Opmaak regelgeving	111
9.3.3	Overleg met de sector	112
9.3.4	Internationale contacten	112
10	Afdeling Structuur en Investerings	114
10.1	Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)	115
10.1.1	Beleidsvisie	115
10.1.2	Begroting 2007	116
10.1.3	Nieuw ingediende dossiers	116
10.1.4	Toegekende VLIF-steun	118
10.2	Europese en Vlaamse steun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten	120
10.2.1	Inleiding	120
10.2.2	Organisatie investeringssteun aan de agrovoedingssector	120
10.2.3	Steunverlening 2007-2008	121
10.3	Tuinbouwproeftuinen en -centra	122
10.4	Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit	123
10.4.1	Inleiding	123
10.4.2	Goedkeuring programma's	124
10.4.3	Inhoudelijke controle ingediende uitgaven	124
10.4.4	Controle van de erkenningsvoorwaarden van de telersverenigingen	125
10.5	Bedrijfsbeheer	126
10.5.1	Subsidies voor bedrijfsleidings- en milieuadviezen	126
10.5.2	Het bedrijfsadviessysteem BAS	126
11	Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing	128
11.1	Tien productgroepen	129
11.2	Samenwerking met de sector	129
11.3	De markt bepaalt de koers	130
11.4	Promotie binnenland	131
11.4.1	Overkoepelende activiteiten	131
11.4.2	Promotiecampagnes sectoren	131
11.4.3	Europese middelen	133
11.5	Promotie buitenland	134
11.6	Knowhow inzake kwaliteitsbeheer	135
11.7	Knowhow inzake voeding en gezondheid	135
12	Vlaams infocentrum land- en tuinbouw	136
12.1	Elektronische communicatie	137
12.2	Landgenoten	137
12.3	Buiten Adem/Melk & honing	138
12.4	Vijfjaarlijks imago-onderzoek	139
	Lijst van gebruikte afkortingen	140
	Colofon	142

Departement Landbou en Visserij

1

Secretariaat- generaal

1.1

Programma voor Plattelandontwikkeling 2007-2013

Het plattelandontwikkelingsbeleid wordt ook wel de tweede pijler van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) genoemd. Het is dan ook een uitvoering van Europese regelgeving. De uitwerking van dit Europees beleid heeft ertoe geleid dat een programma voor plattelandontwikkeling (PDPO) werd opgemaakt voor Vlaanderen. Het eerste programma liep gedurende de periode 2000-2006. Deze programmaperiode eindigde op 15 oktober 2006.

De Europese Verordening 1698/2005 voorziet dat de nieuwe programmaperiode kan starten op 1 januari 2007 en loopt tot en met december 2013. Het Vlaams Programma voor Plattelandontwikkeling 2007-2013 (PDPO II) is begin december 2006 officieel ingediend bij de Europese Commissie (EC). Het werd ontvankelijk verklaard op 12 december 2006. In de loop van 2007 werd de Europese goedkeuringsprocedure doorlopen en vonden onderhandelingen plaats met de EC. Het strategische document en het programma werden aangepast, rekening houdende met de bemerkingen van de EC. Op 13 november 2007 keurde de Europese Commissie het Vlaams Programma voor Plattelandontwikkeling 2007-2013 uiteindelijk officieel goed via Beschikking C(2007)5555. De goedkeuring is retroactief vanaf 1 januari 2007.

Binnen het programma wordt gewerkt rond vier assen, waarin telkens een aantal maatregelen zijn ondergebracht. Maximale continuïteit was van groot belang, waarbij de nadruk ligt op het economische land- en tuinbouwgebeuren binnen het plattelandontwikkelingsbeleid. Toch wordt ook ruime aandacht geschonken aan milieuaspecten binnen de verschillende assen. De maatregelen worden beheerd door verschillende afdelingen binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij en het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie. De Coördinerende cel Europees Plattelandsbeleid treedt op als beheersautoriteit en behoort tot het Departement Landbouw en Visserij. Zij staat in voor het algemeen beheer

en de algemene communicatie van het programma. Ook het Ruraal Netwerk, dat een netwerk vormt van alle actoren in relatie met het programma voor plattelandontwikkeling, wordt getrokken vanuit het departement. Alle betalingen gebeuren via het Vlaams Betaalorgaan dat onder het Agentschap voor Landbouw en Visserij valt.

Overzicht van de maatregelen per as:

As 1, verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector:

- beroepsopleiding en voorlichting;
- vestiging van jonge landbouwers;
- bedrijfsadviesystemen voor land- en tuinbouwers;
- investeringen in landbouwbedrijven;
- verhoging van de toegevoegde waarde van land- en bosbouwproducten;
- deelname door landbouwers aan voedselkwaliteitsregelingen;
- voorlichting en afzetbevordering van Vlaamse producten erkend als BOB/BGA/GTS.

As 2, verbetering van het milieu en het platteland:

- compenserende betalingen - vergoeding natuur;
- agromilieumaatregelen;
- bosbouwmaatregelen.

As 3, de leefkwaliteit op het platteland en diversificatie van de plattelandseconomie:

- diversificatie van landbouwactiviteiten naar niet-agrarische activiteiten;
- gebiedsgerichte werking.

As 4, Leader:

- lokale ontwikkelingsstrategieën leefkwaliteit/diversificatie;
- samenwerkingsprojecten met andere plattelandsgebieden;
- werking van Plaatselijke Groepen.

Technische bijstand

- algemene technische bijstand;
- ruraal netwerk.

De maximale bijdrage aan Europese middelen vanuit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) voor de volledige programmaperiode bedraagt 224.502.709 euro of 33,63% van de totale overheidsbijdrage. Samen met een Vlaams budget van 443.054.200 euro is 667.574.909 euro ter beschikking om het PDPO II uit te voeren.

Tabel 1.1 Overzicht van de beschikbare middelen per as (in euro)

As	Overheidsuitgave (euro)	Vlaamse bijdrage (euro)	ELFPO bijdrage (euro)
As 1	449.041.417	314.328.992	134.712.425
As 2	112.260.354	56.130.177	56.130.177
As 3	59.867.857	41.907.500	17.960.357
As 4	37.424.453	26.197.117	11.227.336
Technische bijstand	8.980.828	4.490.414	4.490.414
Totaal	667.574.909	443.054.200	224.520.709

1.2 Vlaams Ruraal Netwerk

In 2007 werd een goede opstart en werking van het Vlaams Ruraal Netwerk voorbereid. Naast de organisatie van de opvang van buitenlandse 'Leader+'-groepen en het verlenen van medewerking aan het European Contact Point werden volgende acties ondernomen:

- de ontwikkeling van een eigen huisstijl voor communicatie- en promotiemateriaal ten voordele van de herkenbaarheid van het Vlaams Ruraal Netwerk;
- verspreiding van een eerste nieuwsbrief (juni 2007) en de voorbereiding van de uitgave van een viermaandelijks nieuwsbrief;
- de ontwikkeling van een eigen website als informatie- en communicatiekanaal;
- de organisatie van een Leader-infodag (2 oktober 2007) om kandidaat Leader-groepen in contact te brengen met de al bestaande Leader+-groepen;
- het opstellen van een folder en van een startdocument;

- de brede introductie van het Vlaams Ruraal Netwerk via een startdag op 5 december 2007;
- participatie aan de stand van het beleidsdomein Landbouw en Visserij op Agribex (4 tot 9 december 2007);
- bevraging van de actoren van het Vlaams Ruraal Netwerk als voorbereiding van de opmaak van een actieplan op lange termijn;
- de aanwerving van een coördinator (Nele Vanslebrouck) voor het Vlaams Ruraal Netwerk (start op 1 januari 2008).

In 2008 bouwt het Vlaams Ruraal Netwerk zijn werking rond drie grote pijlers op. Na de opstartfase is het van belang zo snel mogelijk een stevig draagvlak voor het Vlaams Ruraal Netwerk te verkrijgen en vanuit het netwerk een goede en duidelijke communicatie te voeren

(overleg, website, nieuwsbrief, ...). Hierdoor zal het Vlaams Ruraal Netwerk aan bekendheid winnen en zich steeds meer als aanspreekpunt kunnen profileren. Een tweede aandachtspunt is de organisatie van diverse uitwisselingsmomenten tussen de actoren van de diverse assen van het netwerk. Ten slotte zal het Vlaams Ruraal Netwerk zich vanaf 2008 internationaal profileren en actief deelnemen aan de uitbouw en de werking van het Europees Ruraal Netwerk.

Voor meer informatie kan u terecht op de website:

www.ruraalnetwerk.be.

1.3

Vlaamse Attaché Landbouw en Visserij

De Vlaamse Attaché Landbouw en Visserij ondersteunt het Vlaams landbouw- en visserijbeleid via Europese coördinatie en netwerken. De attaché is betrokken bij de voorbereiding en opvolging van de EU-ministerraden Landbouw en Visserij en bij de afstemming van Vlaamse standpunten met andere gewesten en met betrokken federale diensten via de hiervoor opgerichte kanalen en werkgroepen. Hij vormt tevens het ankerpunt van het Departement Landbouw en Visserij op de Permanente Vertegenwoordiging (PV) van België bij de Europese Unie en fungeert hierdoor als verbindingspersoon. Concreet heeft de attaché het afgelopen jaar bijzondere aandacht besteed aan het opbouwen van een goed Europees netwerk én een goede samenwerking met het kabinet en de administratie. Hij heeft een nieuw archiefsysteem opgebouwd dat een efficiënte opvolging van de dossiers mogelijk maakt. Daarnaast heeft hij de samenwerking verbeterd met de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid en het Landbouwbureau, door de taken duidelijk af te bakenen en goede contacten te onderhouden.

De belangrijkste dossiers die de Vlaamse attaché het voorbije jaar opvolgde, situeren zich in de sectoren groenten en fruit, wijn en suiker. Deze stonden alle op het hervormingsmenu van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). Daarnaast werd er aandacht besteed aan de goedkeuring van de programma's voor plattelandsbeleid 2007-2013, aan een tussentijdse evaluatie

van de randvoorwaarden en aan de voorbereiding van de tussentijdse evaluatie van de Mid Term die in 2003 plaatsvond. Bij de visserijdossiers stond het meerjarenplan voor de platvis hoog op de agenda in de eerste helft van het jaar. Tussendoor werd er verder gewerkt aan de goedkeuring van het Nationaal Strategisch Plan 2007-2013 voor de Vlaamse visserijsector.

In december stonden - zoals ieder jaar - de bespreking van de nieuwe vangstquota en technische maatregelen voor 2009 op het programma.

2

**Afdeling
Duurzame
Landbouw-
ontwikkeling**

2.1

Voorlichting en Vorming

2.1.1 Groepsvoorlichting

De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling vulgariseert recente informatie uit het landbouwonderzoek. Wetenschappelijke en vaak vrij complexe materie wordt omgezet in verstaanbare en direct bruikbare informatie voor de land- en tuinbouwers in de verschillende sectoren. De afdeling draagt zo bij tot de sterke ontwikkeling op het vlak van techniek en management die de Vlaamse landbouw de laatste jaren kenmerkt. De thema's die in de voorlichtingsactiviteiten aan bod komen, sluiten aan op een langetermijnvisie voor de Vlaamse land- en tuinbouwer, hebben betrekking op het behoud en versterken de rendabiliteit en de concurrentiekracht van de bedrijven en dragen bij tot een duurzame land- en tuinbouw. De activiteiten worden, afhankelijk van het thema, de sector

en het seizoen, georganiseerd in de vorm van studiedagen, voordrachten, sensibiliseringsacties, publicaties of als demonstratieproeven. Tabel 2.1 geeft een overzicht per sector.

De afdeling organiseert zelf of in samenwerking met derden studiedagen voor alle geledingen van de beroepssector. Hiermee speelt ze in op de vraag van de sectoren naar onafhankelijke informatie en beleidsoverschrijdende expertise. Sensibiliseringsacties worden meestal opgezet rond actuele thema's of nieuwe en complexe wetgevingen die snel moeten doordringen tot de sector. De afdeling maakt zelf neutrale, vulgariserende en beschrijvende brochures op of verleent haar medewerking aan derden. Voor de brochures opgemaakt in eigen beheer staat de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling in voor zowel de inhoud als voor de logistiek. De brochures kunnen gratis aangevraagd worden of gedownload worden van de website van het beleidsdomein. Van de 58 beschik-

Tabel 2.1 Aantal activiteiten per sector

	Studie- dag	Deelnemers studiedag	Voor- dracht	Deelnemers voordracht	Artikel	Brochure	Demonstratie- proeven	Proefveld- gids	Praktijk- centrum	GMO
Melkvee	14 (1)	1569	2	50	8	2	-	-	-	-
Vleesvee	13 (2)	837	-	-	1	-	2	-	-	-
Varkens, paarden en kleinvee	11 (3)	815	5	132	-	-	-	-	-	-
Dierenwelzijn en stallenbouw	14	1310	6	330	6	1	-	-	-	-
Voedergewassen	18 (4)	1290	44	3640	31	-	12	5	1	-
Fruit	8	736	25	1482	19	1	26	-	2	4
Groenten	-	-	1	85	-	-	-	-	7	4
Granen, eiwit- en oliehoudende gewassen	9	930	5	200	4	1	8	3	2	-
Industriële gewassen	4	489	9	368	-	5	11	2	2	-
Sierteelt, boomkwekerij	4	400	27	669	27	4	35	4	3	-
Gewas- bescherming algemeen	2	150	24	857	-	-	-	-	-	-

(1) waarvan 5 samen met Vleesvee (242) en 4 samen met stallenbouw (450)

(2) waarvan 4 samen met Voedergewassen (160)

(3) waarvan 3 samen met stallenbouw (230)

(4) naast 4 in samenwerking met vleesvee (175) en 3 met melkvee (240)

bare brochures zijn er in 2007 17.083 opgevraagd en verstuurd. De afdeling schrijft ook artikels in vakbladen. Voor individuele studiedagen of rondleidingen worden de teksten van de sprekers vaak gebundeld in een praktische folder, proefveldgids of brochure. De afdeling organiseert demonstratieproeven op toonaangevende pilotobedrijven waarbij nieuwe technieken of nieuwe maatregelen op bedrijfsvlak gedemonstreerd worden. Deze proeven zijn complementair aan de proeven van de erkende praktijkcentra.

2.1.2 Sturing van het onderzoek

Door haar nauw contact met de verschillende land- en tuinbouwsectoren en de expertise op praktijkniveau, heeft de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling de opdracht om de noden uit de sector te vertalen naar de onderzoeksinstellingen. De afdeling baseert haar insteek bij de advisering en opvolging van onderzoeksprojecten op de relevantie ervan voor de bedrijven. Op die manier worden ILVO-projecten, IWT-projecten en demonstratieprojecten op systematische manier beoordeeld op hun beleidsrelevantie en hun belang voor de betrokken sectoren. Bij de concrete uitwerking worden de projecten ook opgevolgd om een goede uitwerkingsfase te garanderen. Hierbij wordt nauw samengewerkt met de afdeling Monitoring en Studie.

2.1.3 Opvolgen van erkende praktijkcentra

De Vlaamse overheid heeft via de afdeling een nauwe band met de praktijkcentra in de plantaardige productie. De praktijkcentra richten zich op praktijkgericht onderzoek dat een antwoord biedt op actuele uitdagingen. De 17 praktijkcentra zijn voor hun respectievelijke sectoren hét referentiepunt. De Vlaamse Regering benadrukte het belang van de praktijkcentra met de goedkeuring van het besluit betreffende de toekenning van werkingssubsidies aan die 17 praktijkcentra (14 mei 2004). Daardoor kunnen de praktijkcentra rekenen op een vaste jaarlijkse werkingssubsidie. Met dit besluit werd de werking van de praktijkcentra geoptimaliseerd en de financiering verbeterd. De omvang van de werkingssubsidie is onder andere gelinkt aan de productiewaarde van de sector. Een belangrijke voorwaarde is dat de sector voor elke euro

van de Vlaamse overheid zelf 0,75 euro bijdraagt. Als tegenprestatie voor de subsidie ontplooiën de praktijkcentra op basis van hun missie en opdrachten specifieke activiteiten in een welbepaalde sector van de land- en tuinbouw. De resultaten van deze onderzoeksactiviteiten zijn op elk moment voor elke landbouwer raadpleegbaar. De zeven coördinatiecomités, één per sector, staan garant voor het op elkaar afstemmen van de onderzoeken en voorlichtingsactiviteiten van de praktijkcentra.

Ter gelegenheid van Agriflanders 2007 werden de intentieverklaringen tussen de partners van de praktijkcentra dierlijke productie ondertekend. Ook voor de bijensector werd een praktijkcentrum opgestart. De samenwerking tussen de verschillende partners binnen de praktijkcentra resulteerde in de organisatie van enkele studiedagen en het indienen van verschillende demonstratieprojecten. Verschillende van deze projecten werden door de administratie geëvalueerd en goedgekeurd en zullen in 2008 en 2009 worden uitgevoerd.

De afdeling is ook betrokken bij het Platform voor Landbouwonderzoek. Dat platform is een forum voor overleg tussen de praktijkcentra, de hogescholen en universiteiten die bij landbouwonderzoek betrokken zijn, het ILVO en de Vlaamse administratie. De bedoeling van dit platform is het nagaan van de opportuniteiten voor samenwerking en hoe deze optimaal kunnen worden ingevuld.

2.1.4 Gemeenschappelijke Marktordening (GMO)

De afdeling coördineert en beoordeelt de operationele programma's van de telersverenigingen in de uitvoering van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit of GMO (Europese Verordening 2200/96). De realisatie van de GMO vraagt heel wat administratief toezicht. De afdeling is betrokken bij vijf van de zeven clusters en brengt advies uit over de uitvoering van de programmering van productie, kwaliteitsbeheer, onderzoek, telersbegeleiding en milieuvriendelijke teelten en technieken.

De afdeling adviseert en verricht de inhoudelijke controle van de acties in de operationele programma's. Bij deze controle moet nagegaan worden of de acties compatibel zijn met de richtsnoeren en of de uitgaven in verhouding staan tot de realisatie. Op die manier wordt het aanbod geconcentreerd en zijn een hoge kwaliteit, een sterke concurrentiepositie en een milieuvriendelijke productie gegarandeerd.

2.1.5 Demonstratieprojecten

In augustus 2007 werd voor de achtste maal een oproep tot het indienen van demonstratieprojecten gelanceerd. Het doel van deze projecten is land- en tuinbouwers bewust te maken van nieuwe praktijken en technieken die bijdragen tot een meer duurzame land- en tuinbouw en ze door demonstraties ingang te doen vinden op onze Vlaamse bedrijven. Deze praktijken en technieken moeten vooraf hun waarde hebben bewezen door wetenschappelijk onderzoek of meetbare praktijkervaring. Er wordt veel belang gehecht aan het doen toepassen van de nieuwe inzichten uit de projecten bij de landbouwers en de tuinders zelf. Daarom worden de projecten uitgevoerd door organisaties die dicht bij de land- en tuinbouwers staan, samen met technisch-wetenschappelijke experts. Zij begeleiden pioniersbedrijven die trekkers zijn in hun sector. Het werken met voorbeeldbedrijven of groepen die samenkomen op praktijkbedrijven wordt aangemoedigd. De demonstratieprojecten oproep 2007 kaderden in zes thema's die van belang zijn voor een duurzaam landbouwbeleid:

- gezondheids-, vruchtbaarheids- en welzijnsopvolging als pijlers voor een duurzame veehouderij;
- implementatie van dierenwelzijns- en milieuwetgeving in de veehouderij;

- water en bemesting in de plantaardige sector;
- water en gewasbescherming;
- optimaal gebruik van dierlijke organische mest in het kader van het nieuwe mestdecreet in de groenteteelt;
- 100% biovoer / synthetische vitamines in de veehouderij.

Er werden in 2007 14 projecten geselecteerd voor een totaal budget van 1.046.466 euro, die werden ingediend door erkende centra voor sensibilisering van meer duurzame landbouw.

2.1.6 Landbouweducatie

Om het maatschappelijk draagvlak voor een meer duurzame landbouw te versterken, subsidieert de afdeling landbouweducatieve en visievormende activiteiten. De reglementering hieromtrent is beschreven in het besluit van de Vlaamse Regering van 14 juli 2004 betreffende het erkennen van centra voor landbouweducatie en het subsidiëren van landbouweducatieve activiteiten.

In 2007 kregen 2 nieuwe verenigingen een erkenning als centrum voor landbouweducatie. Dit bracht het aantal erkende centra voor landbouweducatie op 1 september 2007 op 12. Deze erkende centra kunnen jaarlijks voor 30

september bij de afdeling een actieplan ter subsidiëring indienen. Voor 2007 werden 9 actieplannen ingediend. Drie erkende centra voor landbouwenducatie kregen een goedkeuring en voerden in 2007 hun landbouwenducatief actieplan uit.

2.1.7 Landbouwworming

2.1.7.1 Situering

De afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling subsidiëert de naschoolse vormingsactiviteiten in de landbouwsector, die ingericht worden door erkende vormingscentra. Zij staat in voor de erkenning van de centra, de registratie van de lesgevers, de subsidiëring van de vormingsactiviteiten, de inspecties ter plaatse, de visering van de getuigschriften en de betaling van de vergoeding voor sociale promotie aan de deelnemers van cursussen en stages.

2.1.7.2 Vormingsactiviteiten

Een onderscheid wordt gemaakt tussen cursussen, stages, korte vormingsactiviteiten en vervolmakingsdagen:

- de starterscursussen zijn gerichte opleidingen voor personen die zich in de landbouw wensen te vestigen of een landbouwbedrijf wensen over te nemen;
- de vormingscursussen zijn cursussen die verband houden met de landbouw. Het kunnen theoretische of praktijkcursussen zijn;
- de stages zijn individuele praktische opleidingen van minimaal tien dagen op een actief landbouwbedrijf;
- de korte vormingsactiviteiten zijn bijeenkomsten van maximaal 3 uur rond een sociaal, juridisch, technisch, economisch, milieukundig of ethisch thema. Zij zijn bestemd voor landbouwers of hobbylandbouwers;
- de vervolmakingsdagen zijn bijscholingsopleidingen voor de lesgevers.

2.1.7.3 Organisatoren

De erkende centra zijn vzw's die de vorming in de landbouwsector in hun statuten hebben ingeschreven:

- de algemene centra zijn in ten minste vier provincies actief. Zij moeten beschikken over een centrale dienst met een voldoende technisch-economische beroepskwalificatie om startersopleidingen in de verschillende sectoren te organiseren. De algemene centra kunnen alle vormingstypen inrichten voor landbouwers;
- de gewestelijke centra zijn meestal gespecialiseerd in een specifieke sector, of regionaal (vb provinciaal) georiënteerd. Zij kunnen starterscursussen type C (fytocursussen), vormingscursussen, vervolmakingsdagen en korte vormingsactiviteiten inrichten voor landbouwers;
- de centra voor hobbylandbouwworming hebben als statutair doel de vorming van personen die de landbouw als hobby uitoefenen. Zij kunnen enkel korte vormingsactiviteiten inrichten.

Er werden in 2007 twee nieuwe gewestelijke centra erkend. Eén gewestelijk centrum werd opgeheven. In 2007 waren 5 algemene centra, 35 gewestelijke centra en 11 centra voor hobbylandbouwworming erkend.

2.1.7.4 Nieuwe regelgeving

Op 11 december 2007 verscheen in het Belgisch Staatsblad het ministerieel besluit van 26 november 2007 betreffende de toekenning van subsidies voor naschoolse opleidingsinitiatieven in de landbouwsector. Met dit besluit wordt een eerste gevolg gegeven aan de vraag van de jonge landbouwers in het jongerenactieplan om een aantal aanpassingen in te voeren in de regelgeving. In de starterscursussen type B wordt het accent meer gelegd op bedrijfseconomische thema's. De subsidievoorwaarden van de stages worden aangepast. Een aantal formulieren worden ook aangepast en zijn terug te vinden op de formulierenwebsite van de Vlaamse overheid.

De meest in het oog springende wijziging is de aanpassing van de toelatingsvoorwaarden van de installatieproeven: de meewerkende echtgenote hoeft voortaan geen stage meer te lopen om het installatieattest te behalen.

2.1.7.5 De landbouwworming in cijfers

Toegekende steun

De subsidie voor vormingsactiviteiten is forfaitair en wordt aan de inrichters, de erkende centra, uitbetaald. Ze wordt berekend per ingericht lesuur, per stagedag of per vormingsactiviteit. De bedragen zijn gekoppeld aan het indexcijfer van de consumptieprijzen. De verschillende subsidiebedragen voor 2007 zijn opgenomen in tabel 2.2. De opleidingen kunnen jaaroverschrijdend zijn. Daardoor beschikt de afdeling bij het opstellen van dit jaarverslag enkel over de definitieve cijfers van het begrotingsjaar 2006. De in dit verslag opgenomen gegevens van 2007 zijn ramingen op basis van de ingediende aanvragen, die meestal overschat zijn.

Zowel de Vlaamse overheid als de Europese Unie reserveren middelen voor landbouwworming. Op basisallocatie

31.03 van programma 54.1 van de begroting 2007 van de Vlaamse overheid was 3,086 miljoen euro voorzien voor de landbouwworming en op de basisallocatie 34.01 van datzelfde programma 100.000 euro voor de sociale promotie. In 2006 was dat respectievelijk 3,15 miljoen euro en 34.000 euro.

De landbouwworming is opgenomen in het Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen. In 2006 betaalde de Europese Unie 50% van de uitgaven van de landbouwworming terug. Vanaf 2007 is de tussenkomst beperkt tot 30% en geldt die niet meer voor de opleidingen bestemd voor de hobbylandbouwers en voor de werknemers van groendiensten. De betalingen met Europese medefinanciering gebeuren steeds via het Vlaams Betaalorgaan. Voor de opleidingen van 2006 droeg de Europese Unie 1.847.914,13 euro bij.

Zoals blijkt uit tabel 2.3 dient het grootste deel van de subsidie voor de organisatie van de vormingsactiviteiten

Tabel 2.2 Basistoelagen en geïndexeerde toelagen (euro)

Type vorming	Type toelage	Basis	2007
Cursussen, korte vorming, vervolmaking (euro/lesuur)	- Lesgeververgoeding	40,00	42,99
	- Werkingssubsidie voor theoretische lessen	60,00	64,48
	- Werkingssubsidie voor praktijklessen	85,00	91,35
	- Organisatietoelage algemene centra	10,00	10,75
Stages (euro/stagedag)	- Lesgeververgoeding	24,00	25,79
	- Werkingssubsidie	60,00	64,48
Korte vorming hobbylandbouw (euro/les)	- Werkingssubsidie	70,00	73,82
Vervolmakingsdagen	Aanvullende vergoeding buitenlandse lesgever (euro/dag)	87,00	93,50

Tabel 2.3 Type vergoedingen, begrotingsjaar 2006 (euro)

Voorwerp	Bedrag (euro)	%
Lesgeververgoedingen	1.444.722,31	31,5
Werkingsubsidies	2.779.680,40	60,6
Organisatietoelage algemeen centrum	275.122,90	6,0
Vergoedingen sociale promotie (deelnemers)	84.650,00	1,8
Totaal	4.584.175,61	100

Tabel 2.4 Betaalde subsidies, begrotingsjaar 2006 (euro)

Type centrum	Cursussen	Korte vorming	Vervolmaking	Stages	Totaal	%
Algemene centra	1.995.189,39	1.224.442,49	28.321,19	573.708,84	3.821.661,91	84,6
Gewestelijke centra	206.049,30	299.679,34	5.048,31	-	510.776,95	11,3
Centra voor hobbylandbouwworming	-	182.925,96	-	-	182.925,96	4,1
Totaal	2.201.238,69	1.707.047,79	33.369,50	573.708,84	4.515.364,82	100
%	48,7	37,8	0,7	12,7	100	

Tabel 2.5 Evolutie van de uitgaven per begrotingsjaar (euro)

Type activiteit	2004	2005	2006
Cursussen	1.742.354,15	1.817.712,77	2.201.238,69
Korte vorming	985.178,78	1.288.257,62	1.524.121,83
Vervolmaking	(n.b.)	37.691,38	33.369,50
Stages	347.723,22	464.538,06	573.708,84
Hobbylandbouwvorming	199.237,15	202.688,01	182.925,96
Totaal	3.274.493,30	3.810.887,84	4.515.364,82

(huur van lokalen, administratie, verzekeringen, cursusmateriaal), gevolgd door de vergoeding van de lesgevers.

Uit tabel 2.4 blijkt dat de middelen voor 48,7% dienden voor de inrichting van cursussen, en voor 84,6% naar de algemene centra gingen. Tabel 2.5 toont de evolutie van de uitgaven. De uitgaven zijn in 2006 ten opzichte van 2005 fors gestegen. Dit heeft te maken met het grote aantal activiteiten dat in 2006 werd ingericht. De stijging is terug te vinden bij alle types opleidingen behalve bij de vervolmaking van de lesgevers.

Jaarprogramma's

De centra dienen jaarlijks voor 1 november bij de afdeling een jaarprogramma in. De minister keurt het programma goed in functie van de beschikbare middelen. Elk centrum krijgt een aantal uren toegewezen dat in dat jaar met zekerheid kan uitbetaald worden.

De daling van het Europees cofinancieringspercentage ging niet gepaard met een evenredige stijging van de Vlaamse middelen. Ook de Europese middelen zijn begrensd. De afdeling heeft daardoor een krap berekend voorstel van jaarprogramma moeten voorleggen. Uiteindelijk bleek het goedgekeurde jaarprogramma net voldoende om alle ingerichte activiteiten van 2006 te subsidiëren. Tabel 2.6 geeft hier een overzicht van. Op basis van het aantal gerealiseerde uren wordt verwacht dat ook voor 2007 voldoende middelen werden vastgelegd.

De lesgevers

De vormingsactiviteiten worden gegeven door de vaste medewerkers van de centra en door losse medewerkers uit het onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek, de landbouwvoorlichting en de bedrijfswereld. In 2007 werden 558 nieuwe lesgevers bij de afdeling geregistreerd.

Vormingsactiviteiten

De basis van de subsidiëring is het lesuur of de stagedag. In de overzichtstabellen krijgt een stagedag hetzelfde gewicht als een lesuur. Per korte vormingsactiviteit voor hobbylandbouwers wordt bij gebrek aan gegevens ook één uur gerekend.

De definitieve cijfers voor 2006 komen uit op 39.662 gesubsidieerde uren vorming. De details zijn weergegeven in tabel 2.7.

De voorlopige cijfers van de aanvragen van 2007 in tabel 2.8 wijzen op een daling van het aantal uren naar 37.068 uur. De trends van de voorbije jaren zijn weergegeven in de tabellen 2.9 en 2.10. Na een daling van het aantal uren in 2005 steeg het aantal uren in 2006 van alle opleidingen

Tabel 2.6 Realisatie van de aangevraagde jaarprogramma' s (aantal uren/stagedagen)

Vormingstype	Aangevraagd programma 2006	Goedgekeurd programma 2006	Gerealiseerd in 2006	Aangevraagd programma 2007	Goedgekeurd programma 2007	Gerealiseerd in 2007 (voorlopige gegevens)
Cursussen	27.230	19.923	17.304	26.168	20.303	16.014
Korte vorming	15.238	11.140	13.118	15.560	11.242	12.784
Vervolmaking	618	452	287	737	552	337
Stages (dagen)	5.260	3.846	6.475	5.860	5.084	5.014
Hobbylandbouwworming	4.701	3.438	2.478	4.615	2.887	2.919
Totaal	53.047	40.015	39.662	52.940	40.068	37.068
%	100	75,4	71,7	100	75,7	70,0

Tabel 2.7 Overzicht van de gesubsidieerde vormingsactiviteiten, begrotingsjaar 2006 (aantal uren/stagedagen)

Type centrum	Cursussen	Korte vorming	Vervolmaking	Stages (aantal dagen)	Totaal	%
Algemene centra	15.513	10.322	243	6.475	32.553	82,1
Gewestelijke centra	1.791	2.796	44	0	4631	11,7
Hobbylandbouwworming	0	2478	0	0	2478	6,2
Totaal	17.304	15.596	287	6.475	39.662	100
%	43,6	39,3	0,7	16,3	100	

Tabel 2.8 Overzicht van het aantal aangevraagde vormingsactiviteiten, begrotingsjaar 2007 (aantal uren/stagedagen), voorlopige gegevens

Type centrum	Cursussen	Korte vorming	Vervolmaking	Stages (aantal dagen)	Totaal	%
Algemene centra	14.783	9.911	300	5.014	30.008	81,0
Gewestelijke centra	1.231	2.873	37	-	4.141	11,2
Centra voor hobbylandbouwworming	-	2.919	-	-	2.919	7,9
Totaal	16.014	15.703	337	5.014	37.068	100
%	43,2	42,4	0,9	13,5	100	

Tabel 2.9 Evolutie van de betoelaagde vormingsactiviteiten per begrotingsjaar en per type opleiding (aantal uren/stagedagen):

Vormingsactiviteit	2005	2006	2007, Voorlopige gegevens
Cursussen	14.561	17.304	16.014
Korte vorming	14.262	15.596	15.703
Vervolmaking	329	287	337
Stages (dagen)	5.334	6.475	5.014
Totaal	34.486	39.662	37.068

Tabel 2.10 Evolutie van de betoelaagde vormingsactiviteiten per begrotingsjaar en per type centrum (aantal uren/stagedagen)

Type centrum	2005	2006	2007, Voorlopige gegevens
Algemene centra	27.413	32.553	30.008
Gewestelijke centra	5.131	4.631	4.141
Hobbylandbouw	2.793	2.478	2.919
Totaal	35.337	39.662	37.068

behalve van de vervolmaking van de lesgevers. De stijging in de korte vorming was deels toe te schrijven aan de voorlichting rond een aantal actuele thema's. De stijging bij de cursussen was onder andere een gevolg van een heropleving van de informaticacursussen en van de groei in het vormingsaanbod bestemd voor werknemers van groendiensten.

In 2007 daalde het aantal cursussen en stages. Het aantal korte vormingsactiviteiten steeg opnieuw. De centra vervangen meer en meer cursussen door lessenreeksen, die dan gesubsidieerd worden als korte vorming.

De algemene centra zijn veruit de grootste inrichters van zowel cursussen, korte vorming als stages. Uit tabel 2.10 blijkt dat hun aandeel in de vorming in 2007, in tegenstelling tot de voorbije jaren, iets is gedaald.

Het aantal korte vormingsactiviteiten voor hobbylandbouwers is vanaf 2006 terug aan een stijging toe, tot boven het niveau van voor 2005. Er zijn sedert 2005 twee bijkomende centra voor hobbylandbouwvorming erkend.

Thema van de vormingsactiviteiten

Tabel 2.11 geeft de thema's van de cursussen weer. De tabel steunt op het aantal uren ingediende, niet geannuleerde aanvragen, zodat de totalen afwijken van deze van de vorige tabellen, die steunen op de uitbetaalde uren.

De grootste groep zijn de niet-sectorespecifieke opleidingen. Hierin zijn de cursussen bedrijfsleiding de grootste groep. Dat zijn vooral starterscursussen. De informaticaopleidingen blijven sterk in trek. De klassieke thema's zoals gebruik van tekstverwerker en werkblad worden steeds vaker vervangen door gebruik van internet en multimediatoepassingen. We zien een stijgende belangstelling voor landbouw met verbrede doelstellingen.

De opleidingen bestemd voor de rundveesector vormen de tweede groep, gevolgd door tuinaanleg en groendiensten. Dit laatste is een nieuw gegeven.

In de rundveesector blijven de cursussen kunstmatige inseminatie veruit de belangrijkste.

Bij de startersopleidingen vinden we de specialisatiecursussen in de eerste plaats in de rundveesector, gevolgd door de paarden, de varkens en de schapen en geiten. Opvallend is dat alle cursussen voor paarden, schapen

Tabel 2.11 Thema's van de cursussen (aantal uren) op basis van de themacodes, periode begrotingsjaren 2005-2007

Sector	Onderwerp	2005	2006	2007	Voorbeeld	
01. Algemeen	01. algemene thema's	-	-	30	-	
	02. economische aspecten	20	-	-	-	
	03. bedrijfsleiding	1.736	2.899	3.029	starterscursus type A, management	
	04. ziektebestrijding	483	695	584	fytocursussen, spuittechniek	
	07. huisvesting	130	168	254	metselen, electriciteit	
	08. mechanisatie	476	722	445	onderhoud machines, lassen	
	09. juridisch en sociaal	66	42	42	wetgeving, sociale aspecten	
	10. veiligheid	127	32	72	veilig gebruik van machines	
	11. milieuproblematiek	21	-	-	-	
	12. informatica	4.165	5.565	5.345	computergebruik, internet, multimedia	
	13. commercialis./verwerking	133	-	-	labels, lastenboeken	
	14. verbreding	-	96	185	zorgboerderijen, hoefveterisme	
		Totaal	7.357	10.219	9.986	-
	02. Rundvee	01. algemene thema's	21	71	20	-
		03. bedrijfsleiding	409	800	648	starterscursus type B
04. ziektebestrijding		49	164	242	klauwverzorging	
05. technische thema's		-	91	47	graslanduitbating	
06. selectie		501	981	688	kunstmatige inseminatie	
12. informatica		21	42	113	sectorespecifieke software	
13. commercialis./verwerking		85	138	-	melkverwerking	
		Totaal	1086	2.287	1.758	-

Sector	Onderwerp	2005	2006	2007	Voorbeeld
03. Varkens	01. algemene thema's	22	61	64	-
	03. bedrijfsleiding	136	334	168	starterscursus type B
	05. technische thema's	-	-	42	-
	12. informatica	21	-	-	sectorspecifieke software
	Totaal	179	395	274	-
04. Pluimvee	01. algemene thema's	-	-	-	-
	03. bedrijfsleiding	44	-	44	starterscursus type B
	05. technische thema's	-	21	22	-
	Totaal	44	21	66	-
05. Paarden	03. bedrijfsleiding	330	460	427	starterscursus type B
	Totaal	330	460	427	-
06. Schapen en geiten	03. bedrijfsleiding	252	143	131	starterscursus type B
	Totaal	252	143	131	-
07. Bijen en hommels	01. algemene thema's	418	439	598	imkerscursussen
	04. ziektebestrijding	-	32	-	bijenziekten
	05. technische thema's	-	-	86	-
	06. selectie	39	102	-	koninginnenteelt
	13. commercialis./verwerking	30	-	33	korfvlechten
	Totaal	487	573	717	-
08. Akkerbouw	03. bedrijfsleiding	-	42	-	starterscursus type B
	05. technische thema's	137	31	-	-
	08. mechanisatie	84	126	196	onderhoud machines
	Totaal	221	199	196	-
09. Groenteteelt	03. bedrijfsleiding	24	245	64	starterscursus type B
	04. ziektebestrijding	-	-	21	-
	05. technische thema's	48	44	-	-
	12. informatica	-	168	-	sectorspecifieke software
	Totaal	72	457	85	-
10. Fruitteelt	03. bedrijfsleiding	-	31	-	starterscursus type B, management
	04. ziektebestrijding	41	21	21	geïntegreerde teelt
	05. technische thema's	225	149	120	snoeien,..
	10. veiligheid	-	-	42	EHBO
	Totaal	266	201	183	-
11. Sierteelt	05. technische thema's	-	58	42	bemesting, teelttechniek
	06. selectie	-	46	-	veredeling, enten
	Totaal	-	104	42	-
12. Tuinaanleg	05. technische thema's	1.487	1.149	638	onderhoud, snoeien, bomen vellen
	08. mechanisatie	447	424	234	onderhoud materieel
	09. juridisch en sociaal	-	26	-	-
	10. veiligheid	-	42	365	veilig gebruik van machines
	12. informatica	48	75	74	tuintekenen op computer
	Totaal	1.982	1.716	1.311	-
13. Floristen	05. technische thema's	93	229	80	bloemschikken
	Totaal	93	229	80	-
14. Groendiensten	04. ziektebestrijding	-	-	24	sputtechniek
	05. technische thema's	96	388	690	snoeien, vellen van bomen, groenbeheer
	08. mechanisatie	-	-	154	tractoren, tuinmachines
	10. veiligheid	-	-	150	veilig gebruik van machines
	Totaal	96	388	1.018	-
Eindtotaal		12.465	17.392	16.274	-

en geiten starterscursussen zijn. Dit zou te maken kunnen hebben met de soepeler toelatingsvoorwaarden van de starterscursussen: dit zijn sectoren met een grote aantrekkingskracht op de hobbylandbouwers.

Opvallend dit jaar is dat in het aanbod meer nadruk wordt gelegd op het veilig omgaan met machines. Dit is vooral bij de tuinaanleg en de groendiensten het geval.

Voor de korte vorming beschikt de afdeling momenteel over geen gegevens.

De deelnemers

De afdeling telde voor 2006 in totaal 7.204 deelnemers aan cursussen. Daarvan was 33,4% landbouwer in hoofd- of nevenberoep (inclusief imkers), 33,4% meewerkend gezinslid, 4% zelfstandig helper, 8,3% werknemer. 13,6% kwam uit een andere sector, maar was deelnemer aan een startersopleiding, en 10,1% kwam uit een andere sector. Hierin zitten de werknemers van groendiensten en de deelnemers die niet tot de doelgroep behoren. De deelnemers die niet tot de doelgroep behoren tellen niet mee voor de subsidiëring. Voor de korte vorming zijn de gegevens momenteel niet beschikbaar.

De installatieproeven in 2007

Het installatieattest geeft toegang tot de subsidies van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) aan personen die onvoldoende landbouwopleiding gevolgd hebben. Cursisten kunnen het attest behalen als ze slagen voor een installatieproef.

Ze kunnen aan de proeven deelnemen na het volgen van een algemene starterscursus (type A), een bijzondere starterscursus (type B) en een stage van tweemaal twee weken.

De proeven worden tweemaal per jaar in elke provincie ingericht in samenwerking met de provinciale landbouwdiensten.

De resultaten van de proeven van 2007 zijn terug te vinden in tabel 2.12. De meeste niet-geslaagden bieden zich aan op een volgende proef, en slagen veelal bij de herkansing. Tabel 2.13 geeft het aantal deelnemers van de laatste 3 jaar weer. Dit aantal bleef in 2007 even hoog als in 2006. De belangstelling voor de startersopleiding bleek eerder reeds uit het hoog aantal starterscursussen en stages. De meest voorkomende specialisaties zijn de rundvee-, de paarden- en de varkenssector. Er is een nieuwe belangstelling voor de akkerbouw.

Kwaliteitsbewaking en inspecties

De afdeling inspecteert via steekproeven een aantal vormingsactiviteiten ter plaatse. In 2006 zijn 558 inspecties van vormingsactiviteiten uitgevoerd. Een overzicht per provincie staat in tabel 2.14. De afdeling heeft ook haar medewerking verleend aan de cel Inspectie en Audit van het Agentschap voor Landbouw en Visserij voor de controle van zes boekhoudingen van centra voor het boekjaar 2007.

Tabel 2.12 Resultaten van de installatieproeven in 2007

Provincie	Geslaagd voorjaar	Niet geslaagd voorjaar	Geslaagd najaar	Niet geslaagd najaar	Totaal geslaagd	Totaal niet geslaagd
West-Vlaanderen	77	17	25	2	102	19
Antwerpen	27	8	4	3	31	11
Limburg	11	5	4	8	15	13
Oost-Vlaanderen	49	7	27	7	76	14
Vlaams-Brabant	11	2	-	1	11	3
Totaal	175	39	60	21	235	60

Tabel 2.13 Evolutie van het aantal geslaagde deelnemers aan de installatieproeven

Jaar	2005	2006	2007
Aantal geslaagde deelnemers	179	234	235

Tabel 2.14 Aantal inspecties in 2007

Provincie	Aantal inspecties
Antwerpen	55
Limburg	96
Oost-Vlaanderen	136
Vlaams-Brabant	64
West-Vlaanderen	204
Brussel	3
totaal	558

Sociale promotie

De landbouwers en hun helpers die een cursuscyclus van ten minste 75 uur binnen een tijdsbestek van 5 jaar met goed gevolg beëindigd hebben, kunnen een vergoeding voor sociale promotie krijgen van 2 euro per lesuur en per stagedag.

In 2007 werd op deze basis een totaal bedrag van 46.500 euro uitbetaald aan 153 begunstigden. Tabel 2.15 geeft de evolutie van de laatste 3 jaar weer.

Tabel 2.15 Toegekende vergoedingen voor sociale promotie

	2005	2006	2007
Uitbetaald bedrag (euro)	50.793	64.600	46.500
Aantal begunstigden	222	219	153

2.1.7.6 Innovatieve vormingsprojecten

In 2007 vond een nieuwe oproep plaats voor de indiening van innovatieve vormingsprojecten. Zoals in 2006 konden naast e-learning ook peterschapsprojecten ingediend worden door de erkende centra voor landbouwvorming. In 2007 werden 4 projecten goedgekeurd, waaronder 2 peterschapsprojecten die het uitbouwen van netwerken tussen land- en tuinbouwers en de samenwerking op vlak van samenaankoop en samenuitbating van machines stimuleren. Daarnaast werden 2 projecten goedgekeurd die via communicatietechnologie het online leren uitbouwen en een forum ontwikkelen voor de uitwisseling van contacten tussen telers onderling en tussen telers en experts.

2.1.7.7 Informatisering van de dossierbehandeling

In 2007 werd een nieuwe release van de webapplicatie voor de naschoolse vorming in gebruik genomen met extra functies voor de centra.

2.2

Kwaliteit en Innovatie

2.2.1 Fokkerij

Het Vlaams Fokkerijcentrum vzw (VFc) heeft een coördinerende functie voor de 6 fokkerijsectoren waarin de georganiseerde fokkerij in Vlaanderen is ingedeeld. Op voorstel van die sectoren heeft het VFc in 2007 vier nieuwe projecten ontwikkeld: een studie over de aanleg en het onderhoud van de genenbank, het opstellen van digitale soorten- en rassenfiches, de organisatie als aanspreekpunt voor overheden en de studie over de berekening van verwantschapscoëfficiënten en de automatisering van data-input. Deze projecten worden gesubsidieerd door de Vlaamse overheid.

Vlaams Interprovinciaal Verbond van Fokkers van Neerhofdieren vzw coördineert en organiseert een programma voor het beheer en de instandhouding van de genetische hulpbronnen van de pluimvee- en konijnenrassen in Vlaanderen in het kader van genetische diversiteit. Dit resulteert in de jaarlijkse publicatie van een fokkersboek, waarin geïnteresseerden fokmateriaal kunnen opzoeken.

Steunpunt Levend Erfgoed vzw was al erkend voor het beheer van de stamboeken van acht zeldzame schapenrassen. Op 13 februari 2007 werden zij bijkomend erkend voor het beheer van de stamboeken van het van oorsprong Franse schapenras Ouessant, van de Kempense Geit en van de Vlaamse Geit.

In de fokkerijsector fokvarkens voerden de erkende organisaties Vlaams Varkensstamboek vzw en Rattlerow Seghers hun kerntaken uit: de productie en verkoop van raszuivere fokdieren en van hybride fokdieren.

De vzw Vlaamse Bedrijfspluimvee- en konijnenhouders is erkend voor de zoötechnische controles op de gespecialiseerde pluimveebedrijven (broeierijen, selectiebedrijven en vermeerderingsbedrijven), en is belast met het verzamelen van productiegegevens op deze bedrijven. Deze informatie wordt doorgegeven aan de Europese Commissie ten behoeve van het Europese marktbeleid en wordt ter beschikking gesteld van de sector.

Op 9 november 2007 keurde de Vlaamse Regering een besluit goed over de organisatie van de rundveefokkerij. Met deze reglementering wordt de Europese reglementering voor rundveefokkerij uitgevoerd en worden alle bestaande besluiten vervangen waarin de rundveefokkerij werd geregeld. Verenigingen of organisaties van rundveefokkers die een rasstamboek beheren en die hun zetel hebben in het Vlaamse Gewest moeten een erkenning vragen bij de Vlaamse minister bevoegd voor landbouw. De erkenning laat toe om stamboekdiensten aan te bieden in de andere gewesten en in de andere Europese Lidstaten

Alle verkopers van sperma, eicellen en embryo's moeten over een stamboekcertificaat van de donor beschikken om sperma, eicellen en embryo's van die donor te kunnen verkopen. Stamboekcertificaten zijn bovendien vereist om raszuivere fokdieren, sperma, eicellen of embryo's ervan in te schrijven in een ander stamboek dan dit waarin het fokdier bij de geboorte werd geregistreerd.

De vzw Kleine Herkauwers Vlaanderen (KHV) heeft in 2007 haar werking verder op punt gesteld. Zo konden de fokkers die dat wensten online hun gegevens invoeren en afstammingsgegevens bekijken. KHV is erkend binnen de fokkerijsector 'kleine herkauwers', en was al belast met het beheer van de stamboeken van een aantal schapen- en geitenrassen. In het afgelopen jaar werd KHV eveneens belast met het beheer van het stamboek van het schapenras 'Wiltshire Horn'.

De sector Paarden en Ezels heeft sinds eind 2007 een leidende vereniging, namelijk de vzw Vlaamse Confederatie van het Paard. Achttien fokkersverenigingen zijn erkend om het stamboek van één of meer rassen van paarden of ezels te beheren. De stamboekregistratie van paarden en ezels via een gemeenschappelijk computerprogramma ging van start. Eind 2007 gebruikten 16 fokkersverenigingen dat programma voor het beheer van het stamboek en voor de elektronische overdracht van gegevens in het kader van de veralgemeende identificatie. Dit project is gefinancierd door de Vlaamse overheid.

Met het ministerieel besluit van 13 augustus 2007 werd de vzw Belgisch Stamboek van het Friese Paard erkend. De erkenning van de vzw Belgian Quarter Horse Association gebeurde met het ministerieel besluit van 20 september 2007.

2.2.2 Voortplantingstechnieken

In Vlaanderen zijn 31 erkende verdeelcentra van rundveesperma actief, waarvan er 16 hun zetel hebben in het Vlaamse Gewest en 15 in het Waalse Gewest. Deze centra verdelen, en insemineren eventueel, sperma dat geproduceerd werd in erkende spermacentra wereldwijd.

In de centra voor voortplantingstechnieken bij paarden wordt sperma gewonnen voor de nationale of de intracommunautaire handel. Tabel 2.16 toont dat in 2007 8 nieuwe centra werden erkend, waarvan 2 voor het winnen van embryo's die voor de intracommunautaire handel zijn bestemd. Eind 2007 waren in Vlaanderen 98 centra voor voortplantingstechnieken bij paarden erkend. De afdeling kijkt bij haar controlebezoeken de foktechnische werking na met het oog op permanente kwaliteitsverbetering.

In het Vlaams Gewest zijn 38 verdeelcentra voor varkenssperma erkend. Het aantal centra is gedaald met 7 centra ten opzichte van 2006. Door een inkrimping van vooral kleine zeugenbedrijven worden de kleinere KI-centra gedwongen hun activiteiten te staken. Een verdere professionalisering zet zich door.

Het aantal Piétrain-beren blijft de markt verder domineren en vertegenwoordigt meer dan 90% van de KI-berenstapel. Langs zeugenlijnkant nemen hybridegrootouderlijnen een prominente plaats in. Sperma van zeugenlijnberen wordt door zeugenhouders aangewend voor de productie van eigen zeugjes om aldus de mogelijke insleep van ziekten op het zeugenbedrijf te voorkomen. Het bedrijf blijft daardoor half open op genetisch vlak, maar gesloten op sanitair vlak.

Op basis van de door de centra meegedeelde aantallen dosissen verkocht sperma en het aantal fokzeugen volgens de telling, wordt geraamd dat zowat 75% van de zeugenstapel geïnsemineerd wordt met sperma afkomstig van deze centra.

Tabel 2.16 Overzicht aantal erkende centra voor voortplantingstechnieken voor paarden in Vlaanderen

Activiteit	Totaal aantal erkende centra 31 december 2006	Aantal erkende centra gestopt in 2007	Aantal erkende centra gestart in 2007	Totaal aantal erkende centra 31 december 2007
Spermawinning voor de intracommunautaire handel	12	0	3	12
Spermawinning uitsluitend voor de nationale handel	69	3	3	69
Kunstmatige inseminatie	90	3	8	95
Embryotransplantatie intracommunautair	5	0	2	7
Embryotransplantatie nationaal	7	0	0	7
Totaal	93	3	8	98

2.2.3 Karkasclassificatie

In 2007 deden 20 slachthuizen de indeling van de 307.589 runderen die in Vlaamse slachthuizen werden geslacht. Daarvan moeten er 17 de indeling verplicht maken en doen er 3 de indeling op vrijwillige basis. De indeling van de karkassen gebeurt door 72 erkende classificerders. De controle van de afdeling was vooral gericht op de aanbestedingsvorm en op de mededeling van indelingsgegevens aan producenten.

In 2007 waren in Vlaanderen 22 varkensslachthuizen indelingsplichtig. Negen slachthuizen kozen hierbij voor het PG-200-priktoestel en 13 voor het CGM-toestel. Slechts drie slachthuizen gebruikten de camera voor de conformatiebepaling.

Drie nieuwe toestellen ['VCS 2000-3C', 'HENNESY GRADING PROBE HGP 4', 'OPTISCAN-TP SYSTEM'] werden eind 2006 begin 2007 getest en dit met het oog op hun officiële erkenning. Deze toestellen zullen in de loop van 2008 erkend worden. Vanaf dan kunnen de Vlaamse slachthuizen de toestellen gebruiken.

2.2.4 Bijzondere steun pluimvee

Als gevolg van de dreigende vogelgriep einde 2006, heeft de sectoreconomische verliezen geleden, mede door een gedaald vertrouwen van de consument.

De steun van de Vlaamse overheid aan de bedrijven, voor een bedrag van 413.291,38 euro, werd betaald met geldmiddelen uit het Fonds voor Landbouw en Visserij. De steun werd einde februari 2007 voor een totaal bedrag van 826.582,76 euro gestort. Van de 232 aanvraagdossiers zijn er na controle 220 dossiers uitbetaald.

2.2.5 Houderijsystemen leghennen en braadkippen

Op pluimveevlees kunnen facultatieve vermeldingen worden aangebracht. Het gaat om vermeldingen over de voederwijze en het houderijsysteem. De afdeling erkent en controleert de slachterijen die specifieke vermeldingen wensen te etiketteren.

De Vlaamse overheid is bevoegd voor de zogenaamde alternatieve houderijsystemen voor leghennen (scharrel, vrije uitloop en bio). Voor 2007 zijn 31 bedrijven voor bio, 38 bedrijven voor vrije uitloop en 55 bedrijven voor scharrel erkend.

2.2.6 Melk

De afdeling is belast met de dossiers AA-melk, de samenstelling van melk en de melkafrekeningen. Op 21 december 2007 verscheen het eerste deel van de geactualiseerde Vlaamse zuivelregelgeving in het Belgisch Staatsblad: zowel het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2007, als het ministerieel besluit van 6 december 2007. In de loop van 2008 wordt de publicatie van een uitvoeringsbesluit verwacht.

2.2.7 Fonds voor Landbouw en Visserij

In 2007 is het Fonds voor Landbouw en Visserij van start gegaan. De Raad van het Fonds kan steun toekennen aan programma's en onderzoeken ten voordele van de sectoren. Daarnaast kan het Fonds onder voorwaarden bepaald in het decreet ook schade vergoeden. Het Fonds is een wettelijk instrument van de sectoren en voor de sectoren. In tabel 2.17 is een overzicht opgenomen van de inkomsten en uitgaven van het Fonds in 2007. Op 31 december 2007 bedroegen de reserves van het Fonds 2.003.974,46 euro voor de plantaardige sector en 1.238.731,94 euro voor de dierlijke sector.

Tabel 2.17 Inkomsten en uitgaven van het Fonds tijdens het werkjaar 2007 (in euro)

Sector	Inkomsten (euro)	Uitgaven (euro)
Plantaardige sector	908.240,05	1.198.439,23
Dierlijke sector	76.282,60	20.077,00
Totaal	984.522,65	1.218.516,23

2.2.8 Europese kwaliteitsregelingen (BOB-BGA-GTS)

De Vlaamse Regering keurde op 19 oktober 2007 het besluit van de Vlaamse Regering goed over de bescherming van geografische aanduidingen (BGA) en oorsprongsbenamingen van landbouwproducten en levensmiddelen (BOB) en de gegarandeerde traditionele specialiteiten voor landbouwproducten en levensmiddelen (GTS). Dit besluit regelt de Vlaamse erkenningsprocedure voor nieuwe registratieaanvragen.

Op het vlak van erkenningen bood 2007 een primeur voor Vlaanderen. De 'Geraardsbergse mattentaart' werd het eerste Vlaamse streekproduct dat een Europese erkenning verkreeg als BGA. De erkenning van de benaming betekent dat voortaan het gebruik van de benaming 'Geraardsbergse mattentaart' wordt voorbehouden aan de producten die op traditionele wijze zijn bereid (volgens het goedgekeurde productdossier) in het vastgelegde geografische gebied (de stad Geraardsbergen en de gemeente Lierde).

In het publicatieblad van de Europese Unie werd een samenvatting gepubliceerd van de registratieaanvraag om een Beschermd Oorsprongsbenaming (BOB) te verkrijgen voor de 'Vlaams-Brabantse tafeldruif'. Voor het 'Brussels grondwitloof' wordt gestreeft naar een erkenning als Beschermd Geografische Aanduiding (BGA). Deze bekendmaking in het Europees Publicatieblad betekent dat het formeel onderzoek van de Europese Commissie is afgerond. Beide benamingen komen in aanmerking voor een erkenning, respectievelijk als BOB en BGA.

Voor de registratieaanvraag van de 'Gentse azalea' vroeg de Europese Commissie in november 2007 bijkomende toelichtingen, die de afdeling dan ook verstrekte.

In april 2007 werd bij de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling een nieuwe registratieaanvraag ingediend voor de erkenning van de 'Poperingse hopscheuten' als BGA. De Vlaamse erkenningsprocedure werd opgestart.

2.2.9 Promotie voor landbouwproducten

Op Europees niveau is de mogelijkheid voorzien dat de sector representatieve beroepsorganisaties Europese cofinanciering verkrijgen om afzetbevorderings- en voorlichtingsacties voor landbouwproducten te voeren.

Er werden in 2007 geen nieuwe Vlaamse programma's voorstellen door de Europese Commissie goedgekeurd. Een aantal in 2004, 2005 en 2006 door de Europese Commissie goedgekeurde 3-jarige programma's liep in 2007 voort. Tabel 2.18 geeft een overzicht.

De EU cofinanciert deze programma's voor 50%, de andere helft wordt betaald door de indiener van het programma. Hierop zijn de programma's voor de sectoren 'verwerkte groenten' en 'biologische producten' een uitzondering, want hier financiert de Vlaamse overheid respectievelijk 20% en 30%.

Tabel 2.18 Goedgekeurde 3-jarige programma's uit 2004, 2005 en 2006 die in 2007 doorliepen

Sector	Indiener	Doelmarkt	Totaalbudget over 3 jaar (in euro excl. BTW)
Bloemen en planten (interieurplanten)	VLAM	België	1.853.940
Europese kwaliteitssystemen BOB/BGA/GTS	VLAM	België	240.000
Champignons	GEPC (1)	België	149.400
Zuivel	VLAM	België	3.368.659
Vers fruit	VLAM	België	985.000
Verwerkte groenten	VLAM (2)	België	360.000
Witloof	VBT	Duitsland	750.000
Biologische producten	VLAM	België	1.545.000
Aardappelen	VLAM (2)	België	1.140.000

(1) Meerlandencampagne België, Frankrijk, Italië en Spanje

(2) Meerlandencampagnes samen met zusterorganisaties in Frankrijk en Nederland

2.2.10 Zorgboerderijen

In 2007 nam het aantal zorgboerderijen in Vlaanderen duidelijk toe. Einde 2006 waren er 147 zorgboerderijen. Op 5 november 2007 huldigde de minister bevoegd voor landbouw de 200e erkende zorgboerderij. Deze huldiging kon rekenen op heel wat persbelangstelling. Dit zette de subsidie die land- of tuinbouwers in hoofd- of bijberoep ontvangen voor het opnemen van een zorgtaak op hun bedrijf extra in de schijnwerpers. Hierdoor steeg de belangstelling voor de subsidie zorgboerderijen.

Einde 2007 kwamen 207 land- of tuinbouwbedrijven in aanmerking voor de subsidie zorgboerderijen. De zorgboerderijovereenkomsten werden afgesloten met 185 voorzieningen. In totaal werden er tot einde 2007 843 overeenkomsten afgesloten. Hiervan liepen er eind 2007 nog 353. In 2007 dienden 4 voorzieningen een aanvraag in voor erkenning via de adviescommissie. Deze werden alle 4 aanvaard door de bevoegde ministers. Het totale bedrag dat in 2007 betaald werd op basis van de ingestuurde registratieformulieren bedraagt 519.507,5 euro.

In het kader van een demonstratieproject werkte het Steunpunt Groene Zorg vzw een kwaliteitshandboek voor zorgboerderijen uit. Dit kwaliteitshandboek biedt aan landbouwers en voorzieningen ondersteuning voor een kwaliteitsvolle samenwerking tussen zorgboerderijen en voorzieningen door middel van tips en aanbevelingen.

Het beleidsdomein Landbouw en Visserij en het kabinet van de minister bevoegd voor landbouw ondersteun-

den de organisatie van een internationaal congres rond zorgboerderijen van 7 tot 9 november in Gent. Dit internationaal congres 'Community of Practice - Farming for Health' richtte zich tot zowel wetenschappers, beleidsmensen als praktijkmensen. Op het congres werd onderling informatie uitgewisseld en werden, in het kader van een aantal acties, een aantal initiatieven rond groene zorg besproken. Aansluitend op dit congres vond op 10 november een Vlaamse ontmoetingsdag 'groene zorg en kwaliteit in Vlaanderen en Europa' plaats. Hier was een ruim publiek aanwezig: onder andere de welzijnssector, de onderwijssector en land- en tuinbouwers met een actieve zorgboerderij.

2.2.11 Projecten hoeve- en streekproducten

Vier projecten rond hoeve- en streekproducten zijn begin 2006 gestart en lopen tot eind 2007 of begin 2008. De doelstelling van deze projecten is het bevorderen en verbeteren van de productie en de afzet van kwaliteitsvolle hoeve- en streekproducten.

Er leven heel wat vragen bij de producenten van hoeveproducten op het vlak van regelgeving, optimale productiewijze, kwaliteitsverbetering, bedrijfseconomie enz. Eén van de projecten legde de focus op het uitbouwen van een steunpunt om potentiële en gevestigde producenten van hoeve- en streekproducten te begeleiden en individueel bij te staan. In dezelfde lijn focust een ander project op een aanpak om de afzet van de zelfvermarkter te verbeteren. Ten slotte leggen 2 projecten de nadruk op de

mogelijke synergieën tussen het recreatieve en toeristische potentieel van een bepaalde streek en de afzet van hoeve en streekproducten.

2.2.12 Biologische landbouw

De afdeling heeft in 2007 heel nauw samengewerkt met de Vlaamse biologische sector om op Europees niveau ons standpunt te kunnen verdedigen over het ontwerp van een nieuwe verordening inzake de biologische productiemethode en aanduidingen daarover op landbouwproducten en levensmiddelen.

In 2007 is de afdeling begonnen met de voorbereidingen van een nieuw besluit van de Vlaamse Regering die de biologische landbouw in Vlaanderen vanaf 1 januari 2009 moet regelen.

Daarnaast heeft de afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling een nieuwe subsidieregeling uitgewerkt. Daardoor kunnen de kosten vergoed worden die te wijten zijn aan de extra controle- en voorzorgsmaatregelen die in Vlaamse regelgeving worden opgelegd, en die bovenop de maatregelen komen vermeld in Europese regelgeving.

De afdeling werkte de ontwikkeling van haar databank 'BioScoop' af. Deze databank verzorgt de verwerking van de gegevens die afkomstig zijn van de

controleorganisaties. De door BioScoop verwerkte gegevens worden gebruikt voor de controle op de controleorganisaties en worden ook ter beschikking gesteld van andere afdelingen voor statistische doeleinden.

In 2007 gingen vooral in de tweede helft van het jaar heel wat inspanningen naar de opmaak van een nieuw actieplan biologische landbouw, dat klaar moest zijn tegen de Bioweek 2008. Naast de opvolging en sturing van dit intensieve planningsproces heeft de afdeling in 2007 de lopende acties van het huidige actieplan nauwgezet opgevolgd en verder uitgevoerd. In 2007 heeft de afdeling de klemtoon gelegd op de volgende projecten:

- de verbetering van de afzet voor biozuivel, bio-aardappelen, directe vermarkting, producten bio/fairtrade, de verhoging van bio in de catering, de verbetering van de coöperatieve afzet, de betere afstemming van de verschillende schakels in de lange keten;
- de introductie van 'Biofruit op school' op de lagere school en van het lessenpakket 'Bio met klasse' bestemd voor leerkrachten uit het secundair onderwijs;
- onderzoeks- en demonstratieprojecten m.b.t. bio waren gericht op het verwerven en doorgeven van kennis over goede bodemkwaliteit, onkruidbeheersing, streven naar 100% biovoer, meerwaarde van bio op gebied van milieu en gezondheid, stimuleren van meer samenwerking tussen bio-boeren onderling zodat de plantaardige-dierlijke kringlopen beter sluiten. Daarnaast ging ook aandacht naar teelttechnieken voor bio-industriegroenten en nieuwe teelten zoals hennep. Bij de demonstratieprojecten werd continu gezocht naar manieren om de kennis ook verder te laten doorstromen naar gangbare landbouwers;
- de creatie van het Netwerk Onderzoek Biologische Landbouw en Voeding (NOBL) om de kennisontwikkeling en -uitwisseling m.b.t. bio te structureren;
- de ondersteuning van de basiswerking van Bioforum;
- promotie- en informatiecampagnes rond bio zoals 'Bioweek' en een 'Najaarscampagne';
- evaluatie van de gemeentelijke Milieujaarplannen 2006 m.b.t. het gebruik van / sensibilisering over bio;
- lancering van een oproep over onderzoeksprojecten bio, met als thema's onderzoek naar de uitscheidingshoeveelheden bij biomelkvee en een vergelijkende studie over de rendabiliteit gangbaar / bio. Per thema werd 1 onderzoekproject geselecteerd;
- 2 overheidsopdrachten over een wetenschappelijke onderbouwing voor de hectaresteen en het uitwerken van een kennisbronboek om biologische landbouw te introduceren in het hoger onderwijs.

2.3

Landbouw en platteland

2.3.1 Afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur van het buitengebied

Het afbakeningsproces van het buitengebied, dat opgestart werd in 2003, zat in 2007 op kruissnelheid. Voor elk van de 13 buitengebieden in Vlaanderen is er onder tussen een ambtelijk projectteam actief, bestaande uit vertegenwoordigers van verschillende beleidsdomeinen, waaronder de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling. Eind 2007 nam de Vlaamse Regering voor 5 buitengebieden (1e en 2e reeks) een beslissing i.v.m. de herbevestiging van het agrarisch gebied op het gewestplan. De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling was in 2007 ook vertegenwoordigd in de plenaire vergaderingen over de eerste gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP's), die voortvloeiden uit het afbakeningsproces in de buitengebieden Kust-Polders-Westhoek en Haspengouw-Voeren. Het ging om volgende RUP's in het buitengebied: Haspengouw-Voeren: 'Schelfheide', 'Winterbeek te St-Huibrechts-Hern, Schalkhoven en Romershoven', 'Jongenbos en vallei van de Mombeek van Wintershoven tot Wimmertingen' en 'Vinne'.

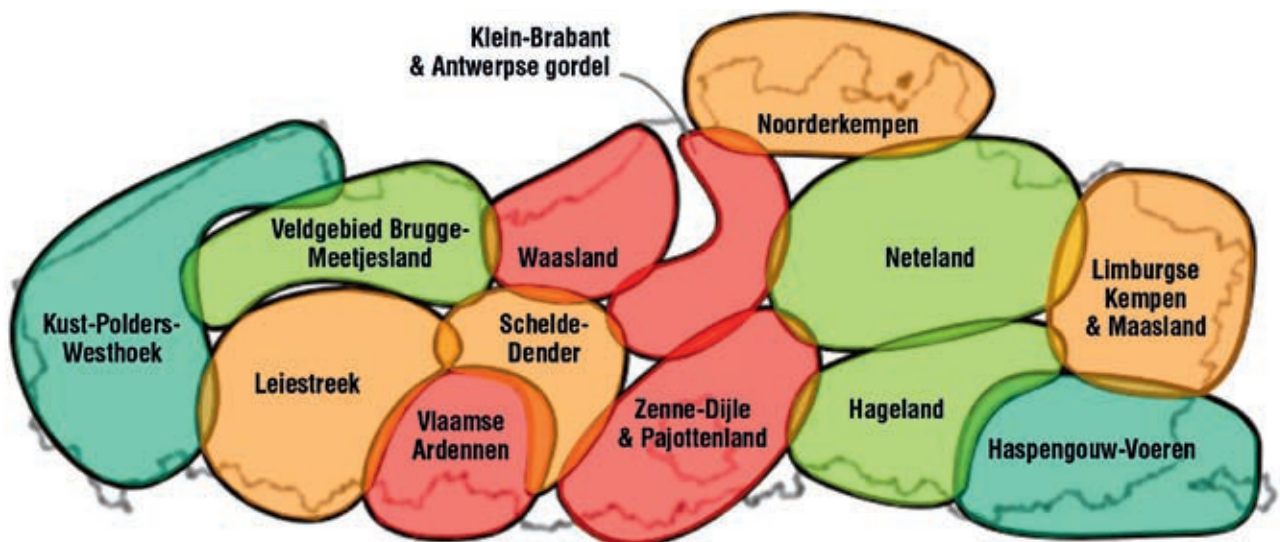
Het ging om volgende RUP's in het buitengebied Kust-Polders-Westhoek : 'De Blankaart' en 'Middenkust-West te Nieuwpoort'.

Door de beslissing van de Vlaamse Regering van 14 december 2007 werd besloten om het afbakeningsproces van het buitengebied te versnellen. Volgens het tijdschema in deze beslissing wordt een herbevestiging van het agrarisch gebied voor de buitengebieden van de 3e en 4e reeks buitengebieden op het gewestplan voorzien tegen mei 2009. In deze beslissing is ook bepaald dat minimaal 500.000 ha agrarisch gebied via deze herbevestiging op het gewestplan in Vlaanderen wordt afgebakend.

2.3.2 Decreet integraal waterbeleid en bekkenbeheerplannen

Voor de 11 bekkens in Vlaanderen was de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling in 2006 vertegenwoordigd in het ambtelijk bekkenoverleg, onder voorzitterschap van het bekkensecretariaat, en in het bekkenbestuur. Ook in de verschillende werkgroepen van de Coördina-

Figuur 2.1 De afbakening van de agrarische en natuurlijke structuur: 13 buitengebieden

tiecommissie Integraal Waterbeleid was er een actieve vertegenwoordiging van de afdeling. Ze heeft, tijdens het openbaar onderzoek en als raadgevend vertegenwoordiger in de bekkenbesturen en de CIW, gefundeerde adviezen en voorstellen geformuleerd op de ontwerp-bekkenbeheerplannen en het voorstel van Uitvoeringsplan Bagger- en ruimingsspecie, alsook op technische plannen van Aquafin voor projecten die gepland werden binnen de huidige agrarische bestemming. In samenwerking met de andere betrokken administraties heeft de afdeling haar medewerking verleend bij het uitwerken van een voorstel van financiële instrumenten in uitvoering van het decreet integraal waterbeleid. Uitgangspunt hierbij was een degelijk en correct vergoedings- en ondersteuningsbeleid voor de landbouwer bekomen wanneer inkomensverlies geleden wordt ten gevolge van het aanduiden van overstromingsgebieden en oeverzones in agrarisch gebied.

2.3.3 Adviesverlening ruimtelijke ordening

De afdeling is betrokken bij overleg en levert advies bij ruimtegebonden beleidsmaatregelen die een impact kunnen hebben op de toekomst en de kansen voor land- en tuinbouw in Vlaanderen. Dit overleg en deze adviezen zijn voornamelijk gericht op de sociaal-economische impact en de bedrijfstechnische haalbaarheid van beleidsinitiatieven. De afdeling levert inbreng voor materies die betrekking hebben op het medegebruik van de open ruimte waaronder het natuurbeheer, waterbeheer, de ruimtelijke planning, landinrichting en de landschapsbescherming. De afdeling levert ook advies bij ruimtelijke processen waar een volledige bestemmingswijziging van het agrarisch gebied wordt beoogd d.m.v. ruimtelijke uitvoeringsplannen en bijzondere plannen van aanleg. Er werd in totaal advies verleend over 30 bijzondere plannen van aanleg, 68 planologische attesten, 110 gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP), 21 provinciale RUP's en 21 gewestelijke RUP's. De afdeling is vertegenwoordigd in het Interbestuurlijk Plattelandsoverleg en de Vlaamse Commissie Ruimtelijke Ordening.

De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling adviseert tevens gemeenten bij stedenbouwkundige attesten en stedenbouwkundige vergunningsaanvragen in het agrarisch gebied. Het advies van de administratie bevoegd voor landbouw, is richtinggevend voor de beoordeling van het inhoudelijk landbouwkundig aspect, zoals o.a.

de leefbaarheid van landbouwbedrijven. In 2007 werden er 3.433 stedenbouwkundige aanvragen behandeld in de provincie West-Vlaanderen, 3.281 in Oost-Vlaanderen, 2.081 in Antwerpen, 1.720 in Vlaams-Brabant en 1.266 in Limburg. In totaal werden er dus 11.781 dossiers in de buitendiensten behandeld.

2.3.4 Duurzaam energiegebruik in land- en tuinbouw

De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling volgt de uitvoering van het Vlaams Klimaatplan 2008-2012 van nabij op. Dit plan stelt voor de sector 'Duurzame Landbouw en bossen' een niet-bindende doelstelling voorop om in 2012 de CO₂-uitstoot met 978 kton (equivalent CO₂) te verminderen t.o.v. het referentieniveau. Hierbij werden in de werkgroep Landbouw en Bossen een 8-tal maatregelen vooropgesteld die in de loop van de Kyoto-periode 2008-2012 naar best vermogen uitgevoerd moeten worden.

In hetzelfde kader en het actieplan glastuinbouw (mededeling Vlaamse Regering, 2003) wordt ernaar gestreefd om in 2012 75% van het primaire energieverbruik in de glastuinbouw te baseren op aardgas en andere duurzame energiebronnen.

In de glastuinbouwsector werd in 2006 een energie-enquête uitgevoerd op basis van de teeltgegevens van 2005. In samenwerking met de afdeling Monitoring en Studie werden de resultaten verwerkt en gepubliceerd. Ongeveer 900 bedrijven (750 ha glastuinbouw) werkten mee aan deze enquête. De resultaten van de enquête geven meer inzicht in de bestaande productie-infrastructuur in de glastuinbouwsector, de veroudering van de glasopstand, het gebruik van energiebesparende technologie en de toekomstige plannen m.b.t. introductie van energiebesparende technologie in de glastuinbouw. De resultaten zullen mee het beleid bepalen rond energiegerelateerde thema's zoals de verdere ontwikkeling van duurzame energietechnologieën waaronder WKK in de glastuinbouw.

In het kader van het klimaatplan, maar ook om de productie van hernieuwbare energie te stimuleren, waarbij de land- en tuinbouwsector een belangrijke partner is, participeerde de afdeling in het overleg zoals biomassa-platform, het energieplatform land- en tuinbouw, de discussie over de duurzaamheidscriteria voor de productie van biomassa voor energiedoelinden, de Interdepartementale Windwerkgroep en het Vlaams Interdepartementaal Comité. Meer specifiek werd ook gewerkt aan een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst om het onderzoek van energie- en emissiegerelateerde technologieën te sturen en de samenwerking tussen het ILVO en het VITO te stimuleren.

Specifiek met betrekking tot de problematiek van de ruimtelijke ordening in de glastuinbouw gaat veel aandacht naar de mogelijkheden voor de ontwikkeling van duurzame bedrijvzones voor glastuinbouw. De afdeling maakte in samenwerking met verschillende belanghebbenden uit de sector een brochure: 'Vestigingskansen voor glastuinbouw in Vlaanderen. Clustering als duurzame ontwikkeling?'. Deze brochure werd verspreid naar de gemeenten, openbare instellingen, financiële instellingen, ... en de verschillende betrokken beleidsdomeinen. Ook werd bijgedragen aan de werkzaamheden in het kader van de 'klankbordgroep glastuinbouw', in 2007 ingesteld door de minister, met de bedoeling om op termijn concreet een aantal glastuinbouwbedrijvzones te ontwikkelen.

2.3.5 Draagvlakverbreding landbouw-milieu

In 2007 werkten het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie, dienst Doelgroepen beleid, Natuur- en Milieu-educatie, de Vlaamse Landmaatschappij en de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling voor de vierde keer op rij samen in het kader van 'Draagvlakverbreding landbouw-milieu'.

Een eerste facet van deze werking is de gezamenlijke financiering van een viertal projecten om landbouwers en natuurbeschermers begrip te laten opbrengen voor elkaars visie en werkwijze, en om bij te dragen tot een verminderde polarisering tussen beide sectoren. In 2007 werden niet alleen de vier projecten uit 2006 geëvalueerd, er werd ook een nieuwe oproep gelanceerd. Na twee jureringen werden 4 projecten geselecteerd voor uitvoering in 2008.

Over het thema agroforestry (gangbare landbouw in combinatie met teelt van bomen voor houtproductie) organiseerde de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling een studienamiddag op 19 oktober 2007. De afdeling werkt in het kader van Natuur- en milieueducatie (Departement Leefmilieu, Natuur en Energie) ook mee aan een project rond agroforestry en duurzaam bouwen.

Op 16 maart 2007 werd in het kader van 'Draagvlakverbreding landbouw-milieu' de studiedag 'Landbouw en natuur: beter af samen!' ingericht. Centraal stonden 3 mythes, waarover gediscussieerd werd: 'Een boerenlandschap is een arm landschap?'; 'Nieuw groen moet vrij groen zijn?' en 'Natuurbeheerders nemen land af van de landbouwers en de landbouwer gijzelt natuurbeheer?'.

Ten slotte werd in 2007 de basis gelegd voor een verdere structurele samenwerking tussen het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie en dat van Landbouw en Visserij. De betrokken partijen belegden een aantal vergaderingen en als eerste oefening maakten ze een inventaris op van knelpunten en kansen, die onmiddellijk kunnen worden aangepakt. Deze samenwerking tussen de beide departementen wordt in 2008 verder uitgewerkt.

2.3.6 Leader+ in het kader van het PDPO 2000-2006

Leader+ is een communautair initiatief voor plattelandsontwikkeling ter ondersteuning van nieuwe initiatieven op het platteland. Het Vlaamse Leader+-programma wordt gezamenlijk gefinancierd door de Vlaamse overheid en de Europese Unie. In de vijf Vlaamse Leader+-gebieden (Brugs Ommeland, Meetjesland, Pajottenland, Antwerpse Kempen en Midden-Maasland) zijn in totaal 120 projecten opgestart. Er wordt gewerkt rond volgende thema's: de verbetering van de leefkwaliteit in de plattelandsgebieden, de valorisatie van plaatselijke producten en de valorisatie van natuurlijke en culturele hulpbronnen.

Vier Leader+-gebieden (Antwerpse Kempen, Pajottenland, Meetjesland en Brugs Ommeland) nemen deel aan samenwerkingsprojecten in Vlaanderen en in het buitenland.

Er lopen 2 transnationale samenwerkingsprojecten met partners uit Ierland, Luxemburg, Tsjechië, Spanje, het Verenigd Koninkrijk en Nederland. Het interterritoriaal project wordt uitgevoerd in het Meetjesland en Brugs-Ommeland.

In 2008 zullen nieuwe Leader-gebieden in Vlaanderen goedgekeurd worden en zullen er nieuwe Leader-projecten kunnen opstarten.

2.3.7 Steunmaatregelen ter bevordering van meer duurzame landbouw

Vanaf 1 januari 2007 is een nieuwe programmaperiode voor Plattelandsontwikkeling van start gegaan in toepassing van de Europese Plattelandsverordening (Verordening (EG) nr. 1695/2005). In dit programma gaat veel aandacht naar de instandhouding en de verbetering van het milieu en de natuur, de zogenaamde tweede as van het Plattelandsbeleid.

De afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling is verantwoordelijk voor de conceptuele invulling van de steunmaatregelen ter bevordering van meer duurzame landbouw, ook wel milieumaatregelen genoemd. Ze heeft daaraan gekoppeld een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van het Vlaams Programma. De afdeling stond in voor de opmaak van de ontwerpsteksten in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling en het overleg met de Europese Commissie hierover.

Voor de periode 2007-2013 werden de volgende subsidies voor milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden in het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling opgenomen:

- introductie van technieken die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen verminderen waaronder mechanische onkruidbestrijding;
- introductie van vlinderbloemige gewassen in het silagevoeder voor een meer grondgebonden Vlaamse veehouderij;
- reductie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de sierteelt;
- hectaresteen voor biologische productie;
- behoud van met uitsterven bedreigde lokale veerasen en variëteiten van hoogstamboomgaarden;
- groenbedekking (uitdovend);
- geïntegreerde productiemethode voor pitfruit (uitdovend).

In deze nieuwe programmaperiode is ervoor geopteerd om een maximale continuïteit na te streven ten opzichte van de vorige programmeerperiode 2000-2006. Niettemin zijn er een aantal accentverschuivingen en aanpassingen gebeurd die ertoe geleid hebben dat een aantal maatregelen gewijzigd zijn.

De belangrijkste wijzigingen worden hierna kort omschreven:

- het subsidiebedrag voor mechanische onkruidbestrijding werd verhoogd van 150 euro/ha naar 250 euro/ha. Op deze wijze komt de subsidie dichterbij de buurt van de kostprijs. Voor de toepassing van mechanische onkruidbestrijding met rijbespuiting worden geen nieuwe verbintenissen meer afgesloten. Er kunnen onvoldoende garanties worden geboden voor een sluitende controleerbaarheid;
- de subsidie voor de teelt van vlinderbloemige gewassen als silagevoeder, met name grasklaver, klaver en luzerne blijft behouden maar het bedrag wordt verlaagd tot 275 euro/ha. Er is geen afhouding meer van de geactiveerde toeslagrechten op het perceel. Een bijkomende vereiste is dat minstens 10% van het voederareaal (met uitzondering van het grasland) moet bestaan uit vlinderbloemige teelten;
- de subsidie voor milieuvriendelijke sierteelt wordt voortgezet maar er is wel een plafond ingevoerd van 5.000 euro per bedrijf;
- de subsidie voor de biologische productiemethode blijft inhoudelijk ongewijzigd, maar de subsidiebedragen zijn licht aangepast;
- aan de subsidie voor genetische diversiteit (hoogstamfruitbomen en bedreigde lokale rundvee- en

schapenrassen) werden geen inhoudelijke aanpassingen aangebracht. Er kunnen echter geen nieuwe verbintenissen worden afgesloten voor het houden van met uitsterven bedreigde geitenrassen;

- de subsidies voor groenbedekking en de geïntegreerde pitfruitteelt zijn uitdovend, wat betekent dat vanaf 2007 geen nieuwe verbintenissen meer kunnen worden afgesloten.

Vanaf 2007 wordt het administratieve beheer van de grondgebonden milieumaatregelen uitgevoerd door de afdeling Markt- en Inkomensbeheer van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. De dossierbehandeling van de subsidie voor de reductie van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de sierteelt gebeurt door het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Voor de inhoudelijke controle van de reductieplannen doet het agentschap wel een beroep op de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling. De maatregelen voor de bescherming van de genetische diversiteit worden nog wel beheerd door de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling.

Landbouwers die dieren van welbepaalde oude rassen bezitten, kunnen een overeenkomst van 5 jaar afsluiten en een subsidie van 100 euro per jaar ontvangen voor het rood rundveeras, het witrode rundveeras en het witblauw-dubbeldoel rundveeras en 25 euro per jaar voor 9 schapenrassen (Kempens schaap, Belgisch melkschaap, Ardense voskop, entre-Sambre-et-Meuse-schaap, Vlaams kuddeschaap, Lakens schaap, mergelland schaap, houtlandschaap en Vlaams schaap). Binnen de lopende overeenkomsten wordt ook voor de witte en hertkleurige geit een subsidie gegeven, maar er worden geen nieuwe overeenkomsten afgesloten. De koepel Kleine Herkauwers Vlaanderen behandelde 35 contracten voor 353 geiten en Belgische melkschapen. De Stichting Levend Erfgoed behandelde 158 contracten voor 3.960 andere schapen. De Vlaamse Rundvee-

teelt Vereniging treedt op voor de rundveerassen en behandelde 116 overeenkomsten voor 2.809 dieren van de verschillende in aanmerking komende rassen.

Naast aandacht voor de lokale veerassen is er de maatregel waarmee de aanplant en het onderhoud van oude hoogstamvariëteiten van appel, peer, pruim, perzik en kers gestimuleerd wordt. De steun voor aanplant en onderhoud bedraagt gedurende 5 jaar 4 euro per boom en per jaar. De steun voor behoud en onderhoud van be-

staande hoogstammige fruitbomen bedraagt gedurende 5 jaar 2 euro per boom en per jaar. De Nationale Boomgaarden Stichting doet de administratieve behandeling van de 1.154 lopende overeenkomsten voor 15.361 nieuw geplante bomen en 32.957 bestaande bomen met een overeenkomst voor behoud en onderhoud.

3

**Afdeling
Landbouw- en
Visserijbeleid**

3.1 Opdrachten

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid draagt door haar proactieve, doelmatige en samenhangende beleidsontwikkeling bij tot een toekomstgerichte landbouw en visserij. De activiteiten situeren zich in belangrijke mate binnen de verschillende instanties van de Europese en andere internationale organisaties die voor het landbouw- en visserijbeleid bevoegd zijn. Via haar inbreng in de onderhandelingen zorgt de afdeling ervoor dat de beleidsvisie op de Vlaamse landbouw en visserij in ruime mate aan bod komt. Zodra de beslissingen op EU-vlak

of internationaal niveau genomen zijn, formuleert de afdeling beleidsvoorstellen voor de minister en bespreekt zij de mogelijke modaliteiten voor een gepaste uitvoering van de maatregelen op Vlaams niveau. Indien nodig werkt de afdeling eveneens de bijpassende Vlaamse wetgeving uit. Voorafgaand hieraan is er overleg met de andere afdelingen van het departement, het Agentschap voor Landbouw en Visserij en met landbouworganisaties of de visserijgemeenschap opdat de maatregelen zowel effectief als efficiënt worden genomen.

3.2 Activiteiten

3.2.1 Proactief nieuw EU-wetgeving begeleiden

Het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) heeft gekozen voor de evolutie van een sectoraal marktbeleid naar een ondersteunend inkomensbeleid, waardoor horizontale sectoroverstijgende, niet marktversturende maatregelen aan belang winnen. Dit vereist zowel van de Europese Commissie als van de beleidsmedewerkers in de lidstaten een andere inzet, namelijk het bepalen van de algemene gedragslijn en het afbakenen van een maximale flexibiliteit in de lokale toepassing. Het is belangrijk dat wensen en bekommernissen vanuit een eigen visie, gedragen door de minister, tijdig kunnen worden opgenomen bij het uitschrijven van de Europese voorstellen.

Voorbeelden binnen de land- en tuinbouw zijn:

- de brief aan de Landbouwcommissaris Mariann Fischer-Boel met voorstellen voor vereenvoudiging en voor nieuwe regelgeving in het kader van de 'health check'. De health check is de in de EU gebruikte ter-

minologie voor een tussentijdse evaluatie, een gezondheidscontrole, van het huidige Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB);

- bilateraal overleg met de Commissie om:
 - verschillende topics met betrekking tot groenten en fruit op de agenda van de Commissie te plaatsen. Dit om pragmatische oplossingen te vinden voor praktische problemen;
 - de problematiek van de uitbraak van blauwtong in België en de gevolgen voor de schapen- en rundveehouderij aan te kaarten;
 - de vraag aan de Commissiediensten om de positieve vetcorrectiecoëfficiënt voor melk te verlagen. België heeft vanwege historische redenen een zeer laag referentiegehalte. Hierdoor wordt België benadeeld bij quotumverhogingen;
 - onderhandelingen met de Commissie bij de totstandkoming van de 'de minimis'-verordening met als resultaat een verhoging van enerzijds het individuele plafond (op bedrijfsniveau) en anderzijds het nationale plafond (via een aanpassing van het referentiejaar);
 - verdediging van de Vlaamse standpunten, na advies

van de betrokken sectoren, tijdens EU-werkgroepen met betrekking tot de invoering van een geharmoniseerde handelsbenaming voor kalfsvlees, nieuwe handelsnormen voor eieren en groenten en fruit, de herstructureringsmaatregelen in de suikersector ...

3.2.2 Raden en beheerscomités

2007 is opnieuw een druk jaar geweest zowel voor het horizontale beleid als voor het sectorale beleid. Er ging veel aandacht naar de besprekingen rond het unieke beheerscomité om de efficiëntie te verhogen en een eerste aanzet om de regelgeving te vereenvoudigen en de health check van het GLB voor te bereiden.

Voor de sectoren eiste vooral de groenten- en fruitsector heel veel aandacht op. Niet alleen stond de hervorming van de GMO op de agenda, er moest ook een beslissing worden genomen over het al dan niet ontkoppelen van groenten, fruit en aardappelen. Voor de landbouwers kwam dan een tweede herstructurering van de suikersector hard aan en met de zuivelsector moest de landing in een tijdperk zonder quota worden voorbereid.

Volgende activiteiten geven een beeld van wat de afdeling zoal doet:

3.2.2.1 Verbetering van de uitvoering van het GLB

- bij de Commissie werd aangedrongen om ook in 2007 te kunnen werken met voorschotten bij de uitbetaling van de bedrijfstoelagen. Deze vraag kwam er door de onzekerheid om iedereen tijdig te kunnen betalen als gevolg van de integratieproblemen met de eenmalige perceelsregistratie (EPR);
- betaling van een voorschot van 80% (in plaats van 60%) op de zoogkoeienpremie en de slachtpremie kalveren wegens onder andere de problematiek van blauwtong;
- voor de uitvoerende diensten (Agentschap voor Landbouw en Visserij) was het belangrijk dat de commissiediensten het gescheiden beheer van percelen door de regio's zou toestaan. Na een bespreking met de Commissie werd dit verkregen.
- het verkrijgen van de erkenning van nieuwe indelings-toestellen voor varkensarkassen;
- op verzoek van België werd de commissieverorde-

ning Honingprogramma aangepast waardoor de procedures versoepelen;

- de middelen, voorzien in het Belgische deel van het honingprogramma (2008-2010) werden opgetrokken, waarmee een Vlaamse eis gedeeltelijk werd ingewilligd.

3.2.2.2 Vereenvoudiging of aanpassing Europese regelgeving

- de regelgeving met betrekking tot de steun voor energiegewassen (Verordening 1973/2004) is vereenvoudigd en is voor een deel aan de non-foodregeling aangepast;
- bij de komende wijziging van Verordening 2707/2000 met betrekking tot schoolmelk zal de Commissie wel degelijk rekening houden met de Belgische suggesties. Door deze wijzigingen zouden ook attractievere zuivelproducten (vb. met fruittoevoegingen) kunnen worden opgenomen in de lijst van gesubsidieerde producten;
- naar aanleiding van het verslag van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement (EP) over de toepassing van de randvoorwaarden, heeft de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid verschillende initiatieven genomen:
 - bilateraal onderhoud met de Commissie over het behoud van blijvend grasland waarbij de specifieke Vlaamse problemen werden toegelicht;
 - de regelgeving in verband met het gebruik van performantie-indicatoren in de sector groenten en fruit werd onder Vlaamse impuls drastisch vereenvoudigd en geherstructureerd;
 - formulering van voorstellen tot aanpassing van de Raadsconclusies naar aanleiding van het commissieverslag (Juniraad);
 - voorstellen om het voorstel tot wijziging van Verordening 1782/2003 aan te passen, werden naar voren gebracht in de raads werkgroep, het Speciaal Landbouwcomité en de Raad. De Commissie was niet echt bereid tot veel toegevingen maar gaf uiteindelijk te kennen dat de nog openstaande problemen binnen de Health check verder bekeken zullen worden;
 - voorstellen om het voorstel tot wijziging van Verordening 796/2004 in Beheerscomité Directe betalingen aan te passen;
- de nieuwe verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende de definitie, de aanduiding, de presentatie, de etikettering en de bescherming

van geografische aanduidingen van gedistilleerde dranken trad in werking in de maand mei van 2008. Deze nieuwe verordening kenmerkt zich door een duidelijkere en systematischere regelgeving, door een verfijning van de definities van de verschillende gedistilleerde dranken, door een blijvend respect voor de traditionele productiemethodes, door de speciale bescherming en voorlichting van de consument en door een registratieprocedure van nieuwe geografische aanduidingen;

- op 19 december 2007 werd een politiek akkoord bereikt over de nieuwe verordening van de Raad over een Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) van de wijnmarkt. Deze verordening beoogt de concurrentiepositie van de EU-producenten te verhogen en een evenwicht tussen vraag en aanbod te herstellen. Voor België is het belangrijk te noteren dat de oenologische praktijk van aanrijking van wijn en druivenmost met sacharose verder mag worden toegepast. De verhoging van het natuurlijke alcoholvolumegehalte mag in België de 3% niet overschrijden.

3.2.2.3 Nieuwe Europese initiatieven helpen realiseren

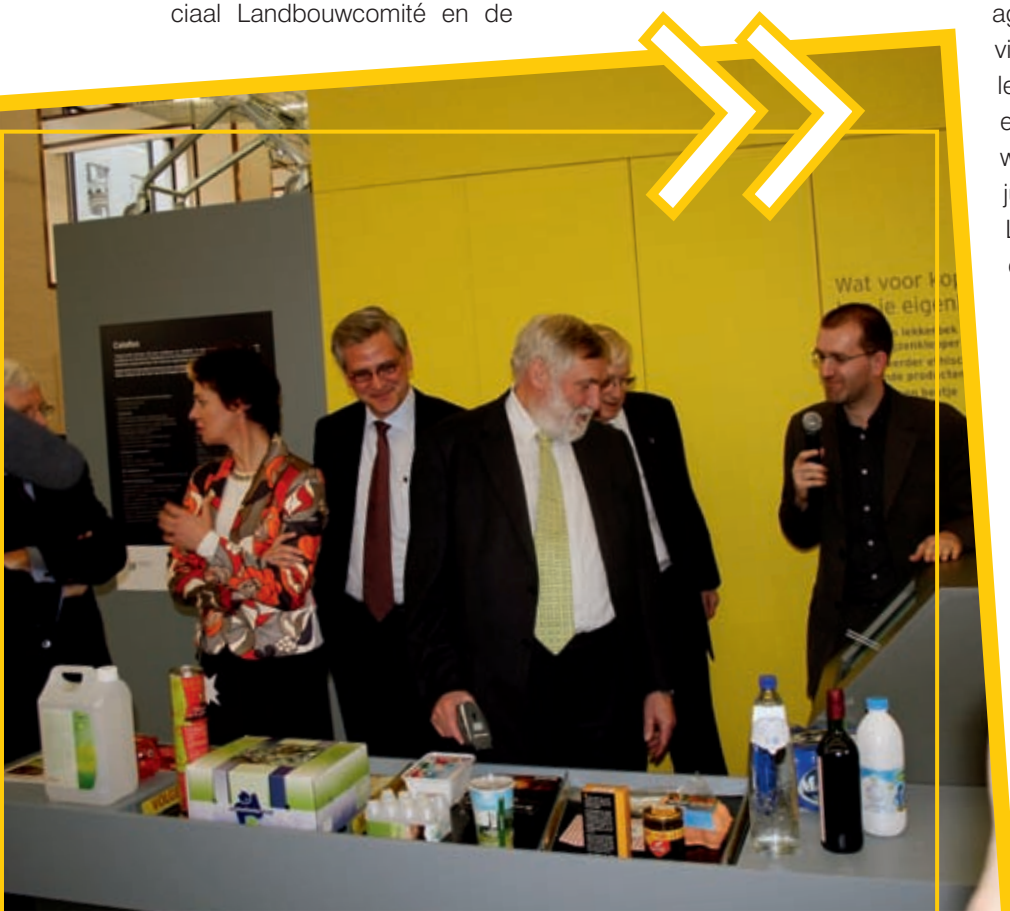
- de raadsverordening GMO groenten en fruit is tot stand gekomen na deelname aan raads werkgroepen waar de technische discussies over de tekst werden gevoerd en na input te hebben geleverd voor het Speciaal Landbouwcomité en de

Raad met een gunstig gevolg voor de Vlaamse eisen. Hierdoor ging de Europese regelgeving steeds meer lijken op de Vlaamse invulling;

- in de raadsverordening integrale GMO werden in het kader van de algemene vereenvoudiging van het GLB 22 afzonderlijke GMO's samengevoegd in één enkele wettekst. De expertise van de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid in de diverse marktordeningen heeft geleid tot een gedegen inbreng. Tussen de verschillende sectoren werden de mechanismen en teksten geharmoniseerd. De Raad heeft in juni in Luxemburg de raadsverordening unaniem aangenomen.

3.2.3 Wetgeving

De wetgeving wordt wel eens het sluitstuk genoemd van een lang onderhandelingsproces. De opbouw van de Vlaamse wetgeving gebeurt in overleg met het Agentschap voor Landbouw en Visserij, de andere afdelingen van het departement, de landbouworganisaties en het kabinet. Ze schept daarmee het juridische kader met eigen beleidsaccenten binnen de Europese context. Aangezien vooral de grondige wijziging van het GLB als gevolg van de mid term review (MTR) heel wat werk meebracht op dit terrein, is hiervoor een samenwerkingsovereenkomst opgemaakt tussen de afdeling Landbouw en Visserijbeleid en de afdeling Markt- en Inkomensbeheer van het agentschap. De werkgroep Wetgeving Markt- en Inkomensbeleid onder leiding van de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid trekt dit proces. De werkgroep wordt bijgestaan door de juridische cel van het Departement Landbouw en Visserij. Om dit nauw overleg nog te intensifiëren en zo efficiënt mogelijk te stroomlijnen, wordt gebruik gemaakt van een sharepoint systeem voor de uitwisseling van documenten rond wetgeving in opmaak (labora). Het opstellen van de wetgeving is niet alleen een interactief proces met de sector, de andere afdelingen en het agentschap, maar vereist ook tal van tussenkomsten bij de Europese Commissie ter verduidelijking of aftasting van Vlaamse voorstellen.

Enkele voorbeelden van wetgevende initiatieven die in 2007 gepaard gingen met een breed overleg, zijn:

- het stappenplan om de melksector voor te bereiden op een quotumvrije markt na 2015;
- de instelling van een bedrijfsadviessysteem voor land- en tuinbouwers;
- de verhandelbaarheid van de instandhoudingsplicht van het areaal blijvend grasland tussen landbouwers;
- de eenmalige perceelsregistratie die inhoudt dat de aangifte voor de mestbank en de aangifte voor de landbouwadministratie in de verzamel aanvraag worden samengevoegd.

Dit laatste initiatief betekent een enorme vereenvoudiging van de administratieve lasten voor de Vlaamse landbouwers. Onder meer daarom heeft dit project de innovatieprijs van de Vlaamse overheid SPITS 2007 gekregen.

Tabel 3.1 geeft een overzicht van besluiten in voorbereiding en die daarom nog niet zijn gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Tabel 3.2 geeft een overzicht van de belangrijkste wetgevende initiatieven die in 2007 gepubliceerd werden in het Belgisch Staatsblad.

3.2.4 Informatieverstrekking

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid staat in de eerste plaats in voor de beleidsformulering naar de minister en verdedigt de sectorbelangen binnen de Europese en internationale instellingen. In tegenstelling tot andere afdelingen heeft de afdeling minder directe contacten met de land- en tuinbouwers. Enkel de buitendienst Zeevisserij overspant de hele keten van bij de visser tot de reder. Toch wordt steeds meer een beroep gedaan op de expertise van de afdeling, zowel op het vlak van de Europese regelgeving en beleidsinitiatieven als op het vlak van de Vlaamse sector kennis.

Tabel 3.1 Vlaamse wetgeving in voorbereiding (nog niet gepubliceerd)

Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2007 betreffende de toepassing van de heffing in de sector melk en zuivelproducten met integratie stappen uit stappenplan tot 2012 (samenwerking, verhoging plafonds, verlaging prijs quotum aan/verkoop via quotumfonds)

Protocol tot wijziging van het samenwerkingsprotocol van 6 december 2005 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot de heffing in de sector melk en zuivelproducten

Besluit van de Vlaamse Regering houdende uitvoering van de wet van 28 maart 1975 betreffende de handel in landbouw-, tuinbouw- en zeevisserijproducten

Ministerieel besluit betreffende het gebruik van uit productie genomen grond voor de productie van grondstoffen voor de vervaardiging in de Gemeenschap van niet specifiek voor voeding of vervoeding bestemde producten

Ministerieel besluit betreffende de steun voor energiegewassen

Voorontwerp van decreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het decreet houdende de organisatie van coëxistentie van genetisch gemodificeerde gewassen met conventionele gewassen en biologische gewassen

Tabel 3.2 Vlaamse wetgeving in 2007 gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad

Ministerieel besluit van 19 januari 2007 tot wijziging van het ministerieel besluit van 20 juli 2006 betreffende de herverdeling van de steunbedragen via de reserve voor de campagne 2006 (BS 22 februari 2007)
Ministerieel besluit van 19 januari 2007 tot aanpassing van het ministerieel besluit van 13 januari 2006 betreffende de overdracht van toeslagrechten (BS 27 februari 2007)
Besluit van de Vlaamse Regering van 9 februari 2007 houdende bepalingen tot inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid (BS van 13 april 2007)
Ministerieel besluit van 8 maart 2007 betreffende de herverdeling van de steunbedragen via de campagne 2007 (BS 24 april 2007)
Besluit van de Vlaamse Regering van 9 maart betreffende de steunregeling voor verwerkingsbedrijven in de sector van de gedroogde voedergewassen (BS van 29 maart 2007)
Ministerieel besluit van 20 maart 2007 tot aanpassing van de uiterste inzaaidatum voor het oogstjaar 2006 als gevolg van uitzonderlijke weersomstandigheden (BS van 11 mei 2007)
Ministerieel besluit van 2 april 2007 tot wijziging van het ministeriële besluit van 25 november 2005 betreffende de vaststelling van de modaliteiten van het besluit van de Vlaamse Regering tot instelling van een bedrijfstoelageregeling en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en tot toepassing van de randvoorwaarden voor wat betreft de uitvoering van het landbouwbeleid (BS van 13 april 2007)
Ministerieel besluit van 2 april 2007 tot wijziging van het ministerieel besluit van 25 november 2005 betreffende de vaststelling van de modaliteiten van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot instelling van een bedrijfstoelageregeling en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en tot toepassing van de randvoorwaarden voor wat betreft de uitvoering van de gedeelde bevoegdheden met het oog op de inrichting van een gemeenschappelijke identificatie van landbouwers, exploitaties en landbouwgrond in het kader van het meststoffenbeleid en van het landbouwbeleid (BS van 27 april 2007).
Besluit van de Vlaamse Regering van 22 juni 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2007 betreffende de toepassing van de heffing in de sector melk en zuivelproducten (BS van 11 juli 2007)
Ministerieel besluit van 26 juni 2007 houdende de uitvoering van het koninklijk besluit van 18 juni 1998 betreffende de interventieregeling in de sector groenten en fruit
Decreet van 13 juli 2007 houdende instemming met het Internationaal Verdrag inzake plantgenetische hulpbronnen voor voeding en landbouw, ondertekend in Rome op 6 juni 2002 (BS van 5 september 2007)
Besluit van de Vlaamse Regering van 14 september 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2006 tot instelling van een bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers (BS van 12 oktober 2007)
Besluit van de Vlaamse Regering van 14 september 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 8 juli 2005 tot instelling van een bedrijfstoelageregeling en tot vaststelling van bepaalde steunregelingen voor landbouwers en tot toepassing van de randvoorwaarden (BS van 12 oktober 2007)
Ministerieel besluit van 21 september 2007 betreffende de verstrekking van melk en bepaalde zuivelproducten aan leerlingen en onderwijsinstellingen (BS van 15 oktober 2007)
Ministerieel besluit van 5 oktober 2007 betreffende de tijdelijke overdracht van de instandhoudingsplicht van blijvend grasland zonder overdracht van gronden (BS van 24 oktober 2007)
Ministerieel besluit van 16 november 2007 betreffende de instelling van de adviesmodules en de bepaling van de adviesinhoud in het kader van het bedrijfsadviesstelsel (BS van 6 december 2007)
Ministerieel besluit van 22 november 2007 houdende uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 15 april 2005 betreffende de toepassing van de heffing in de sector melk en zuivelproducten (BS 12 december 2007)
Decreet van 23 november 2007 houdende instemming met de herziene tekst van het Internationaal Verdrag voor de bescherming van planten en de bijlage, opgemaakt in Rome op 17 november 1997 (BS van 24 december 2007)
Decreet van 23 november 2007 houdende instemming met de overeenkomst houdende oprichting van het « International Plant Genetic Resources Institute », opgemaakt in Rome op 9 oktober 1991 (BS van 24 december 2007)
Decreet van 23 november 2007 houdende instemming met het zetelakkoord tussen het Koninkrijk België en het « International Plant Genetic Resources Institute », ondertekend te Brussel op 15 oktober 2003 (BS van 27 december 2007)

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid is onder andere als volgt naar buiten getreden:

- een regelmatige debriefing van de EU-beheerscomités in de plantaardige en dierlijke sector (rundvlees, varkensvlees, schapenvlees, zuivel, pluimveevlees en eieren, groenten en fruit) alsook van het beheerscomité Directe Betalingen, ten behoeve van de sectorvertegenwoordigers en de andere betrokken administraties;
- een infosessie over het Bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouw op de studiedag voor adviesdiensten;
- een uiteenzetting over het landbouwbeleid in de praktijk voor de studenten van de faculteit biowetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven;
- een uiteenzetting over de bedrijfstoelageregeling en de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid op de Veiling BRAVA in Zellik;
- een schriftelijk interview met een maandblad over bio-brandstoffen en bio-energie in Vlaanderen;
- een radio-interview over de problematiek van de genetisch gemodificeerde organismen in Vlaanderen;
- infosessies over het operationeel programma in het kader van het Europees Visserijfonds voor de sector en de milieuorganisaties, alsook voor de andere Vlaamse administraties;
- een uiteenzetting over het Groenboek Maritiem Beleid aan de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven - commissie Visserij;
- het verstrekken van advies over de jurisprudentie in verband met staatsteun en over de aanmeldingsprocedure van nieuwe steunmaatregelen;
- een uiteenzetting over de toekomst van de aardappelsector op een studienamiddag over de toekomst van de akkerbouw;
- het begeleiden van buitenlandse TAIEX-delegaties in verband met de classificatie en noteringen van runderkarkassen (Tsjechië/Litouwen) waarbij tevens een presentatie over dit onderwerp werd verzorgd;
- de co-organisatie van een ID-forum, n.a.v. de studie over 'Mogelijke effecten van een nieuw landbouwakkoord bij de WTO voor de Vlaamse landbouw';
- de deelname aan een studieavond en een panelgesprek over innovatie in de fruitteelt;
- de deelname aan het discussieforum over biologische landbouw;
- het geven van diverse presentaties en een interview over de herziene GMO voor groenten en fruit.

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid heeft een belangrijke bijdrage geleverd voor een aantal brochures:

- Koolzaadolie verkopen als brandstof: hoe begin ik eraan? (gewijzigde herdruk);
- Glastuinbouw.

3.2.5 Mededelingen aan Europa

De Europese Commissie heeft de opdracht om het EU-beleid op te volgen. Hiervoor doet zij onder meer een beroep op de lidstaten die haar zowel wekelijkse prijsmededelingen voor diverse plantaardige en dierlijke sectoren en aanlandingen van vis meedelen, als betaalstaten en de stand van de uitvoering van bepaalde regelgeving moeten voorleggen.

Dankzij de beleidsmatige band met de Commissie - voornamelijk via de beheerscomités -, de overeenkomst met het Agentschap voor Landbouw en Visserij en de relatie met de sectoren, slaagt de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid erin de gewenste informatie in de gewenste vorm en binnen de vereiste termijn aan de Commissie te bezorgen.

Buiten de reguliere mededelingen zijn er de vragenlijsten rond specifieke thema's (bvb. over quota in het vooruitzicht van de health check, over de toepassing van de normen voor een goede landbouw- en milieuconditie in het kader van de randvoorwaarden).

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid zorgde er eveneens voor dat het Nationaal Strategisch Plan en het Operationeel Programma van de Belgische Visserijsector bij de Europese Commissie werd ingediend.

De afdeling is tevens verantwoordelijk voor het officieel notificeren van de erkenning van INGRO als telersvereniging in het kader van de GMO groenten en fruit. De afdeling verzorgde de coördinatie, de finalisering en de indiening van het Belgische Honingprogramma voor de periode 2008-2010.

3.2.6 Overleg

Hiermee wordt het schriftelijke en mondelinge overleg bedoeld met de andere beleidsdomeinen die impact hebben op de landbouw en visserij, met het EU-voorzitterschap, de andere lidstaten, het kabinet, de sectoren, de landbouworganisaties maar ook intern met de andere afdelingen van het departement, het Agentschap voor Landbouw en Visserij, de Permanente Werkgroep van het Intergewestelijk Ministerieel Overleg (pw-IMO) en de Permanente Werkgroep van de Interministeriële Conferentie voor het Landbouwbeleid (pw-ICLB). In de eerste werkgroep trachten de gewesten vooral hun beleid op elkaar af te stemmen, terwijl in de tweede werkgroep de

gewesten en de federale overheid eerder mededelingen doen en informatie uitwisselen over het beleid met betrekking tot de landbouw.

Bij de uitwerking van wetgeving (besluiten van de Vlaamse Regering, ministeriële besluiten) komt heel wat overleg kijken. Op de eerste plaats moet intern overleg met de betrokken afdelingen van het departement en het agentschap zorgen voor een degelijk onderbouwd voorstel dat dan afgetoetst kan worden met de landbouworganisaties. Contacten met de Inspectie van Financiën en de Raad van State dragen bij tot een gedegen advies van deze instellingen. Aftoetsen met de andere gewesten en met het federale niveau gebeurt vervolgens in respectievelijk de pw-IMO en de pw-ICLB.

Ook bij de uitvoering van het beleid levert de afdeling een bijdrage door bijvoorbeeld het organiseren van het overleg met de planters en loonwerkers van de cichoreisector (Warcoing en Orafiti) om een percentage voor de verdeling van de landbouwsteun (binnen de herstructureringssteun) tussen planters en loonwerkers vast te leggen.

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid heeft een sterke rol gespeeld in de opbouw en de verslaggeving van structureel overleg tussen het departement, het kabinet en de permanente vertegenwoordiging omtrent een aantal EU-gerelateerde onderwerpen.

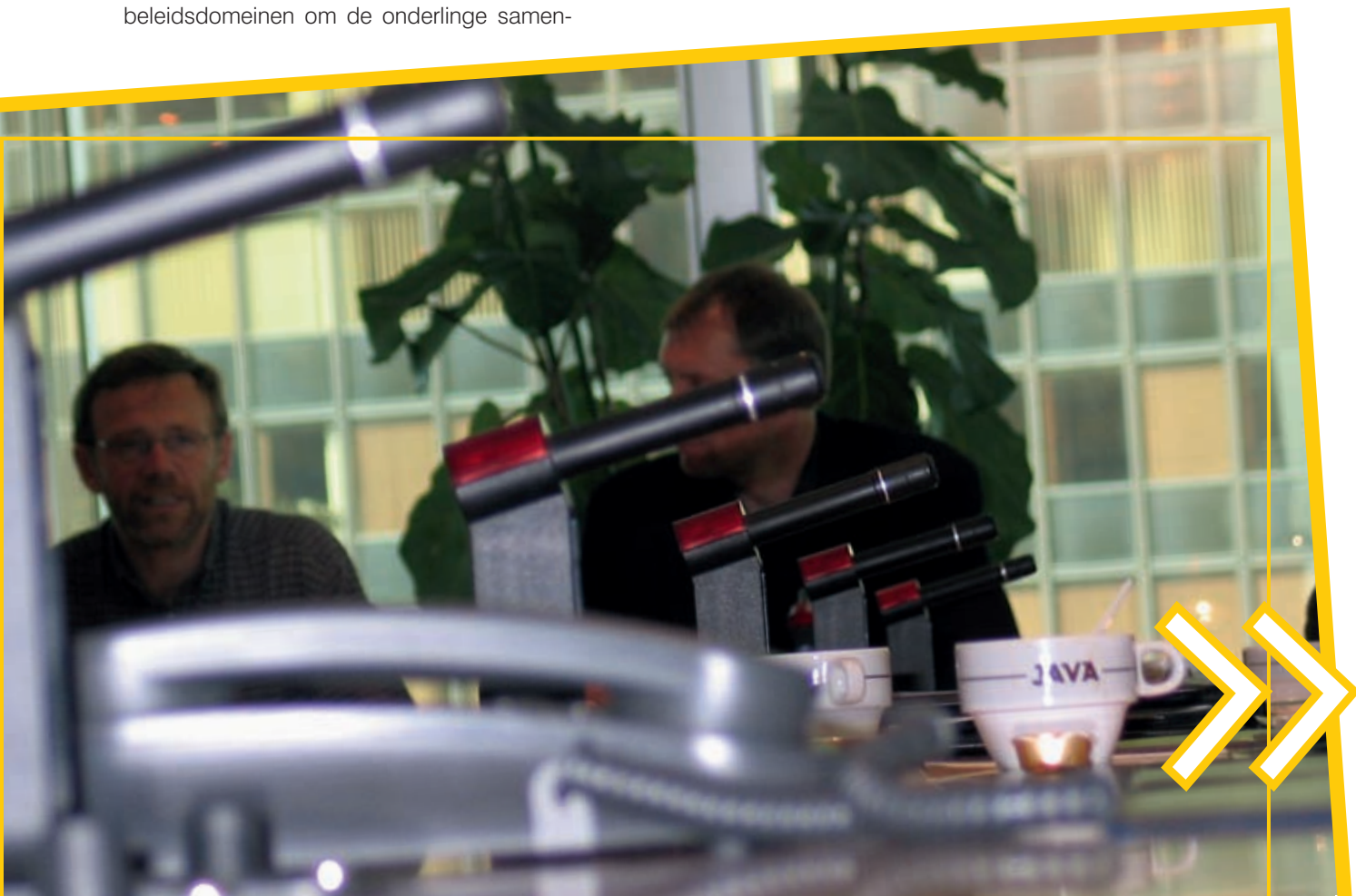
Onder impuls van de secretarissen-generaal van de departementen Leefmilieu, Natuur en Energie en Landbouw en Visserij beslisten de leidend ambtenaren van beide beleidsdomeinen om de onderlinge samen-

werking te verdiepen en te zorgen voor afstemming en overleg op alle niveaus. Met respect voor elkaars invalshoek zullen in de toekomst knelpunten en opportuniteiten systematisch besproken en aangepakt worden. In dat opzicht is een medewerker van de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid het aanspreekpunt voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Samen met het aanspreekpunt voor het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie is een inventaris opgemaakt van de knelpunten tussen beide beleidsdomeinen.

De afdeling stond tevens in voor informeel bilateraal overleg met de Europese Commissie voor de goedkeuring van staatssteundossiers, de bespreking van onrechtmatige steun en regularisatiedossiers. De bedoeling van deze goede informele contacten is het pad te effenen voor verdere acties en te vermijden dat inbreukprocedures worden ingeleid.

Tijdens diverse stadia van het herzieningsproces van de GMO voor groenten en fruit heeft de afdeling verschillende overlegvergaderingen georganiseerd met de vertegenwoordigers van de producenten, handel en verwerking.

Naar aanleiding van de aanmaning van de Commissie over de bijvangst van bruinvissen heeft de afdeling overleg gepleegd met de federale en Vlaamse leefmilieuadministraties om het Belgische antwoord voor te bereiden.

3.2.7 Samenwerking

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid werkte samen met de afdeling Monitoring en Studie, onder andere rond een studieproject over risicobeheersing en verzekeringen in de landbouw en rond een sectoranalyse van de vleesveehouderij in Vlaanderen.

Met het Agentschap voor Landbouw en Visserij werd een protocol ondertekend dat de overgang mogelijk maakt van de taken die het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (BIRB) uitvoerde in het kader van de interventieregeling in de visserij. Daarbij is de dienst Zeevisserij aangesteld als beheersdienst en het agentschap als betaalorgaan.

In het kader van de stopzetting van de inulinestroopproductie deed de afdeling het nodige om een samenwerkingsakkoord tussen de Federale Overheid, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest af te sluiten over de toekenning van de middelen uit het tijdelijke herstructureringsfonds waarin Verordening 320/2006 voorziet.

Samenwerking over de grenzen heen, geformaliseerd in een samenwerkingsprotocol met Nederland, kreeg concrete invulling via een uitwisseling van informatie om de Europese discussies voor te bereiden over de gezondheidscontrole van het GLB, het zuivelquotabeleid, de GMO groenten en fruit en de voorstellen om het GLB te vereenvoudigen, met inbegrip van de randvoorwaardenproblematiek.

3.2.8 Internationaal overleg

De Vlaamse landbouw opereert binnen het EU-kader zoals uitgetekend in het GLB. Ze ondervindt echter in sterkere mate de impact van internationale beslissingen die ondermeer worden genomen in Genève, bij het overleg in het kader van de Wereldhandelsorganisatie (WTO). Op Vlaams niveau is hiervoor een netwerk uitgebouwd dat wordt aangestuurd vanuit de Vlaamse werkgroep Multilateraal Beleid. De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid zorgt binnen de groep voor de inbreng rond het WTO-landbouwakkoord.

In 2007 had de internationale gemeenschap normaliter de Doha-landbouwonderhandelingen kunnen afronden. Terwijl in het landbouwdossier sprake was en is van vooruitgang, werden de onderhandelingen

vooral geblokkeerd in de niet-landbouwdossiers. Midden 2007 werd een herziene tekst voor de landbouwmodaliteiten uitgebracht, met een verdere uitwerking van de technische modaliteiten. Departementale experts hebben adviezen geformuleerd over verschillende deelaspecten van de onderhandelingen: speciale vrijwaringsclausules voor gevoelige producten, tropische producten, groene doos. Mogelijk wordt het wachten tot 2008 om de onderhandelingen volledig te kunnen afronden.

De rapporten van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) hebben een impact op onderhandelingen aangezien zij voorstellen bevatten en beleidsopties poneren voor de landbouw in relatie tot markten, handel en leefmilieu. Deze rapporten zijn wetenschappelijk sterk onderbouwd en steunen op inzichten die breed gedragen worden.

Bij de OESO worden een aantal voor de landbouw pertinente thema's aangesneden waarbij vooral het beleidsaspect centraal staat. Onlangs werd het project Markt- en beleidsgebaseerde benaderingen voor bio-energie opgestart, waarbij een evaluatie van beleidsmaatregelen zal worden gemaakt. Door een vragenlijst in te vullen heeft Vlaanderen daartoe belangrijke input geleverd.

Het Comité voor landbouw van de OESO, en de ermee samenhangende werkgroepen, zullen beter worden benut als forum voor de beleidsdialoog tussen OESO-landen. Experts van het departement werden aangeduid om aan de verschillende OESO-werkzaamheden deel te nemen, en daarbij expertise ter beschikking te stellen en aan netwerking te doen.

Een onafhankelijk evaluatiepanel bracht verslag uit over prioriteiten voor landbouw in een middenlange termijn strategie van de OESO waarin energie en biomassa, evenals de klimaatwijziging centraal staan.

De Food and Agriculture Organisation van de Verenigde Naties (FAO) is in eerste instantie een op de ontwikkelingslanden gerichte organisatie. In de mate dat er een aanwijsbaar belang is voor de Vlaamse landbouw, besteedt de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid aandacht aan de thema's, zoals de klimaatwijziging, die er in een breed mondiaal perspectief worden benaderd.

3.3

Zeevisserij

3.3.1 Toegang tot de visgronden

In de westelijke wateren kreeg België 8,3 miljoen kW-zeedagen toegewezen. In 2007 werden 7,9 miljoen kW-zeedagen gepresteerd. Dit is een toename met 0,4 miljoen kW-zeedagen.

Het gesloten gebied in de Ierse Zee was met het oog op de bescherming van de paaiende kabeljauw opnieuw van toepassing in de periode van 14 februari 2007 tot 30 april 2007.

3.3.2 Herstelplannen

Als gevolg van de benarde situatie van de kabeljauwbestanden in de Noordzee, de Ierse Zee en het westelijk deel van het Engels Kanaal, werd een nog strengere communautaire dagenregeling per type vistuig ingesteld. Voor 2007 konden de boomkorvaartuigen in de betreffende gebieden nog maximaal 132 dagen per beheersperiode van 12 maanden aanwezig zijn. Dankzij de vrijstelling van de zeedagenbeperking van de boomkor in het westelijk deel van het Engels Kanaal konden de betrokken boomkorvaartuigen enigszins flexibel werken. Transfer van dagen werd verboden, maar er werd gezorgd voor vereveningsdagen voor vaartuigen die uitsluitend met de boomkor werkten.

In het westelijk deel van het Engels Kanaal werd met het oog op het herstel van tong een communautaire dagenbeperking van 216 dagen per maand voor de boomkor van toepassing. Enkel de vaartuigen die in de referentieperiode 2002-2006 daar gevestigd hadden, konden in 2007 via speciale visdocumenten in deze wateren vissen.

De dienst heeft deze speciale visdocumenten uitgereikt en de regelingen toegelicht, opgevolgd en afgedwongen.

Met het oog op de bescherming van kabeljauw werden gedurende februari en maart een drietal gebieden in de Keltische Zee voor de visserij gesloten. Naast het meerjarenplan voor de tongvisserij in de Golf van Gascogne

van kracht in 2006, is gedurende het jaar 2007 het meerjarenplan schol en tong Noordzee tot stand gekomen. Dit zal in eerste instantie substantiële TAC-dalingen en reducties van de visserijinspanning met zich meebrengen.

3.3.3 Quota

Onder meer als gevolg van de flauwe toestand van de kabeljauw- en heekbestanden, waar nu ook de Noordzeeschol werd aan toegevoegd, evolueerden de quota 2007 voor meerdere soorten in dalende zin. Dit kwam onder meer door het principe van de gemengde visserij op demersale soorten.

De mogelijkheid om via de quotaflexibiliteit 10% van bepaalde analytische visbestanden over te dragen naar het volgende visseizoen werd optimaal benut. Dit resulteerde vooral in extra tong in de Noordzee, het Kanaal en de Keltische Zee. Omdat overbevissingen in 2006 werden voorkomen, waren er in 2007 geen kortingen van toepassing. Er is 30 maal aan quotaruil gedaan met andere lidstaten om een ruimer effectief quotum van doelsoorten tong en schol te verwerven, eventuele overbevissingen weg te werken en een optimale efficiëntie van de vloot te garanderen. Zodoende nam het initiële quotum van tong en schol respectievelijk met 25% en 56% toe. Voor kabeljauw omvatte de toename 53%. Om een maximale vangstverspreiding over het visseizoen na te streven, werden de vangsten van tong, schol en kabeljauw beperkt. Het maximale aantal vaardagen per schip werd vastgesteld op 260 dagen.

Er werd zesmaal tot sluiting van visserij overgegaan. Naast de sluiting van de seizoensvisserij, tong in de Golf van Gascogne, die al gesloten werd in augustus 2007, moest medio november de visserij in de Noordzee op kabeljauw en schol alsook de kabeljauw in de westelijke wateren gesloten worden.

Met het oog op een optimalisatie van de quotabenuutting werd het collectieve benuttingsstelsel, toewijzing per kW enerzijds en toewijzing per zeereis anderzijds, bijgeschaafd en in een geharmoniseerde vorm voortgezet. Voor het project individuele quota gebaseerd op histo-

rische vangstrechten, bestond opnieuw geen interesse. De optie om vaartdagen in te ruilen tegen vangstmogelijkheden, werd voornamelijk na het zomerreces regelmatig toegepast.

De visserij in de Golf voor Gascogne werd op Vlaams niveau opengesteld voor een 20-tal vaartuigen vanaf 7 juni 2007. Een hoeveelheid van 15 kg tong per kW werd gegarandeerd. De vaartuigen die op de lijst voor een specifieke visvergunning voor de Golf van Gascogne terechtkwamen, moesten 10 communautaire zeedagen herstelgebieden kabeljauw alsook 2 kg tong in de ICES-gebieden VIII,g per kW gedurende de periode van 1 juli tot 31 oktober 2007 inleveren.

3.3.4 Regionale Adviesraden

Zowel de Regionale Adviesraad (RAC) Noordzee als de RAC Noordelijke westelijke wateren brachten advies uit inzake TAC's, quotamanagement en technische maatregelen. Deze raden, samengesteld uit vertegenwoordigers van alle betrokkenen, kunnen advies over het gemeenschappelijk visserijbeleid verlenen op eigen initiatief of op verzoek.

3.3.5 Marktbeleid

De totale aanvoer van visserijproducten door Belgische vaartuigen bedroeg 21.577 ton (+ 6%) met een totale aanvoerwaarde van 89,5 miljoen euro (- 1%). Dit kwam door een slechte prijsvorming in de tweede jaarhelft. De aanvoer in vreemde havens steeg met 14% ten opzichte van 2006, hoewel de gemiddelde prijs daar 8% lager is dan in Belgische havens. Ongeveer 89% van de totale omzet wordt gerealiseerd in Belgische havens (-1%).

De totale besomming voor tong bedroeg 39 miljoen euro (-7%), wat 48% vertegenwoordigt van de totale besomming. Ondanks de daling met 3% van het aandeel in de totale omzet, blijft tong qua aanvoerwaarde de belangrijkste vissoort voor de Belgische visserijsector.

In 2007 werden in totaal 297 ton visserijproducten (1,6% van de aanvoer) aan de markt onttrokken voor interventie (+ 24%).

De gasolieprijs bleef in het eerste kwartaal relatief laag, ongeveer 10% onder het niveau van 2006, om daarna langzaam te stijgen tot 0,50 euro/liter in september. In

het laatste kwartaal steeg de brandstofprijs echter fors tot een piek van 0,57 euro/liter in de twee laatste maanden. De gemiddelde gasolieprijs bedroeg 0,48 euro/liter net als vorig jaar.

3.3.6 Controle

De inspectiecel van de dienst voert zowel aan land als op zee controles uit. In de visafslagen en Belgische havens vonden er in totaal een 50-tal controleacties plaats. Specifiek voor de strandvisserij werden er 23 controles uitgevoerd.

Controles op zee gebeurden in samenwerking met de Marinecomponent en met de Dienst Afzonderlijk Beheer Vloot (DAB Vloot). Er werden in totaal 77 dagen zeegaande zendingen gepresteerd.

Bovendien werden er in samenwerking met Beheerseenheid Mathematisch Model Noordzee (BMM) 43 controlevluchten boven de Noordzee georganiseerd van in totaal 40 vliegreuren.

In de tweede jaarhelft werd er tweemaal deelgenomen aan internationale inzetplannen die het communautaire Bureau voor Visserijcontrole coördineerde. Tijdens die acties vonden gedurende telkens een tiental dagen controleacties plaats op zee en in de havens met de nationale controlemiddelen en internationaal samengestelde controleteams. Tijdens die periodes vond eveneens een verhoogd luchttoezicht plaats. Controleurs van de dienst namen in het kader van die internationale acties als waarnemer eveneens deel aan controles voor Frankrijk en Denemarken.

Er werd regelmatig samengewerkt met andere korpsen, zoals scheepvaartpolitie en douane, waarbij iedereen binnen zijn wettelijke bevoegdheden optreedt.

Op jaarbasis hebben ambtenaren van de dienst 36 processen-verbaal opgesteld.

In 2007 werd de overeenkomst tussen de marinecomponent en het Departement Landbouw en Visserij met betrekking tot de uitvoering van controles op zee geactualiseerd en bekrachtigd.

3.3.7 Structuurfondsen

Het Comité van Toezicht in het kader van het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) buiten doelstelling 1 is tweemaal bijeengekomen. Het comité heeft in hoofdzaak de voortgangsstaat van het programma behandeld en heeft daarnaast een aanpassing van de financiële tabellen doorgevoerd als gevolg van de toepassing van de n+2-regel. In 2007 werden twee betalingsaanvragen gericht aan de Europese Commissie om voorgefinancierde FIOV-middelen te recupereren. In totaal betrof het 4.580.846,23 euro.

Op 26 maart 2007 heeft de Commissie de Verordening 498/2007 aangenomen tot vaststelling van uitvoeringsbepalingen van Verordening 1198/2006 van de Raad inzake het Europees Visserijfonds. Voor de periode 2007-2013 wordt aan België een financiële enveloppe toegekend van 26.261.648 euro. Met Wallonië werd een overeenkomst bereikt over de verdeling van de financiële middelen over de 5 zwaartepunten van het programma. Een Nationaal Strategisch Plan werd op 12 december 2007 bezorgd aan de Commissie. Ook het Operationeel Programma en de ex ante-evaluatie van het Programma werden aan de Commissie bezorgd en wachten op goedkeuring.

3.3.8 Vlootbeleid

De Belgische zeevisserijvloot bestond bij aanvang van het jaar uit 107 vissersvaartuigen en evolueerde naar 102 vaartuigen op het einde van 2007. 5 vaartuigen werden in de loop van het

jaar aan de vloot onttrokken door samenvoeging van de motorvermogens. Het totale motorvermogen van deze 5 vaartuigen, nl. 2.328 kW, werd verdeeld over 20 bestaande vaartuigen. Op die manier werd, wat betreft tonnage, 714 GT aan de vloot onttrokken. Er werd 1 nieuw vaartuig in de vaart gebracht met een motorvermogen van 221 kW en een tonnenmaat van 21 GT op een bestaande visvergunning. Bij het begin van 2008 telde de Belgische vloot op die manier nog 102 vaartuigen (-5), met een globale capaciteit van 60.620 kW (+0,7 %) qua motorvermogen en 19.202 GT (- 4 %) wat tonnage betreft.

De eigenaars van vissersvaartuigen van ≤ 221 kW en ≤ 70 GT werden vóór 1 maart 2007 aangeschreven met de vraag om vrijwillig toe te treden tot het kustvissersegment. Er was geen interesse. Voorlopig blijft het kustvissersegment beperkt tot de 4 vaartuigen die in 2006 zijn toetreden.

De in 2005 opgerichte Task Force heeft in 2007 twee maal vergaderd.

3.3.9 Ondersteuningsbeleid

Sinds 2006 werd de beheersentiteit van zowel de Vlaamse steun via het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij en Aquicultuur (FIVA) als de Europese steun via het Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij (FIOV) geïntegreerd in de Dienst Zeevisserij. Het FIVA beschikte voor het begrotingsjaar 2007 over een vastleggingsmachtiging van 2.257.000 euro en een dotatie van 3.876.000 euro. Er werden 19 nieuwe FIVA-dossiers vastgelegd voor een totaal bedrag van 1.770.436,87 euro. Een totaal bedrag van 2.860.710,84 euro werd uitbetaald voor goedgekeurde dossiers.

In het kader van steunverlening aan investeringsprojecten in de visverwerkende sector, werd in 2007 een indieningsronde (call) georganiseerd. Deze call verscheen in het Belgisch Staatsblad op 1 juni en liep tot 30 juni. Er werden 9 dossiers ingediend. Hiervan werden er 6 subsidiabel verklaard. In totaal werd in 1.396.722,90 euro FIOV-steun voorzien en werd 465.574,30 euro FIVA-steun voor deze dossiers vastgelegd.

4

**Afdeling
Monitoring
en Studie**

De opdrachten van de afdeling zijn:

- het analyseren van de impact van het beleid;
- het detecteren en analyseren van ontwikkelingen binnen en buiten de landbouw en visserij;
- het (laten) realiseren van beleidsrelevante studies;
- het bewaken en evalueren van de strategische beleidscyclus (voorbereiden regeerakkoord, beleidsnota's en -brieven);
- het coördineren en opvolgen van wetenschappelijke kennisontwikkeling;
- het verzamelen en integreren van beleidsgerelateerde informatie;
- het houden van een landbouwboekhouding;
- het coördineren en opvolgen van de internationale visieontwikkeling (landbouwraden).

De afdeling zat dit jaar op kruissnelheid: niet minder dan 23 beleidsvoorbereidende rapporten en nota's werden opgesteld over een hele waaier aan onderwerpen. In dit jaarverslag wordt nader ingegaan in op de werking van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) dat de basis vormt voor het beleidsvoorbereidend studiewerk binnen de afdeling.

Alle studies en rapporten van de afdeling zijn terug te vinden op de website van het beleidsdomein.

4.1 CAF-analyse

In 2007 maakte de afdeling een CAF-analyse (Common Assessment Framework). Het CAF is een instrument om overheidsorganisaties over heel Europa te helpen bij het gebruik van technieken van kwaliteitsmanagement om hun prestaties te verbeteren. Het CAF biedt hiertoe een eenvoudig, gemakkelijk bruikbaar kader dat geschikt is voor de zelfevaluatie van overheidsdiensten. In essentie toont het CAF dat de resultaten bij de klanten-burgers, de werknemers en de maatschappij worden bereikt door middel van leiderschap, het beleid en de strategie, het human resources management, het beheer van de middelen en de externe partnerships alsmede door het proces- en veranderingsmanagement. Het CAF laat toe om

de situatie van de organisatie te evalueren in verhouding tot negen verschillende criteria, aan de hand van subcriteria die door middel van vragen worden behandeld.

De afdeling maakte van het CAF gebruik om haar gehele werking te evalueren. Tegelijk werd nagegaan hoe de gegevensverzameling in het kader van het Landbouwmonitoringsnetwerk kwalitatief nog verbeterd kon worden.

De resultaten van de CAF-analyse waren veelbelovend en de verbeteracties die eruit resulteren worden meegenomen in de jaarplanning 2008.

4.2

Adieu Landbouwraden

2007 zal ook geboekstaafd blijven als het laatste jaar waarin de Landbouwraden actief waren. De Landbouwraden vormden de voorbije 60 jaar de antennes voor het ministerie in het buitenland. Zij vertegenwoordigden gedurende vele jaren de landbouw(administratie), fungeerden als antennes voor nieuwe beleidsontwikkelin-

gen en brachten via hun 'Maandberichten' het buitenlands landbouwbeleid tot bij het beleid en de Vlaamse landbouwers. De sector bracht hen in hun ledenbladen een mooi eresaluut. Directeur-ingenieur Jan Adriansens, landbouwraad in Parijs, kreeg van de Franse minister van Landbouw Barnier L'Ordre du Mérite Agricole.

4.3

Het Landbouwmonitoringsnetwerk: referentie voor rentabiliteitsgegevens

De afdeling verzamelt jaarlijks door middel van het Landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) op een 750-tal Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven economische, financiële, technische en milieukundige gegevens. De gegevens van het Landbouwmonitoringsnetwerk vormen de primaire gegevensbron van het beleidsdomein Landbouw en Visserij. Ze worden gebruikt om, anoniem, te rapporteren over de Vlaamse land- en tuinbouw en vormen de basis voor diverse beleidsvoorbereidende studies en rapporten.

Figuur 4.1 toont de stappen die de gegevens volgen vanaf de landbouwer tot aan een rapport.

4.3.1 Plan van Steekproeftrekking

Om een goed beeld te kunnen geven van de Vlaamse land- en tuinbouw is een goede steekproef een eerste vereiste.

Op basis van de samenstelling van de totale Vlaamse populatie van land- en tuinbouwbedrijven wordt eerst een selectieplan opgesteld. Dit selectieplan vormt het theoretische kader bij het samenstellen van de steekproef. Het uitgangspunt bij het samenstellen van de steekproef is het arbeidsinkomen van de landbouwbedrijven zo nauwkeurig mogelijk bepalen, en dit met eenzelfde precisie voor de verschillende productierichtingen of bedrijfstypes en klassen van economische grootte van de bedrijven.

Eerst worden de bruto standaardsaldi bepaald. Een bruto standaardsaldo is de geldwaarde van de bruto jaarproductie van een landbouwproductie verminderd met bepaalde specifieke kosten, over een aantal jaren. Deze bruto standaardsaldi worden vervolgens gebruikt om de productierichting en bedrijfsomvang te bepalen van de Vlaamse land- en tuinbouw bedrijven en om de bedrijven onder te verdelen in strata (bedrijfstype en grootteklasse). Vervolgens wordt berekend hoeveel bedrijven per bedrijfstype en per grootteklasse de steekproef ideaal zou moeten bevatten. Bij de aanwerving van deelnemers

aan het landbouwmonitoringsnetwerk worden prioritair de bedrijven aangeworven die ten opzichte van het selectieplan ondervertegenwoordigd zijn in de steekproef.

4.3.2 Verzameling van bedrijfsgegevens

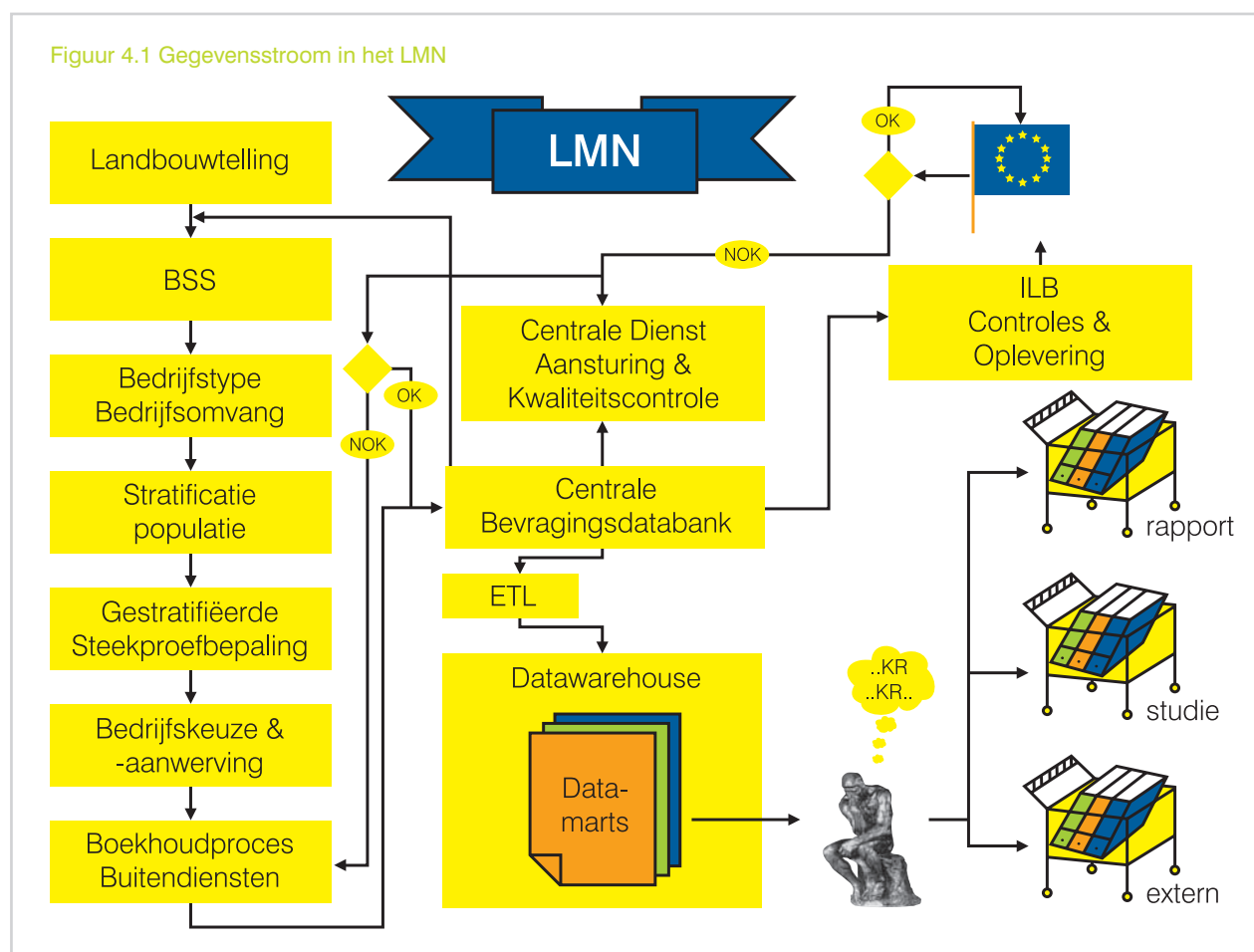
De medewerkers van de afdeling in de buitendiensten verzamelen de gegevens bij de bedrijven die deel uitmaken van de steekproef, dus met andere woorden bij de deelnemers aan het LMN. De nodige gegevens worden verzameld via de bedrijfseconomische boekhoudingen van de deelnemende bedrijven. In deze stap zorgen de deskundigen van de afdeling voor kwaliteitsvolle boekhoudingen door de gegevens te verzamelen via bedrijfsbezoeken. Bijkomende informatie vragen ze op via brief, telefoon en e-mail.

Deze werkwijze zorgt voor een onmiddellijke controle van de juistheid en volledigheid van de boekhouding. Wanneer een boekjaar is afgesloten, ontvangen de deel-

nemers aan het LMN het berekende resultaat van hun boekhouding en een overzicht dat de land- of tuinbouwer toelaat zijn resultaten te vergelijken met andere gelijkaardige bedrijven. De deelnemer krijgt vervolgens een toelichting bij zijn resultaten, een stap die tevens zorgt voor een validatie van de betrouwbaarheid van de aangeleverde gegevens. De decentrale gegevensverzameling wordt aangestuurd door de centrale dienst in het hoofdbestuur waar ook de afgesloten boekhoudingen terecht komen nadat de dossiers in de centrale bevragingdatabank zijn opgeladen. Er volgen verschillende controlestappen en afhankelijk van het resultaat worden ze teruggestuurd naar de buitendienst voor correctie of verklaring. De gegevens worden aangeleverd aan het Informatienetwerk landbouwboekhoudingen (ILB) van de Europese Commissie. Daar voert men een tweede controlecyclus uit.

Wanneer alle dossiers zijn opgeladen in de centrale bevragingdatabank (met de zogenaamde brontabellen) kan de afdeling ze gebruiken voor rapportering en studies.

Figuur 4.1 Gegevensstroom in het LMN

4.3.3 Datawarehousing

Hiervoor maakt de afdeling Monitoring en Studie gebruik van een SAS-platform waarop een datawarehouse werd ontwikkeld. Deze datawarehouse kan gezien worden als het centrale beheersysteem van alle data afkomstig van het LMN, maar ook van andere data, zoals de landbouwtellingen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (ADSEI, FOD Economie). Binnen deze datawarehouse kunnen met behulp van bewerkingen specifieke 'snapshots' op de data worden ontwikkeld, de zogenaamde datamarts. Datamarts zijn extracties uit de globale datawarehouse, die specifiek ontwikkeld zijn volgens de wensen van de (eind)gebruiker.

Alvorens er datamarts ontwikkeld kunnen worden, moeten er eerst enkele validatieprocessen doorlopen worden. Hierbij wordt de data in de brontabellen op zowel op technisch (bv. data-integriteit) als op kwalitatief vlak (bv. onrealistische waarden door typfouten) getest.

4.3.4 Ontwikkeling Datamarts

Om datamarts op te stellen, worden de data eerst verrijkt en daarna getransformeerd. Het verrijkingsproces houdt in dat variabelen die uitgedrukt worden in codes, worden omgezet naar de werkelijke waarde of tekst (bv. 0=nee en 1=ja). Bij transformatieprocessen worden nieuwe variabelen berekend door bewerkingen te doen op de bestaande variabelen. Een voorbeeld hiervan is het samentellen van alle aankopen per boekjaar, per dossier, per product en per bedrijfstak. Tot slot worden tijdens het eliminatieproces enerzijds enkel de nodige variabelen (bestaande en berekende) geselecteerd, en worden de gevraagde filters (bv. specifieke bedrijfstak) toegepast. Het resultaat is een datamart die ontwikkeld is volgens de specifieke informatienoden van de gebruiker.

In 2007 ontwikkelde de afdeling naast de datawarehouse zelf twee datamarts. De LMN-datamart werd ontwikkeld om de talrijke brontabellen met zeer gedetailleerde gegevens om te zetten naar een bedrijfsdatabank, met thematische tabellen (vb. arbeidsgegevens) die gegevens per bedrijf en bedrijfstak bevatten. Deze datamart kan worden gebruikt bij de talrijke studies van de afdeling en werd op zijn beurt gebruikt als vertrekpunt voor het opstellen van de rentabiliteitsdatamart.

In de rentabiliteitsdatamart worden allerlei gegevens over de bedrijfsstructuur, alsook technische en financiële kengetallen berekend. De rentabiliteitsindicatoren zijn geen gewone rekenkundige gemiddelden, maar worden berekend door een systeem van weging, waarbij de waargenomen waarden worden geëxtrapoleerd naar de verschillende sectoren. De weging beperkt zich niet tot de sectoren alleen. Op basis van de gewogen gemiddelden van de bedrijfstypes worden gewogen gemiddelden voor respectievelijk de gehele land- en tuinbouwsector berekend.

4.3.5 Rentabiliteitsrapport

Op basis van deze gegevens werd het rentabiliteitsrapport 2005 berekend. Gemiddeld voor alle landbouwbedrijven met een beroepsmatig karakter is de rentabiliteit in 2005 toegenomen ten opzichte van 2002 en 2003 en bereikt het niveau van 2001. Het familiaal arbeidsinkomen per FAK bedraagt in 2005 27.087 euro of 77% van het vergelijkbaar inkomen. De inkomensverbetering is vooral toe te schrijven aan de varkens- en melkveesector.

Gemiddeld voor alle tuinbouwbedrijven met een beroepsmatig karakter is de rentabiliteit in 2005 afgenomen ten opzichte van 2002 en 2003, maar is ze net iets hoger dan in 2001. Het arbeidsinkomen per volwaardige arbeidskracht bedraagt in 2005 26.138 euro of 74% van het vergelijkbaar inkomen. De inkomensvermindering is vooral toe te schrijven aan de groentesector en meer bepaald aan de glasgroenten.

Deze resultaten worden uitvoerig besproken in het recentste Rentabiliteitsrapport, dat terug te vinden is op de website.

4.3.6 SAS Enterprise Intelligence Award 2007

De afdeling ontving in november 2007 de SAS Enterprise Intelligence Award uit de handen van de heer Patrick Van Deven, SAS country manager Benelux. Deze Award wordt jaarlijks toegekend tijdens het SAS Forum aan diensten die nieuwe bedrijfsapplicaties hebben uitgebouwd met SAS-producten.

4.4

Het Landbouwmonitorings- netwerk als basis voor beleids- voorbereidend studiewerk

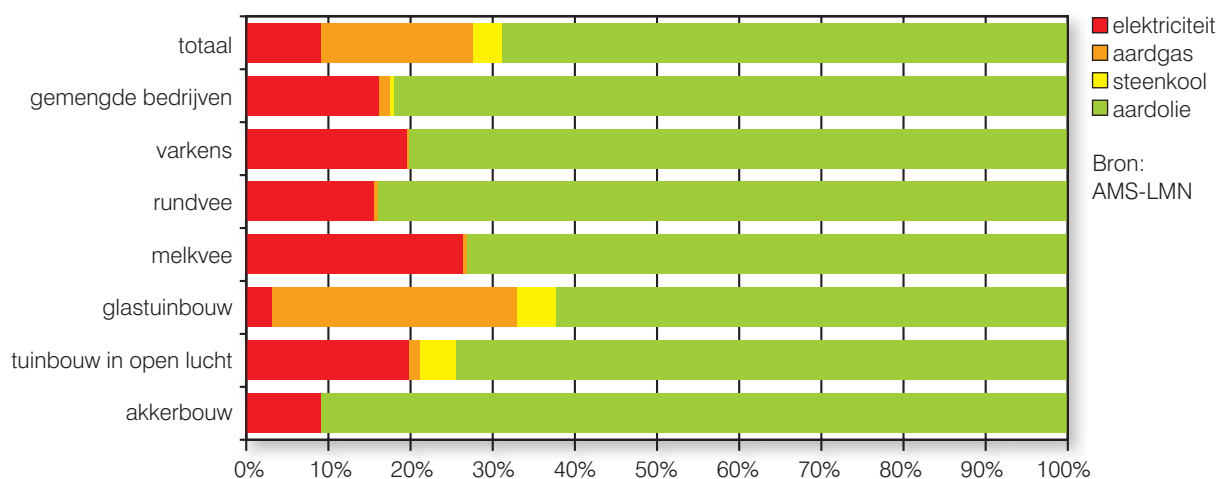
Voor meer en meer studies wordt er een beroep gedaan op de data van het landbouwmonitoringsnetwerk (LMN) beschikbaar binnen de afdeling. Zo werden analyses uitgevoerd op de daarin beschikbare milieugegevens (energie, water, pesticiden en nutriënten) en dient het LMN als basis voor de conjunctuurbarometer. Een studie omtrent verbrede landbouw diende dan weer als basis om ook deze activiteiten meer te gaan monitoren in het LMN.

4.4.1 Milieumodule

De verzameling van milieugegevens is sinds 2005 opgenomen in het zuiver bedrijfseconomische boekhoudsysteem dat het LMN initieel was. Als bijdrage in het Milieurapport 2007 maakte de afdeling een analyse van het

Figuur 4.3 Milieumodule energie: Energiegebruik per deelsector, per energiedrager, 2005, MJ

	Elektriciteit	Aardgas	Steenkool	Aardolie
Akkerbouw	49.793.978	234.037	0	501.856.931
Tuinbouw in open lucht	411.992.712	26.053.870	94.864.200	1.556.057.488
Glastuinbouw	511.875.431	4.564.274.113	700.763.081	9.654.290.813
Melkvee	337.693.977	3.902.879	1.468.368	941.647.636
Rundvee	161.073.177	0	3.188.339	873.201.513
Varkens	397.724.047	1.019.977	0	1.647.027.562
Gemengde bedrijven	455.287.325	25.325.890	12.246.002	2.307.528.689
Totaal	2.325.440.647	4.620.810.766	812.529.990	17.481.610.631

energiegebruik en het gebruik van bestrijdingsmiddelen per deelsector in de landbouw. Binnen de landbouw is de glastuinbouw de grootste energieverbruiker met 15,4 PJ of een aandeel van 61%. De deelsector gemengde bedrijven noteert een aandeel van 11%. De tuinbouw in open lucht omvat ook enkele bedrijven met kleine serres en komt daarom op een aandeel van 8,3%. De akkerbouw is de kleinste energieverbruiker.

Voor alle deelsectoren is aardolie de belangrijkste energiedrager, gaande van 63% voor de glastuinbouw tot 91% voor de akkerbouw. Uitgezonderd voor glastuinbouw is elektriciteit de op 1 na grootste energiedrager, gaande van 9% voor akkerbouw tot 26% voor melkvee. Aardgas wordt vooral gebruikt in de glastuinbouw, waar het 30% van de energie levert. Steenkool staat in voor 5% van de energievoorziening in de tuinbouw, zowel onder glas als in open lucht.

4.4.2 Conjunctuurbarometer

Naar analogie van de conjunctuurbarometer van de Nationale Bank van België werd voor de Vlaamse land- en tuinbouw een conjunctuurindex ontwikkeld. De conjunctuurindex wordt halfjaarlijks berekend op basis van een enquête bij de deelnemers aan het LMN. De evolutie van de index is een maat voor de economische situatie en verwachte evolutie van de land- en tuinbouwsector. De eerste meeting resulteerde in een index van +6%. Gemengde bedrijven hebben de meest positieve conjunctuurindex en kijken de toekomst ook positief tegemoet. De rundveebedrijven hebben de minst positieve conjunc-

tuurindex van de gehele sector en de intensieve veeteelt heeft voornamelijk een erg negatieve toekomstvisie. De conjunctuurindex stijgt naarmate de bedrijfsgrootte toeneemt. Naarmate de leeftijd toeneemt, neemt de index af en wordt de toekomst somberder gezien. Over de prijzen van landbouwinputs zijn de meningen gelijk: de prijzen van het afgelopen jaar zijn erg gestegen en de meesten verwachten dat deze nog verder zullen stijgen in de toekomst.

4.4.3 Verbrede landbouw

In opdracht van de afdeling ontwikkelden de Universiteit Gent en IDEA een monitoringsinstrument voor verbrede landbouwactiviteiten in Vlaanderen. Verbreding van landbouwactiviteiten is dan ook een steeds belangrijker wordend begrip. Op basis van de ontwikkelde monitor blijkt dat één op zeven landbouwbedrijven aan één of meerdere vormen van verbreding doet. Tabel 4.1 geeft een overzicht van het uniek aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen per verbredingscategorie.

Tabel 4.1 Overzicht van het uniek aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen per verbredingscategorie (Toestandsrapport verbrede landbouw 2007)

Type verbreding	Aantal
Sociaal-toeristische activiteiten	371
Milieu, natuur en landschap	3061
Productie en afzet	866
Uitbestedingproductiefactoren	346
Totaal	4644

4.4.4 Verkenning van de Vlaamse melkveehouderij in 2015

De Vlaamse melkveehouder staat voor een grote uitdaging. Onder druk van de Wereldhandelsorganisatie zal de marktbescherming voor melkproducten grotendeels wegvallen. Daarbij bestaat er op Europees niveau weinig animo om de quotaregelgeving na 2015 te verlengen. Dit gegeven zorgt ervoor dat in Vlaanderen de complexe wetgeving rond melkquotaregelgeving wordt vereenvoudigd en wordt aangepast aan het wegvallen van de marktbescherming. Deze drie gebeurtenissen maken dat de melkveehouder in Vlaanderen nog meer marktgericht zal moeten denken en produceren. Ook de zuivelindustrie zal meer concurrentie ondervinden en zich moeten aanpassen aan de gewijzigde marktomstandigheden. In een studierapport werd door middel van een SWOT-analyse nagegaan hoe de melkveehouders en de zuivelsector zich op deze toekomst kunnen voorbereiden. De mogelijke impact van het afschaffen van de melkquota werd onderzocht met behulp van het landbouweconomisch model SELES. Verwacht wordt dat de afschaffing van de quota zal leiden tot een toename van het melkaanbod, met een daling van de melkprijzen en een daling van het inkomen als gevolg. In de toekomst zal een melkveehouder het hoofd moeten kunnen bieden aan minder stabiele prijzen en zal hij de bedrijfskosten moeten drukken via efficiënter beheer en/of het zoeken naar schaalvoordelen (o.a. uitbreiden of samenwerken). Een bedrijfsleider kan ook het risico spreiden door diversificatie van zijn inkomen via verbreding of diversificatie van productietakken (gemengde bedrijven).

4.4.5 Analyse van een flat rate voor de Vlaamse landbouw

Toeslagrechten zouden kunnen worden vervangen door een flat rate, waarbij elke landbouwer per eenheid grond éénzelfde bedrag steun zou ontvangen, berekend op basis van de totale hoeveelheid uitgekeerde steun. Zoals te verwachten, leiden volgens het door de afdeling gehanteerde landbouweconomisch model SELES, de sectoren met een relatief hogere inkomenssteun verlies. De rundveehouderij zou een sterke saldovermindering noteren en ook het saldo van de suikerbietentelers zou afnemen.

4.4.6 Analyse van de vestigingssteun

Vanuit de dialoogdagen met jonge landbouwers kwam de vraag om de vestigingssteun in de toekomst toe te kennen in functie van het opbrengstpotentieel van het bedrijf. Vandaag wordt de steun bij eerste vestiging toegerekend in functie van de omvang van de roerende goederen, via een bedrijfsinventaris en met hantering van maximale normen. Het opbrengstpotentieel echter geeft een indicatie van het opbrengstgenererende vermogen van het land- en tuinbouwbedrijf als geheel. Samengevat kan gesteld worden dat het toekennen van steun via opbrengstpotentieel een aantrekkelijke piste vormt. De praktische uitvoerbaarheid ervan is echter vrij complex en is gebonden aan tal van onzekerheden en aan subjectiviteit. Hierdoor wordt het theoretische voordeel teniet gedaan en kan de objectiviteit van de methode in vraag gesteld worden.

4.4.7 Innovatie in de Vlaamse land- en tuinbouw

In het najaar van 2006 vatte de afdeling het thema innovatie aan. Dit leidde in een eerste fase begin 2007 tot het rapport 'Innovatie in land- en tuinbouw in Vlaanderen: een verkennende nota'.

In een tweede fase voerde de afdeling begin 2007 een enquête uit bij de deelnemende land- en tuinbouwbedrijven van het LMN. Hierbij ging ze na hoe innovatief de verschillende land- en tuinbouwsectoren in Vlaanderen zijn, wat de impact is van kenmerken van bedrijf- en bedrijfsleiders op innovatie en informeerde ze naar de mate van innovatie in de land- en tuinbouw.

5

**Management-
ondersteunende
Dienstverlening**

5.1

Team Boekhouding en Begroting

Het team Boekhouding en Begroting staat in voor de opmaak en de uitvoering van de begroting.

5.1.1 Opmaak van de begroting

De begroting is een jaarlijkse raming van de vermoedelijke ontvangsten en uitgaven van een toekomstig jaar. Het is voornamelijk via de uitgavenbegroting dat de Vlaamse minister bevoegd voor Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid keuzes maakt m.b.t. het te voeren beleid.

De begroting van de beleidskredieten (zie tabel 5.1) is opgesplitst in drie programma's met name: Pr. 54.1, Pr. 54.8 en Pr. 54.9. Deze programma's bevatten respectievelijk de kredieten voor de entiteit Land- en Tuinbouw en Plattelandsbeleid, voor het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en voor de entiteit Uitvoering van het Landbouwbeleid.

Naast deze beleidskredieten worden er nog ongeveer 35.625 euro apparaatskredieten voorzien om de personeelsuitgaven en de algemene werking van het beleidsdomein te verzekeren.

Tabel 5.1 Definitieve begroting 2007 (in duizend euro)

Programma's	Vastleggingskrediet (x 1000 euro)	Ordonnanceringskrediet (x 1000 euro)	Machtigingen (x 1000 euro)
54.1 Landbouw, tuinbouw en plattelandsbeleid	29.803	29.345	2.273
54.8 Dotatie aan het ILVO	14.832	14.832	0
54.9 Uitvoering van het Landbouwbeleid	144.885	69.759	72.138
Totalen	189.520	113.936	74.411

5.1.2 Uitvoering van de begroting

Door middel van de begroting stelt het parlement jaarlijks kredieten ter beschikking van de uitvoerende macht om de uitgaven mogelijk te maken. De uitgavencyclus bestaat uit vier fasen, met name de vastlegging, de vereffening, de ordonnanciering en de uiteindelijke betaling.

Bij het doorlopen van deze vier fasen spelen verschillende actoren een rol naargelang het type dossier. De intern betrokken partijen zijn de bevoegde administraties en het team Boekhouding en Begroting. Extern zijn het de verschillende controleorganen zoals de Controleur van de Vastleggingen, de Inspectie van Financiën en het Rekenhof.

De eerste fase, met name de vastlegging, is noodzakelijk om het geld te reserveren wanneer een nieuwe verbintenis gepland wordt.

In de fase van de vereffening wordt nagegaan of de schuld van de Staat werkelijk en wettelijk bestaat, wat de

grootte ervan is en of ze eisbaar is.

Hierop volgt de ordonnanciering of het bevel tot betaling en als vierde en laatste fase de uiteindelijke betaling of kasuitgave die gebeurt op de centrale thesauriedienst.

Voor kleinere of veelvuldig voorkomende uitgaven kan er betaald worden via de zogenaamde procedure 'vereffenaar kort', die toelaat op een meer soepele en snelle manier te betalen.

Naast het tot een goed einde brengen van de interne betalingsdossiers staat het team Boekhouding en Begroting ook in voor de controle van de boekhoudingen van het Fonds voor de Scheepsjongens en van het Eigen Vermogen van het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek.

Tabel 5.2 Overzicht van de behandelde dossiers in 2007

Vastleggingen	603
Ordonnancieringen	695
Ordonnancieringen via rekenplichtigen	8471

5.2

Team Communicatie en Communicatietechnologie

2007, een jaar in Communicatie en Communicatietechnologie: chronologisch overzicht van de hoogtepunten.

Januari - Agriflanders 2007, 11-14 januari

Dé grote afspraak voor de Vlaamse land- en tuinbouw is weerom een groot succes. Geen infopanelen op de stand maar sterke verhalen over ondernemen en creativiteit in de Vlaamse land- en tuinbouw.

Februari - 'Water-infodag' Sint Niklaas, 8 februari

Thematisch sterk uitgediept; een mooie samenwerking met de milieu-collega's.

Maart - Infosessies voor de collega's over de verhuis naar het Ellipsgebouw te Brussel

Vele vragen bij de verhuis verdienen een degelijk antwoord. Een goede interne communicatie via infosessies, Intraland en het personeelsblad nemen veel van de voorafgaande weerstand weg.

April - Vlaanderendag - Te gast bij ILVO, eenheid Technologie en Voeding

Een wetenschappelijke presentatie op mensmaat met terecht méér dan 1200 bezoekers.

Mei - IPublish vernieuwt het Intraland.

Intraland, de website voor het eigen personeel: ook agentschappen buiten het computernetwerk van de Vlaamse overheid kunnen toegang tot Intraland hebben.

Juni - Jaarverslag 2006

Een steeds betere verzendlijst zorgt voor een optimale verspreiding. De oplage kan omlaag (milieuvriendelijker), de impact van het verslag neemt desondanks steeds toe.

Juli - De Waalse landbouwbeurs van Libramont

Landbouw en Visserij zet de erkenning van een aantal Vlaamse streekproducten in de verf en verzorgt er een goede PR voor Vlaanderen.

Augustus - Navigatiestructuur van de website onderzoeken via een klantenbevraging

Een moeilijke interne oefening, maar van levensbelang voor de bezoeker van www.vlaanderen.be/landbouw

September - Werktuigendagen

Oudenaarde is weer even het centrum van de Vlaamse land- en tuinbouw. Een gesmaakte deelname, mooi ingekaderd door de ILVO-collega's en - bijna traditioneel - broederlijk naast de Vlaamse Landmaatschappij.

Oktober - Start van de bouw van de website 'Ruraal netwerk'

De eerste invulling van wat een werkinstrument voor ruraal Vlaanderen moet worden.

November - 'Supermarkt Europa, 50 jaar landbouw en voeding'

De tentoonstelling, een samenwerking tussen Vlaanderen en Nederland, opent in Den Haag en komt in februari 2008 naar Brussel.

December - Agribex 2007

Het PDPOII en de daaruitvolgende mogelijkheden voor de Vlaamse land- en tuinbouw staan centraal op Agribex 2007. Toegankelijkheid, aantrekkelijkheid en klantvriendelijkheid zijn de sleutelwoorden van de presentatie. Het e-loket had twee druk bijgewoonde infosessies.

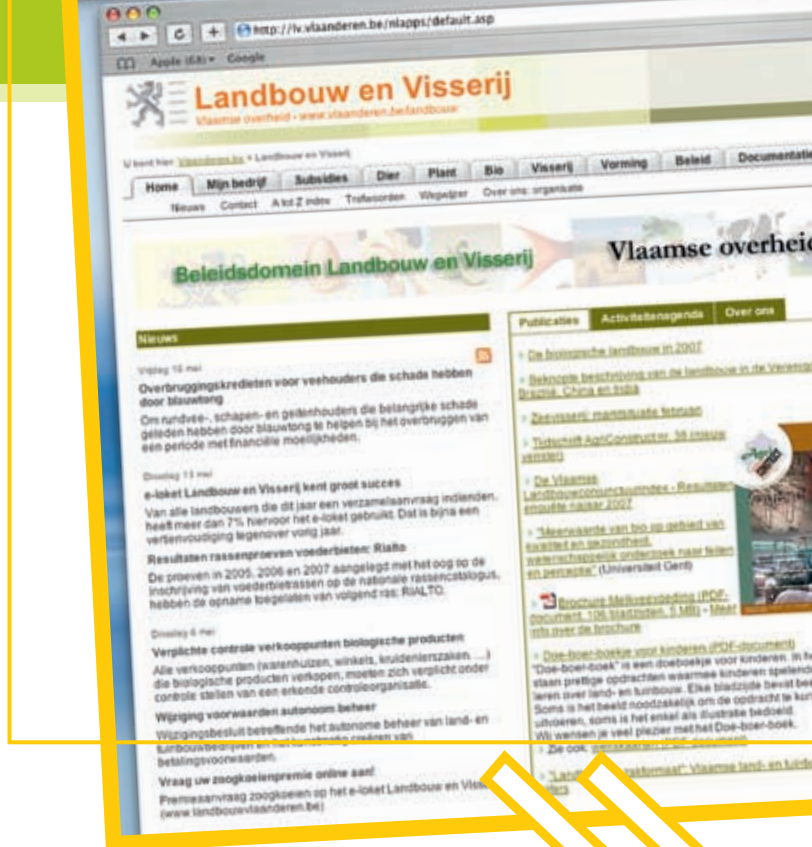
Op de wip met 2008 - Azalea-enquête in het Ellipsgebouw

Een consumentenenquête biedt de kans om af te sluiten met een bloem voor de collega's Vlaamse ambtenaren. 1000 azalea's vinden een nieuwe thuis.

Eveneens opmerkelijk in 2007

In het najaar van 2007 bereidt het team Communicatie en Communicatietechnologie een nieuw medium voor interne communicatie voor, Live@, een intern TV-kanaal. De website www.vlaanderen.be/landbouw ontvangt in het afgelopen jaar 236.956 bezoekers. De topmaand is januari met méér dan 25.000 bezoekers. Deze piek is een ge-

volg van een goede beurswerking op Agriflanders 2007. In de loop van het voorjaar werd de look van de website beter afgestemd op de huisstijl van de Vlaamse overheid, vooral de hoofding maar ook andere stijlkenmerken. Op het eerste zicht geen gigantische operatie, maar wel een erg tijdrovend werk. Van de gelegenheid werd gebruik gemaakt om de toegankelijkheid van de website met succes te verbeteren. Het beleidsdomein verspreidt in 2007 ook 121 persberichten.

5.3

Team Horizontale Juridische Dienstverlening

Het team Horizontale Juridische Dienstverlening heeft ook in 2007 bijgedragen tot een kwaliteitsvolle dienstverlening van de afdeling Managementondersteunende Dienstverlening. Deze bijdrage situeert zich op het vlak van de regelgeving, van het geschillenbeheer en van de advisering.

elke landbouwstreek van elke provincie en over de gemiddelde kadastrale inkomens in elke landbouwstreek. Daarnaast moeten provinciale pachtprizencommissies worden samengesteld met een paritaire vertegenwoordiging van pachters en verpachters. De vertegenwoordigers van de pachters worden voorgedragen door de Provinciale Landbouwkamers en de vertegenwoordigers van de verpachters door de Koninklijke Federatie van Belgische Notarissen. Vervolgens moeten de provinciale pachtprizencommissies vergaderen en de coëfficiënten voor elke landbouwstreek van de provincie vaststellen voor de berekening van de maximumpachtprijzen van de gronden en de gebouwen gedurende een periode van drie jaar. Deze coëfficiënten moeten bekend worden gemaakt in het Belgisch Staatsblad.

5.3.1 Regelgeving

5.3.1.1 Pachtprijzen

De wet van 4 november 1969 tot beperking van de pachtprizen, gewijzigd bij de wetten van 19 juli 1979, 10 maart 1983 en 7 november 1988, voorziet een driejaarlijkse herziening van de maximumpachtprijzen. Bij het samenwerkingsakkoord van 27 oktober 2006 hebben de Gewesten zich ertoe verbonden het nodige te doen voor de uitvoering van de wet tot beperking van de pachtprizen.

Dat betekent in de eerste plaats dat statistische gegevens moeten verzameld worden over de evolutie van de gemiddelde rentabiliteit van de landbouwbedrijven in

De Horizontale Juridische Dienstverlening heeft de juridische en economische gegevens voor elke landbouwstreek verwerkt in een omstandige nota met voorstellen voor elke provinciale pachtprizencommissie. Bij ministerieel besluit van 20 april 2007 tot aanwijzing van de secretarissen en plaatsvervangende secretarissen van de pachtprizencommissies werden ambtenaren in de buitendiensten aangeduid om het secretariaat van de commissies waar te nemen. Bij ministerieel besluiten van 7 september 2007 werden de pachtprizencommissies van Vlaams-Brabant, Antwerpen, Oost-Vlaanderen,

Limburg en West-Vlaanderen samengesteld. Het voorzitterschap en plaatsvervangend voorzitterschap van deze commissies werd waargenomen door de ambtenaren van het team Horizontale Juridische Dienstverlening. Na grondig overleg met de betrokken sectoren werden de commissies samengeroepen in oktober, november en december 2007. In vier provinciale pacht Prijzencommissies werd een consensus bereikt over de nieuwe coëfficiënten. Deze coëfficiënten werden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 14 december 2007. In de provinciale pacht Prijzencommissie van West-Vlaanderen werd geen consensus bereikt en werden uiteindelijk coëfficiënten vastgesteld na stemming. Deze coëfficiënten werden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad van 24 december 2007.

5.3.1.2 Fiscaliteit

In de Beleidsnota Landbouw, Zeevisserij en Plattelandsbeleid 2004-2009 werden vier sleutelbegrippen voorgesteld om nieuwe impulsen te geven aan de landbouw en de tuinbouw in Vlaanderen. Het vierde sleutelbegrip was de verjonging.

Einde 2006 werd het Actieplan voor jonge landbouwers uitgewerkt. In dat kader werd de vermindering van successierechten en schenkingsrechten op bepaalde langdurig verpachte onroerende goederen voorzien.

De Horizontale Juridische Dienstverlening heeft een ontwerp van decreet tot wijziging van het Wetboek der successierechten en een ontwerp van decreet tot wijziging van het Wetboek der registratie-, hypotheek- en griffierechten voorbereid waarbij fiscale vrijstellingen of verminderingen worden voorzien voor loopbaanpacht en voor pacht bij authentieke akte met een eerste gebruikperiode van ten minste achttien jaar. Deze ontwerpen werden opgenomen in de beleidsprioriteiten 2007-2008. Het belang van deze ontwerpen blijkt duidelijk uit de gegevens van het Landbouwrapport 2005 m.b.t. de vermindering van het aantal landbouwbedrijven in Vlaanderen in de periode 1995-2005 en m.b.t. de stijging van de leeftijd van de bedrijfsleiders in dezelfde periode.

5.3.1.3 ILVO

Regelgevende procedures werden voorbereid m.b.t. het Raadgevend Comité, het huishoudelijk reglement van dat comité en de vergoeding van de mandaten in dat comité.

5.3.2 Geschillenbeheer

- In 2007 werd voor het Hof van Justitie te Luxemburg de hogere voorziening gepleit tegen het arrest van het Gerecht van eerste aanleg van 25 juli 2006. Deze zaak heeft betrekking op de akkerbouwpremies 1999-2001 en vertegenwoordigt een bedrag van 9.322.809 euro. Het geschil handelt over de interpretatie van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3508/92 tot instelling van een geïntegreerd beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, zoals gewijzigd, en van de bepalingen van Verordening (EEG) nr. 3887/92 over uitvoeringsbepalingen inzake het geïntegreerde beheers- en controlesysteem voor bepaalde communautaire steunregelingen, zoals gewijzigd.
- Voor het Grondwettelijk Hof is de Vlaamse overheid in 2007 tussengekomen in de procedure m.b.t. de bevoegdheidsproblematiek over dioxinegeschillen. Deze zaak is opgestart door de prejudiciële vragen gesteld door het Hof van beroep te Antwerpen bij arrest van 19 juni 2007. De prejudiciële vragen betreffen de toetsing van de artikelen 4 tot 10 en 12 van de wet van 3 december 1999 betreffende steunmaatregelen ten gunste van landbouwbedrijven getroffen door de dioxinecrisis (en hun uitvoeringsbesluiten) aan artikel 6 § 1 v van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, zoals vervangen bij artikel 2 van de bijzondere wet van 13 juli 2001 houdende overdracht van diverse bevoegdheden aan de gewesten en de gemeenschappen.
- Het succesvol beheer van de geschillen voor de burgerlijke rechtbanken en hoven werd in 2007 voortgezet. Er dienden geen vonnissen of arresten te worden uitgevoerd ten laste van de begroting van de Vlaamse overheid.

5.3.3 Adviesverlening

Ook in 2007 werden door de Horizontale Juridische Dienstverlening dagelijks antwoorden gegeven op vragen over administratief recht, grondwettelijk recht, Europees recht, landbouwrecht en pachtrecht. Deze vragen werden dikwijls gesteld via 1700 (de vroegere Vlaamse Infolijn) of via het team Communicatie en Communicatietechnologie.

Op de website van het beleidsdomein behoort de informatie m.b.t. de pachtprizen tot de meest bezochte rubrieken.

Het team Horizontale Juridische Dienstverlening heeft allerhande taken uitgevoerd o.m. inzake de Europese dienstenrichtlijn, de kinderrechten, openbaarheid van bestuur, milieuzorg, overheidsopdrachten, klachtenbehandeling... Wat de klachtenbehandeling betreft werd een dossier succesvol behartigd bij de ombudsdienst.

5.4

Team logistiek en archiefbeheer

Het logistieke jaar binnen het beleidsdomein Landbouw en Visserij stond volledig in het teken van de verhuizing van de diensten van het hoofdbestuur naar het Ellipsgebouw. Maar ook de buitendiensten in Antwerpen kregen een nieuw onderkomen, van de Verlatstraat naar het gloednieuwe Anna-Bijns-gebouw.

Deze verhuisbewegingen hadden heel wat voeten in de aarde: opvolging van de inrichting en afwerking van het gebouw, coördinatie van de eigenlijke verhuizing en nazorg.

5.4.1 Voorafgaand

De behoeftes van de verschillende afdelingen werden reeds in 2006 uitgebreid besproken en in kaart gebracht.

Bij de aanvang van het jaar 2007 en drie maanden voor de eigenlijke verhuizing kwam het er op aan ervoor te zorgen dat het meubilair en de binnenarchitectuur tijdig, in correcte hoeveelheden, op de juiste plaats en in onmiddellijk bruikbare staat werd opgeleverd, zodat de verhuizing volgens plan kon verlopen. Het huurcontract van de kantoren op het Leuvense plein verviel namelijk op 1 april 2007, wat uitstel onmogelijk maakte.

5.4.2 De verhuisbeweging

Waar in 2006 de nadruk lag op de voorbereiding van de verhuizing, kwam de focus begin 2007 al heel snel op erg praktische zaken te liggen. Een kleine opsomming:

- elk meubelstuk kreeg een afzonderlijke sticker;
- de archief- en kastruimte werd onder de verschillende afdelingen verdeeld;
- ieder personeelslid kreeg een locker toegewezen (= strikt persoonlijke ruimte in de anderswerken-omgeving);
- de verhuisdozen werden verdeeld;
- het magazijn in de kelder werd uitgetekend en ingericht met kasten uit het WTC III;
- de beschikbare magazijnruimte werd volgens de behoeften ingedeeld;
- de kopieermachines werden ingetekend en afzonderlijk verhuisd.

Een tweetal weken voor de verhuizing werd de communicatie opgedreven aan de hand van verschillende infosessies. Iedereen kreeg een verhuisboekje, een afsprakenkader en een basispakket met een badgehouder.

Drie verhuiscoördinatoren en verschillende verhuisverantwoordelijken leidden de eigenlijke verhuizing in goede

banen. Om de vragen aan het adres van de verhuysfirma te stroomlijnen, verliepen de contacten met de verhuysfirma steeds via de verhuyscoördinatoren. Het team Logistiek en Archiefbeheer stond na de eigenlijke verhuizing in voor het opruimen en leegmaken van de verlaten gebouwen. Die klus klaarde het team in twee weken.

5.4.3 De afwikkeling

Na de effectieve verhuizing paste het team bestaande en nieuwe procedures aan en voerde die in om aan de facilitaire behoeften van de ambtenaren van het Ellipsgebouw zo goed mogelijk tegemoet te komen.

Van bij het begin werkte het team in nauw overleg samen met de Ellips-gebouwverantwoordelijke. Via het aanstellen van verdieplingsverantwoordelijke stroomt gebouwgebonden informatie vlot door naar alle personeelsleden. In overleg met de gebouwverantwoordelijke stelde het team zoneverantwoordelijken aan, die elk een opleiding inzake brandpreventie volgden. Eveneens in dit kader werden voor elke verdieping EHBO-koffers aangekocht, die op een duidelijk aangegeven plaats voor iedereen beschikbaar zijn.

Om iedereen te laten wennen aan de nieuwe telefoontoestellen, niet langer een vast maar een *mobiel* toestel, organiseerde het team naar ieders behoefte infosessies waar de mogelijkheden van het toestel werden uiteengezet.

De specifieke kenmerken van het Ellipsgebouw vereisten de uitbouw van nieuwe procedures, zoals voor het verlies van sleutels voor lockers, kasten en projectkamers, het aanvragen van een nieuw telefoonnummer,...

Op verschillende locaties konden de vergaderzalen worden aangevuld met een extra vergadertafel. Her en der werden extra werkplekken gecreëerd maar ook het gebruikscomfort werd verhoogd door de levering van bijzetteltjes, tijdschriftenrekken en rolkarretjes.

Om informatie en documentatie binnen het departement beter te beheren en te centraliseren werd in het Ellipsgebouw een departementale bibliotheek voorzien. In 2007 werd deze bibliotheek en de bijhorende dienstverlening uitgebouwd.

De meest ingrijpende wijziging binnen het team logistiek situeerde zich echter op het vlak van aankoopbeheer. Het in 2006 gestarte pilootproject 'Never Ending Store', werd na de verhuizing uitgebreid tot het volledige hoofdbestuur. De aankoop van het kantormateriaal verloopt efficiënter, goedkoper en milieubewuster.

5.5

Team Personeel en Organisatieontwikkeling

Na de integratie van de federale diensten van landbouw en visserij in de Vlaamse overheid einde 2002 en de introductie van Beter Bestuurlijk beleid (BBB) in april 2006, was 2007 het eerste volledige werkjaar voor het Vlaams beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Naast de voortzetting van de normale bezigheden, trad de nieuwe HR- en vormingsverantwoordelijke in dienst. Bovendien werkte het team in het kader van het in 2006 opgestarte integriteitsproject een gedragscode voor controleurs uit en werd er gestart met praktijkervaringstages voor nieuwe personeelsleden.

Voor het Ministerie van Landbouw en Visserij is het immers van belang dat de personeelsleden, die rechtstreeks werken voor de land- en tuinbouwers en vissers, of er rechtstreeks mee samenwerken, over praktische achtergrondkennis van de sector beschikken. In het verleden kwam het merendeel van de personeelsleden van de landbouwdiensten uit de sector zelf, of waren zij er nauw mee verbonden. Intussen heeft nog slechts een klein percentage van de nieuwe personeelsleden een praktische kennis van de werking van een land- of tuinbouwbedrijf. Daarom werden er praktijkervaringstages voor nieuwe personeelsleden ingericht.

De praktische kennis geeft een meerwaarde bij de beleidsvoorbereiding en -evaluatie en/of bij de behandeling van dossiers, omdat de beslissingen meer met kennis van zaken worden genomen. Naast het opdoen van praktijkervaring, bestaat een andere opdracht van de stagiair eruit bij de bedrijfsleider te informeren naar eventuele problemen waarmee hij tijdens zijn werk wordt geconfronteerd en die met de overheid te maken hebben. Daarnaast informeert de stagiair ook naar mogelijke suggesties om de dienstverlening te verbeteren.

Het lijnmanagement beoordeelt in samenspraak met de HR-verantwoordelijke welke stage nuttig kan zijn. Het team Personeel en Organisatieontwikkeling zorgt voor de praktische organisatie. Dit betekent o.a. gastbedrijven zoeken en contacteren, overeenkomsten opstellen en het stageverslag opvolgen. Een stage duurt maximaal vijf werkdagen.

Elke stagiair schrijft een verslag van de stage. Enerzijds vermeldt hij/zij daarin de leerpunten en anderzijds bedenkingen, suggesties, opmerkingen, vragen of eventuele verbeterpunten die de gastbedrijven signaleren.

De betrokken stagiairs spelen de elementen die werden aangereikt door de gastbedrijven inzake de reglementering en de dienstverlening van de Vlaamse overheid (of andere overheden) door aan de bevoegde diensten, ook indien deze buiten het beleidsdomein Landbouw en Visserij vallen. Zij lichten het gastbedrijf hierover in en delen hen de juiste contactpersoon mee, indien mogelijk en aangewezen. Voor de diensten die niet tot het beleidsdomein Landbouw en Visserij behoren, leggen de stagiairs de suggesties aan de betrokken entiteit of dienst voor.

De nieuwe personeelsleden nemen de opgedane ervaring in hun dagdagelijkse werk mee. Ze kunnen daardoor met meer begrip voor de praktijk regelgeving uitwerken en/of dossiers behandelen. In een aantal gevallen leidt de stage ook tot een verbeterde communicatie en een vlottere samenwerking.

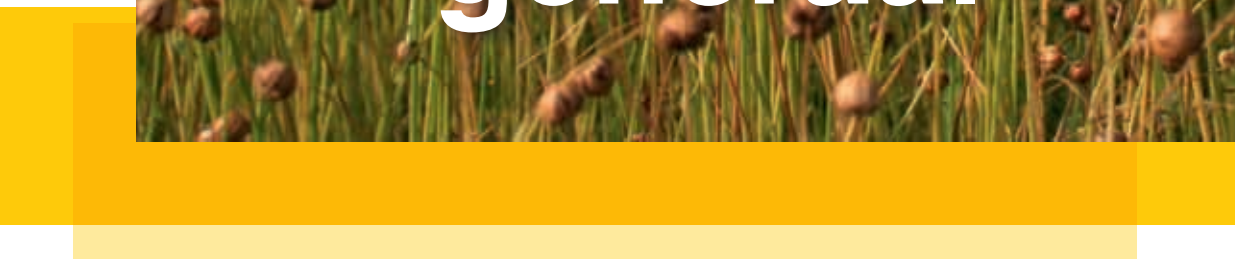
De door de gastbedrijven gesignaleerde bedenkingen, suggesties, opmerkingen, vragen of eventuele aangegeven verbeterpunten worden onderzocht, en er wordt nagegaan of er verbeteringen kunnen worden aangebracht aan de regelgeving of meer algemeen aan de dienstverlening. Dit gebeurt steeds met oog voor de globale klantengroep.

Ook nieuwe administratieve en administratief ondersteunende personeelsleden, die inhoudelijk niet in aanraking komen met de inhoudelijke landbouwmateries, kunnen een praktijkstage volgen. Hetzelfde geldt voor personeelsleden die reeds langer in dienst zijn, onafhankelijk van het soort werk waarmee zij belast zijn. In een eerste fase wordt echter voorrang gegeven aan de nieuwe personeelsleden die rechtstreeks voor de land- en tuinbouwers en vissers werken, of er rechtstreeks mee samenwerken.

**Agentschap
voor
Landbouw
en Visserij**

Directoraat- generaal

Het Agentschap voor Landbouw en Visserij wordt geleid door de administrateur-generaal. Hij krijgt voor zijn werk organisatorische juridische en administratieve ondersteuning van de stafdiensten Administratieve Ondersteuning en Interne Kwaliteitsbewaking.

De stafdienst Administratieve Ondersteuning coördineert de begroting van het agentschap. Daarnaast verzorgt deze dienst het secretariaat van de administrateur-generaal en staat in voor de opvolging van de beheersovereenkomst met de minister. Tot slot zorgt deze dienst voor de uitvoering van de ondersteunende taken ten voordele van het agentschap op vlak van begroting, personeel en organisatie, informatie, communicatie en logistiek. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de centrale Managementondersteunende Dienstverlening, die ondergebracht is bij het Departement Landbouw en Visserij.

De stafdienst Interne Kwaliteitsbewaking verzorgt de juridische dienstverlening en het klachtenmanagement. Deze dienst voert ook hercontroles uit voor de afdeling Structuur en Investerings en voor een aantal subsidies die door het departement worden beheerd. Ten slotte coördineert deze stafdienst de organisatiebeheersing van het agentschap.

De Interne Audit van het Agentschap voor Landbouw en Visserij is een onafhankelijke dienstverlenende functie die ressorteert onder de administrateur-generaal. Deze dienst is in werking gesteld om, conform de Europese regelgeving, het geheel van interne controleprocedures binnen het Vlaams Betaalorgaan en de externe beheersdiensten te onderzoeken en te evalueren.

6.1 Interne Audit

Overeenkomstig de Europese regelgeving verifieert de Interne Audit van het Agentschap voor Landbouw en Visserij de uitgaven en de inkomsten die ten laste zijn van het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO).

De rode draad in de werkzaamheden van de Interne Audit wordt gevormd door enerzijds de langetermijnplanning en anderzijds de planning betreffende de beveiliging van de informatiesystemen. De langetermijnplanning is voornamelijk gericht op de verificatie van de maatregelen van het landbouwbeleid, met inbegrip van de plattelandsmaatregelen. Dit is gespreid over een periode van 5 jaar.

De planning betreffende de beveiliging van de informatiesystemen spitst zich toe op de analyse van de beveiliging van de informatiesystemen. Dit gebeurt o.a. door te verifiëren of de beveiliging van de informatiesystemen overeenstemt met een internationale standaard voor beveiliging, nl. de ISO/IEC 17799.

Beide plannen zijn opgesteld op basis van een risicoanalyse, die toelaat om op een objectieve manier per auditonderwerp de risico's te kwantificeren. Op basis van de grootte van de bekomen auditrisico's, wordt per auditonderwerp de auditfrequentie bepaald. Op die manier is het mogelijk om een gefundeerde en realistische planning op te stellen, rekening houdend met de middelen die voorhanden zijn. Zodra de planning volledig is opgesteld, kan worden gestart met de uitvoering ervan.

In het kader van de langetermijnplanning werkte de Interne Audit de onderstaande planning voor auditjaar 2007 af:

- bedrijfstoeslag;
- zoogkoeien;
- milieumaatregelen in de landbouw (nieuw regime);
- heffing in de melksector;
- agrilink;
- vervallen GBCS-maatregelen;
- energiegewassen;
- schoolmelk;
- mobiliteit van toeslagrechten;

- notenteelt;
- eiwithoudende gewassen;
- hormonencontrole in het GBCS.

In het kader van de planning betreffende de beveiliging van de informatiesystemen, werkte de Interne Audit de onderstaande planning voor auditjaar 2007 af:

- analyse van de beveiliging van de informatiesystemen bij de beheersdienst Departement Landbouw en Visserij;
- analyse van de beveiliging van de informatiesystemen bij de beheersdienst VLM (Vlaamse Landmaatschappij);
- analyse van de beveiliging van de informatiesystemen bij de beheersdienst ALBON (afdeling Land en Bodembescherming, Ondergrond, Natuurlijke Rijkdommen van het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie);
- analyse van de beveiliging van de informatiesystemen bij de beheersdienst ANB (Agentschap voor Natuur en Bos van het beleidsdomein Leefmilieu, Natuur en Energie).

Om een zekere graad van maturiteit te behalen ten opzichte van de norm ISO/IEC 17799, werd door het Vlaams Betaalorgaan een werkgroep opgericht om de beheersdiensten te ondersteunen bij de implementatie van de ISO-norm. Hierbij werd rekening gehouden met de proportionaliteitsregel. De Interne Audit is, samen met de werkgroep ICT-veiligheid (zie 8.2.2.4 Informatiebeveiliging), vertegenwoordigd in deze werkgroep en vervult op deze wijze een actieve rol in het opvolgen van de acties die getroffen worden op het vlak van informatieveiligheid.

De auditwerkzaamheden voor 2007 brachten enkele tekortkomingen m.b.t. een aantal premiemaatregelen aan het licht. Het resultaat van de auditcontrole is per auditonderwerp terug te vinden in een eindrapport, waarin de Interne Audit telkens een aantal aanbevelingen formuleert. Deze auditaanbevelingen moeten het Vlaams Betaalorgaan en de beheersdiensten ertoe aanzetten om verbeteringsmaatregelen te treffen. De opvolgingsprocedure auditaanbevelingen zorgt ervoor dat de geauditte diensten de auditaanbevelingen niet uit het oog verliezen.

Op deze wijze biedt de Interne Audit van het agentschap een redelijke garantie dat de inningen en uitgaven van het Vlaams Betaalorgaan op een correcte en legale manier tot stand komen. De opdracht van de Interne Audit binnen het Vlaams Betaalorgaan kan dus als volgt worden omschreven: per maatregel wordt gerapporteerd omtrent de juistheid, de volledigheid, de tijdigheid, de rechtmatigheid en de conformiteit van het onderliggende proces en de daaruit voortvloeiende financiële transacties.

Tot slot zijn de auditwerkzaamheden van de Interne Audit van het agentschap eveneens een vertrekpunt voor de auditwerkzaamheden van de certificeerder van de rekeningen. Deze stelde ook in 2007 een accountantsverklaring op, waarin met redelijke zekerheid werd gesteld dat de bij de Commissie ingediende rekeningen waarheidsgetrouw, volledig en nauwkeurig zijn. In deze verklaring stond ook dat de procedures voor de interne controle naar behoren functioneren, conform de ter zake geldende Europese bepalingen.

6.2

Juridische ondersteuning

Het Agentschap voor Landbouw en Visserij wordt juridisch ondersteund door de stafdienst Interne Kwaliteitsbewaking, meer specifiek door de cel Juridische Ondersteuning. Deze cel beheert o.a. de geschillen waarbij het agentschap is betrokken, als eisende partij of als verweerder en zowel op burgerrechtelijk als op strafrechtelijk vlak. In 2007 beheerden de juristen een honderdtal lopende geschillendossiers, waarvan 20 nieuw aangelegde dossiers. De omvang van het aantal juridische geschillen blijft constant. In deze context organiseren de juristen van deze cel dagdagelijks de contacten met de gerechtelijke autoriteiten. Ook sturen zij de raadsmanen aan, die in rechte optreden voor de belangen van het agentschap.

Met het oog op een uniforme toepassing, geven de juristen van deze cel ook advies aan de afdelingen van het agentschap over de rechtsinterpretatie van de regelgeving waarbinnen het agentschap actief is. Daarnaast adviseren zij ook vaak in aangelegenheden zoals de openbaarheid van bestuur, de beheersovereenkomst tussen het Agentschap voor Landbouw en Visserij en de Vlaamse Regering, de bescherming van persoonsgegevens, de beginselen van het behoorlijk bestuur, enzovoort.

In 2007 werd vooral veel geadviseerd betreffende de toepassing van de privacywetgeving en de openbaarheid op de GBCS-gegevens, de screening op basis van de Europese Dienstenrichtlijn en de werking van het Strategisch Overlegforum voor Bestuurlijke Organisatie. Er werd bovendien opvallend veel advies verleend over de materie van het executierecht: afhandeling van vereffening en verdeling in het kader van faillissementen, gerechtelijke akkoorden, sekwesters, voorlopige bewindvoering en collectieve schuldenregeling.

Ook het klachtenmanagement van het agentschap wordt gecoördineerd vanuit deze cel. Het agentschap had in 2007 op dat vlak een traditioneel rustig jaar. Dat was mee te danken aan de proactieve en kwalitatieve administratieve bezwaarprocedures, die zowel via de buitendiensten als via het hoofdbestuur van de diverse afdelingen worden verzorgd.

De cel Juridische Ondersteuning is eveneens belast met het beheer van het wetgevingswerk inzake het productkwaliteitsbeheer, de vestiging- en investeringsteun en de rechtstreekse inkomenssteun. Dit gebeurt vaak in samenspraak met de diensten van het Departement Landbouw en Visserij.

Deze werkzaamheden concentreerden zich in 2007 op het opmaken van nieuwe regelgeving in het kader van:

- de steunverlening in de omkaderingssector en agrovoedingssector;
- de vaststelling van de retributies voor de inschrijving van de rassen in de nationale rassencatalogi, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal en voor de keuring van dat materiaal;
- de reglementering van de handel in en de keuring van pootaardappelen;
- de minimumeisen voor het rassenonderzoek;
- de groentegewassen en de groentezaden;
- de vaststelling van het lastenboek en het veldboek betreffende de geïntegreerde productiemethode van pitfruit;
- de bedrijfstoeslagregeling (o.a. de Nationale Reserve 2007 en overdracht van toeslagrechten);
- de verzamelaanvraag (o.a. in uitvoering van de eenmalige perceelsregistratie);
- de tijdelijke overdracht van het referentieareaal blijvend grasland;
- het oprichtingsbesluit van het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

Tot slot functioneert deze cel als contact voor het reguleringsmanagement en volgt ze ook een aantal specifieke wetsmatigingsprojecten op, zoals de eenmalige perceelsregistratie (EPR) en de Bottom-Up-Meting van de administratieve lasten in de landbouwsector. De Bottom-Up-Meting resulteerde in een eindrapport in juni 2007.

Afdeling Markt- en Inkomensbeheer

De afdeling Markt- en Inkomensbeheer behoort samen met de afdeling Procesondersteuning en de Interne Audit tot het Vlaams Betaalorgaan, dat instaat voor het tijdig, correct en efficiënt uitvoeren van de maatregelen inzake inkomensondersteuning en productiebeheersing van het Europees landbouwbeleid op Vlaams niveau. Dit gebeurt op basis van het geïntegreerd beheers- en controlesys-

teem. De afdeling Markt- en Inkomensbeheer bestaat uit een hoofdbestuur met 4 technische diensten die instaan voor de organisatie en de implementatie van de maatregelen en 5 buitendiensten die de dossierbehandeling verzekeren en instaan voor de uitvoering van de diverse controles.

7.1 Dienst Referenties

De dienst Referenties beheert alle referentiegegevens die nodig zijn om rechtstreekse inkomenssteun te kunnen verkrijgen en/of om de productiebeheersing te kunnen uitvoeren. Dit omvat het beheer van de toeslagrechten in het kader van de bedrijfstoelageregeling, het beheer van de premierechten voor zookoeien in het kader van de zookoeienpremie en het beheer van de melkquota en de leveringen en rechtstreekse verkopen van melk. Hiertoe behoort ook het beheer van de heffing in de melksector en van de schoolmelksubsidies. Vanaf 2007 werd de taak van de dienst Referenties uitgebreid met het beheer van de identificatiegegevens van alle personen en ondernemingen die bij het Vlaams Betaalorgaan bekend zijn. Ook werd zij verantwoordelijk voor alle aspecten rond communicatie en vorming.

7.1.1 Beheer van de identificatiegegevens

Wat betreft de identificatie van de landbouwers werd 2007 gekenmerkt door het verder uitwerken en verbeteren van de unieke identificatie van landbouwers naar aanleiding van het project 'eenmalige perceelsregistratie' (EPR) met de Vlaamse Landmaatschappij (VLM).

2007 begon met de verwerking van de EPR-mailing die eind 2006 bij alle actieve landbouwers in de bus terecht was gekomen. In die mailing moesten de landbouwers aangeven hoe ze bekend wilden zijn bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij en de Vlaamse Landmaat-

schappij. De verwerking hield volgende zaken in:

- het organiseren van zitdagen op de buitendiensten voor landbouwers;
- het aanpassen van de bedrijfsidentificatie;
- het samenbrengen van dubbel geïdentificeerde bedrijven;
- het toevoegen van ontbrekende ondernemingsnummers en rijksregisternummers;
- het stopzetten van ten onrechte actieve landbouwers.

Na verwerking van de EPR-mailing werden de identificatiegegevens, die gekoppeld zijn aan de ondernemingsnummers en rijksregisternummers, opgehaald bij de Kruispuntbank voor Ondernemingen en het Rijksregister. Deze gegevens werden ingelezen in onze databank zodat de kwaliteit van de identificatiegegevens aanzienlijk werd verhoogd. Hoewel heel wat landbouwers hun ondernemingsnummer of rijksregisternummers hadden opgegeven via de EPR-mailing, werd midden 2007 toch nog een inspanning geleverd om een groot deel van de nog ontbrekende nummers op te sporen.

Eind 2007 stond voor ruim 36.000 actieve landbouwers (80%) de identificatie op punt. Deze landbouwers kregen een nieuwe identificatiefiche toegestuurd samen met de nodige wijzigingsformulieren om hun identificatie aan te passen. Samen met de fiche en formulieren werd een brochure over de identificatie van landbouwers meegestuurd. Deze brochure licht alle nieuwe termen en aanpassingen toe naar aanleiding van het project 'eenmalige perceelsregistratie'. De resterende landbouwers worden pas in 2008 aangeschreven.

In de loop van 2007 werd tevens de basis gelegd om de identificatiegegevens van het Agentschap voor Landbouw en Visserij op een geautomatiseerde manier uit te wisselen met de Vlaamse Landmaatschappij.

7.1.2 Beheer van de toeslagrechten

7.1.2.1 Overzicht van 2007

Er waren in 2007 weinig wijzigingen ten opzichte van het vorige campagnejaar. Tabel 7.1 geeft een overzicht weer van de verdeling van de toeslagrechten op 31 december 2007.

De ont koppeling voor suikerbieten en cichoreiwortelen werd voortgezet waarbij op 1 januari 2007 de betrokken toeslagrechten werden verhoogd. Deze ont koppeling verloopt gefaseerd door tot 2009.

Voor alle toeslagrechten geldt dat ze vervallen aan de reserve als ze drie opeenvolgende jaren niet worden geactiveerd. Toeslagrechten konden voor de eerste maal geactiveerd worden in 2005. Bijgevolg was 2007 het eerste jaar waarin toeslagrechten konden vervallen aan de reserve wegens niet-gebruik. Om deze reden vervielen op 2 juni 2007 toeslagrechten met een totaal oppervlak-

te-equivalent van 1.506,77 ha en een totale waarde van 384.851,30 euro aan de reserve.

7.1.2.2 Overdracht van toeslagrechten

Volgende drie types overdrachten van toeslagrechten waren mogelijk in 2007:

- definitieve overdracht van toeslagrechten zonder gelijktijdige verkoop van grond;
- definitieve overdracht van toeslagrechten met gelijktijdige verkoop van grond;
- tijdelijke overdracht van toeslagrechten met gelijktijdige verhuur van grond.

Het was eveneens mogelijk om gewone en speciale toeslagrechten vrijwillig en zonder vergoeding af te staan aan de reserve.

Overdrachten van toeslagrechten kunnen het hele jaar door worden aangevraagd.

Tabel 7.2 geeft een overzicht van het aantal ingediende overdrachtformulieren. Elke overdracht van Vlaamse toeslagrechten moet worden aangevraagd bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Waalse toeslagrechten worden beheerd door het Waalse Gewest en dus moeten overdrachten van Waalse toeslagrechten daar ingediend worden.

Tabel 7.1 Verdeling Vlaamse toeslagrechten (TR) volgens type toeslagrecht

Situatie op 31 december 2007 (na ont koppeling)	Gewone TR	Braak TR	Speciale TR	Totaal (1)
Aantal landbouwers met toeslagrechten	25.441	2.020	195	25.628
Totaal aantal toeslagrechten	474.964,70	5.211,83	250,33	480.426,86
Gemiddeld aantal toeslagrechten per landbouwer	18,67	2,58	1,28	18,75
Som van toeslagrechten (waarde x aantal) (euro)	236.277.757	1.958.494	523.210	238.759.460
Gemiddeld toeslagrecht (waarde x aantal) (euro)	497,46	375,78	2.090,08	496,97

(1) Sommige landbouwers bezitten een combinatie van gewone, braak en speciale toeslagrechten

(2) Potentiële bedrijfstoelag = waarde toeslagrecht x aantal toeslagrechten

Tabel 7.2 Overzicht van de overdrachten van Vlaamse toeslagrechten (TR) in 2007

Type overdracht	Totaal aantal aanvragen	Percentage aanvaarde aanvragen	Aantal overgedragen TR	Bedrag aan overgedragen TR (euro)
Definitieve overdracht zonder grond	3.410	93,37	32.313,16	15.261.683,73
Definitieve overdracht met grond	31	32,26	47,88	17.453,24
Tijdelijke overdracht met grond	167	92,81	765,56	294.512,10
Totaal	3.608	92,82	33.126,60	15.573.649,10

7.1.2.3 Aanvragen via de reserve

In 2007 werd een programma opgestart ter ondersteuning van de jonge landbouwers. Als recent gevestigde jonge landbouwers aan bepaalde voorwaarden voldeden, konden hun toeslagrechten verhoogd worden vanuit de reserve. Ook landbouwers die gronden hadden verloren door specifieke omstandigheden buiten hun wil en die hierdoor minder gronden dan toeslagrechten overhielden, konden via de reserve een compressie van hun aantal toeslagrechten aanvragen.

De uiterste indieningsdatum voor aanvragen voor de reserve was 2 april 2007. Na verwerking van de aanvragen werden de landbouwers in november of december 2007 op de hoogte gebracht van het al dan niet aanvaarden van het dossier en de nieuwe waarden van de toeslagrechten. Een overzicht hiervan is terug te vinden in tabel 7.3.

7.1.3 Beheer van de premierechten voor zoogkoeien

Om in aanmerking te komen voor een zoogkoeienpremie moet een landbouwer over premierechten voor zoogkoeien beschikken. Europa heeft de hoeveelheid premierechten bepaald voor België. Deze hoeveelheid werd verder opgesplitst per regio. Voor Vlaanderen is het plafond vastgesteld op 127.548 premierechten. In de maand februari 2007 konden jonge landbouwers van maximaal 40 jaar, die minder dan 5 jaar gestart zijn en aan alle voorwaarden voldoen, gratis premierechten bijvragen uit de Vlaamse reserve. In 2007 werden op deze wijze 520,9 premierechten gratis verdeeld over 339 jonge, startende landbouwers.

In februari was ook de overdracht van premierechten voor zoogkoeien tussen Vlaamse landbouwers mogelijk.

In 2007 werden 589 overdrachtdossiers aanvaard waarbij 6.385,4 premierechten een nieuwe eigenaar vonden. Via 85 bedrijfsovernames werden daarenboven nog 1.890 premierechten overgedragen aan de betrokken overnemers. In 2007 waren 6.710 rundveehouders in het bezit van premierechten voor zoogkoeien.

7.1.4 Beheer van de melkquota

7.1.4.1 Definitieve quotumoverdrachten: mobiliteiten en quotumfonds

In 2007 behandelde het Agentschap voor Landbouw en Visserij 945 overdrachtdossiers tussen landbouwers die ingediend werden voor het tijdvak 2006-2007. Het ging om 246 dossiers (84,28 miljoen liter) naar aanleiding van een bedrijfsovername, 688 dossiers waarbij quotum van de ene landbouwer toegevoegd wordt bij dat van de andere landbouwer (50,06 miljoen liter) en 11 verhuisdossiers. Er werden ook 1.125 tijdelijke overdrachten (leasings) goedgekeurd.

Landbouwers kunnen hun quotum aan derden verkopen op voorwaarde dat 40% van hun quotum en alle eerder bij het quotumfonds aangekochte liters afgestaan worden aan het quotumfonds (de zogenaamde 40/60-regeling). In 2007 maakten 521 landbouwers 31,91 miljoen liter quotum vrij via het quotumfonds.

Daarnaast kunnen landbouwers quotum aankopen uit het quotumfonds. De maximale hoeveelheid die in 2007 kon worden aangekocht bij het quotumfonds bedroeg 4.567 liter. Landbouwers die in aanmerking komen als jonge starter kregen hierbij 4 keer zoveel liter quotum toegewezen in vergelijking tot de andere landbouwers. Zij konden maximaal 18.268 liter aankopen. De prijs voor 1 liter quotum bedroeg 0,38901234 euro per liter.

Tabel 7.3 Aantal ingediende en (niet-)ontvankelijke aanvragen voor de nationale reserve, weergegeven per categorie

Type aanvraag	Aantal dossiers	Niet-ontvankelijk	Ontvankelijk
Ophoging bedrijfstoelage voor jonge starters	392	189	203
Landbouwers die in 2007 minder hectaren hebben dan toeslagrechten omwille van een specifiek nadeel	37	22	15
Totaal	429	211	218
		49,18%	50,82%

7.1.4.2 Definitieve quotumoverdrachten: osmosen

36 Vlaamse landbouwers vroegen een definitieve osmose van hun quotum 'rechtstreekse verkopen' naar hun quotum 'leveringen'. In totaal werd op deze manier 874.963 liter omgezet in quotum 'leveringen'. 11 landbouwers vroegen een omgekeerde osmose. Hierdoor werd het quotum 'rechtstreekse verkopen' in totaal vermeerderd met 284.727 liter.

7.1.4.3 Beheer van de heffing

Het nationale quotum 'leveringen' en 'rechtstreekse verkopen' werd tijdens het tijdvak 2006-2007 niet overschreden. België was dan ook geen heffing verschuldigd aan de Europese Unie.

7.1.5 Beheer van de schoolmelksubsidies

Er worden subsidies toegekend voor de verdeling van melk en zuivelproducten aan leerlingen die behoren tot het kleuteronderwijs en het lager en secundair onderwijs. Sinds september 2007 hebben de onderwijsinstellingen de keuze of zijzelf de subsidies aanvragen of dat doen via een leverancier als tussenpersoon.

Zowel de leveranciers die de gesubsidieerde producten leveren als de onderwijsinstellingen moeten een erkenningsaanvraag indienen bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

Voor het schooljaar 2006-2007 waren er 64 leveranciers erkend die 1.956 onderwijsinstellingen bevoorraadden. Hierdoor konden 584.218 leerlingen genieten van gesubsidieerde melk.

Momenteel bedraagt de hoeveelheid gesubsidieerde melk 0,25 liter per leerling. De toelage werd nogmaals verlaagd: voor volle melk bedroeg dit afgerond 0,187 euro per liter, voor halfvolle melk 0,145 euro per liter en voor magere melk 0,113 euro per liter.

Om tegemoet te komen aan de stijging van de zuivelprijzen werden de maximumprijzen vanaf september 2007 verhoogd.

7.1.6 Communicatie en vorming

De dienst Referenties organiseerde in 2007 diverse vormingen voor interne en externe doelgroepen rond verschillende thema's. De grootste vormingsreeks handelde over de verzamelaanvraag en werd telkens afzonderlijk zowel voor interne medewerkers, als voor personen van andere beleidsdomeinen en voor landbouwconsulenten gegeven. 168 landbouwconsulenten waren hierop aanwezig.

De dienst staat ook in voor de verspreiding van persberichten. Het ging in 2007 om 57 persberichten.

In 2007 was de laatste stap in de gefaseerde invoering van de randvoorwaarden een feit.

Naar aanleiding hiervan werd in januari 2007 een nieuwe brochure rond de randvoorwaarden gedrukt en opgestuurd naar alle actieve landbouwers. Verder werden de landbouwers die rechtstreekse inkomenssteun hadden ontvangen via een gepersonaliseerd schrijven op de hoogte gebracht van de detailberekening van hun steun.

7.2

Dienst Aangiftes

De dienst Aangiftes staat in voor het beheer van alle aangiftes in het kader van de rechtstreekse inkomenssteun en een aantal agromilieumaatregelen van het plattelandsbeleid.

7.2.1 Verzamelaanvraag 2007

De verzamelaanvraag bundelt verschillende aangiftes: de registratie van percelen voor het verkrijgen van rechtstreekse inkomenssteun en voor de toepassing van het mestdecreet, de activering van de toeslagrechten, de registratie van de betalingsaanvragen voor agromilieumaatregelen (beheerd door het agentschap) en de beheersovereenkomsten (beheerd door VLM). Naar aanleiding van het EPR-project werden vanaf 2007 alle landbouwers aangeschreven die aangifteplichtig zijn bij de mestbank. In de verzamelaanvraag moet de landbouwer aangifte doen van alle percelen die hij in gebruik heeft. Daarnaast moet hij aangeven op welke percelen hij zijn toeslagrechten wenst te activeren of hij de uitbetaling vraagt voor agromilieumaatregelen.

Gepersonaliseerde verzamelaanvragen met bijhorende foto's met aanduiding van alle referentiepercelen en een toelichtingsnota, werden op 15 maart 2007 naar 39.815 landbouwers verstuurd. In de verzamel-

aanvraag werd ook gepersonaliseerde informatie over de na te leven randvoorwaarden aangeboden. De landbouwers konden hun verzamelaanvraag indienen tot 2 mei 2007. Uiteindelijk hebben 33.812 landbouwers een geldige verzamelaanvraag ingediend en op die wijze de toekenning van de bedrijfstoelage en uitbetaling voor agromilieumaatregelen aangevraagd. In 2007 werd de verzamelaanvraag (zowel het originele formulier als de foto's) automatisch ingelezen via scantechieken. De verwerking van de verzamelaanvraag gebeurt door de buitendiensten van de afdeling aan de hand van het geïntegreerd beheers- en controlesysteem. Alle aanvragen worden hierbij systematisch onderworpen aan een uitgebreide reeks van automatische en manuele administratieve controles. De op de foto's aangegeven percelen worden door deze buitendiensten tevens grafisch ingetekend in het gedetailleerde Geografisch Informatie Systeem (GIS). Tabel 7.4 geeft de jaarlijkse evolutie weer van het aantal percelen en hectaren.

In 2007 hebben 695 landbouwers met de verzamelaanvraag de uitbetaling van braakleggingstoelagen via non-food aangevraagd en dit voor een totale oppervlakte van 1.801,35 ha. Dit komt overeen met een derde van al de aangegeven braakleggingstoelagen. Net als vorig jaar groeide deze sector sterk (192 landbouwers in 2006).

Daarnaast vroegen 33 landbouwers op 78 percelen faunabraak aan voor een totale oppervlakte van 69,94 ha.

Tabel 7.4 Overzicht per jaar met het aantal percelen en het aantal hectaren in de verzamelaanvraag

Jaar	Aantal percelen	Code A (1) (in ha)	Code I (1) (in ha)	Code X (1) (in ha)	Code G (1) (in ha)
2005	394.824	509.574,46	107.990,18	6.769,85	-
2006	394.699	513.997,04	100.945,39	5.795,76	-
2007 (2)	486.626	520.309,20	158.278,33	5.514,84	25.766,23

(1) Legende codes hoofdbestemming:

A: activering van gewone toeslagrechten

X: activering van braakleggingstoelagen

I: in gebruik maar geen activering van toeslagrechten

G: percelen in gebruik op 1 januari 2007 voor de bemestingsrechten, maar niet op 2 mei 2007

(2) In de verzamelaanvraag 2007 worden de percelen onder code G ook aangegeven door een andere landbouwer met de hoofdteelt

7.2.1.1 Aanvragen niet-ontkoppelde grondgebonden premies

Ook de steunaanvraag van een aantal niet-ontkoppelde maar wel oppervlaktegebonden premies (energiegewassen, zaaizaadvermeerdering, lijnzaad, noten), gebeurt via de verzamelaanvraag. Voor deze premiestelsels werden de volgende aanvragen in 2007 geregistreerd:

- de steun voor energiegewassen werd aangevraagd door 270 landbouwers voor een totale oppervlakte van 1.351,24 ha. Dit is een kleine toename ten opzichte van 2006, toen er 213 landbouwers steun voor energiegewassen hadden aangevraagd;
- in 2007 werden voor zaaizaad 724 vermeerderingscontracten ingediend waarvan er 671 werden aangevraagd;
- de steun voor lijnzaad werd aangevraagd door middel van 108 steunaanvragen;
- voor de zaaizaadvermeerdering van vlas werden net als vorig jaar in totaal 188 steunaanvragen ingediend;
- 6 landbouwers hebben een premie voor notenteelt aangevraagd (26,37 ha).

7.2.1.2 Aanvragen agromilieumaatregelen

In het kader van het Vlaams programma voor plattelandontwikkeling registreerde de dienst Aangiften tevens de aanvragen tot uitbetaling van de volgende agromilieumaatregelen: biologische productiemethode,

geïntegreerde productiemethode voor pitfruit, groenbedekking, mechanische onkruidbestrijding, plantaardige eiwitbronnen/vlinderbloemige gewassen en milieuvriendelijke sierteelt.

Tabel 7.5 geeft het aantal aanvragen weer.

7.2.1.3 Blijvend grasland

In 2007 werd door alle aanvragers van rechtstreekse steunbetalingen 149.865 ha als blijvend grasland aangegeven, op een totaal van 617.046 ha landbouwgrond. Dit betekent dat in 2007 de ratio blijvend grasland/landbouwoppervlakte 24,29% bedroeg, wat een daling inhoudt met 1,95% ten opzichte van de referentieratio van 24,77%. Bij 54 landbouwers die niet voldeden aan de instandhoudingsplicht blijvend grasland, werd een korting van 1% toegepast op de rechtstreekse steun.

7.2.2 Zoogkoeienpremie

Landbouwers die op hun bedrijf een zoogkoeienbestand aanhouden dat wordt gebruikt voor de opfok van kalveren voor de vleesproductie, kunnen een zoogkoeienpremie aanvragen. Het aantal dieren waarvoor deze premie kan verkregen worden, is beperkt tot het aantal premierechten voor zoogkoeien waarover de landbouwers beschikken.

Net als in 2006 loopt de indieningstermijn van 1 mei

Tabel 7.5 Overzicht van het aantal aanvragen en het aantal hectaren per agromilieumaatregel

Agromilieumaatregel	Aard	Aantal aanvragen	Aantal hectaren
Biologische productiemethode	PDPO I	159	2.750,43
Biologische productiemethode	PDPO II	41	178,65
Geïntegreerde productiemethode voor pitfruit	PDPO I	55	2.317,17
Groenbedekking	PDPO I	8.293	81.112,83
Mechanische onkruidbestrijding	PDPO I	978	4.476,85
Mechanische onkruidbestrijding	PDPO II	450	2.181,83
Plantaardige eiwitbronnen/vlinderbloemige gewassen	PDPO I	1.625	4.957,82
Plantaardige eiwitbronnen/vlinderbloemige gewassen	PDPO II	316	1.115,81
Milieuvriendelijke sierteelt	PDPO I	116	891,61
Milieuvriendelijke sierteelt	PDPO II	21	106,51

Legende:

PDPO: Programmeringsdocument voor PlattelandsOntwikkeling

PDPO I-verbintenis: agromilieumaatregel die gestart is tijdens de periode 2000-2006

PDPO II-verbintenis: agromilieumaatregel die gestart is in 2007

tot en met 30 september. Landbouwers die beschikken over een elektronische identiteitskaart en een kaartlezer kunnen vanaf dit jaar de premieaanvraag zoogkoeien ook online via het e-loket op internet indienen (www.landbouwwlaanderen.be). In 2007 werden 6.658 premieaanvragen ingediend voor een totaal van 129.582 runderen. De aanvraagprocedure is zeer eenvoudig. De landbouwers moeten enkel aangeven voor hoeveel zoogkoeien en vaarzen ze de premie wensen aan te vragen. Aan de hand van Sanitel bepaalt de administratie automatisch voor welke dieren de premie wordt toegekend.

7.2.3 Slachtpremie voor kalveren

Om de slachtpremie voor kalveren te kunnen ontvangen, moeten de kalveren aan welbepaalde voorwaarden voldoen. De aanvraag voor slachtpremie voor kalveren kan tot 6 maanden na de slachtdatum worden ingediend, maar niet later dan 1 maart van het jaar volgend op de slachting. Voorlopig werden 4.189 premieaanvragen ingediend voor de campagne 2007, die nog loopt tot 29 februari 2008. Deze reeds ingediende premieaanvragen hebben betrekking op 174.151 kalveren.

7.3 Dienst Controles

De dienst Controles staat in voor de planning en de uitvoering van de controles ter plaatse bij landbouwers en bij operatoren, en waakt tevens over de kwaliteit en uniformiteit van deze controles.

7.3.1 Controles ter plaatse op premiegerechtigheid van landbouwpercelen

Jaarlijks worden minstens 5% van alle landbouwers gecontroleerd of ze de geldende voorwaarden voor de bedrijfstoelageregeling naleven. Voor 2007 betekende dit een totaal van 1.432 controles, deels geselecteerd door toevalssteekproef, deels op basis van een risicoanalyse. Deze controles vinden hoofdzakelijk plaats in de maanden mei tot september en vergen de inzet van een dertigtal controleagenten. De controleagenten krijgen hiervoor individuele, GPS-gestuurde meettoestellen ter beschikking. Naast de ligging van de percelen worden ook andere verbintenissen gecontroleerd, evenals de gebruikssituatie van de gronden.

7.3.2 Controle op de bedrijfstoelag met behulp van satellietbeelden

Een belangrijk gedeelte van deze controles wordt uitgevoerd met behulp van satellietbeelden (ongeveer 50% in 2007).

Tijdens de campagne 2007 werden op deze manier 624 landbouwers gecontroleerd. Deze controle omvat de vaststelling van het gewas, het opsporen van niet-premiegerechtigde percelen (of delen van percelen) en de vergelijking van de ingetekende percelen met de aangegeven oppervlakte.

De dienst bepaalt jaarlijks opnieuw de ligging van de teledetectiezones (dit zijn de streken waarvan satellietbeelden worden opgenomen) aan de hand van een aantal risicofactoren. In 2007 betrof het de zones Jabbeke (West-Vlaanderen), Zele (Oost-Vlaanderen), Glabbeek (Vlaams-Brabant), Oud-Turnhout (Antwerpen) en Bilzen (Limburg).

7.3.3 Controles agromilieumaatregelen

In 2007 werden door de buitendiensten van de afdeling Markt- en Inkomensbeheer voor het eerst ook controles ter plaatse uitgevoerd op de premievoorwaarden van de agromilieumaatregelen. Naast de reeds bestaande controles met betrekking tot de biologische productiemethode en de geïntegreerde pitfruitproductie werden er ook controles uitgevoerd voor plantaardige eiwitbronnen/vlinderbloemige gewassen, mechanische onkruidbestrijding en milieuvriendelijke sierteelt. In totaal werden 204 controles uitgevoerd zoals blijkt uit tabel 7.6.

Tabel 7.6 Overzicht van de uitgevoerde controles per maatregel in het kader van agromilieumaatregelen

Maatregel	Aantal controles
Biologische productiemethode	10
Geïntegreerde pitfruitproductie	7
Mechanische onkruidbestrijding	68
Plantaardige eiwitbronnen/vlinderbloemige gewassen	112
Milieuvriendelijke sierteelt	7
Totaal	204

7.3.4 Rundveecontroles

Minstens 5% van alle landbouwers die rundveepremies aanvragen (zoogkoeienpremie of slachtpremie voor kalveren), worden op hun bedrijf gecontroleerd op de naleving van de geldende premievoorwaarden. Voor 2007 gaat dit om een totaal van 468 controles ter plaatse, deels geselecteerd door een toevalssteekproef, deels op basis van een risicoanalyse. Deze controles vonden gespreid over het hele jaar plaats. Naast de identificatie en registratie van alle runderen van het bedrijf, worden ook de andere premievoorwaarden gecontroleerd, zoals bijvoorbeeld het feit dat de runderen waarvoor een zoogkoeienpremie werd aangevraagd, tot een toegelaten ras behoren.

7.3.5 Randvoorwaardencontroles

In 2007 werd de derde en laatste fase van de invoering van de randvoorwaarden in Vlaanderen uitgewerkt. De reeds bestaande randvoorwaarden werden aangevuld met bijkomende beheerseisen in verband met het dierenwelzijn. De vier categorieën van de randvoorwaarden zijn nu van toepassing:

- leefmilieu;
- diergezondheid, plantengezondheid en volksgezondheid;
- dierenwelzijn;
- goede landbouw- en milieuconditie van de landbouwgrond.

De buitendiensten hebben in 2007 402 volledige controles op de naleving van de randvoorwaarden uitgevoerd. In 230 gevallen werden één of meerdere vaststellingen genoteerd en voor 172 controles was het dossier in orde. Ook kunnen tijdens andere controles niet-nalevingen op een of meerdere randvoorwaarden worden vastgesteld. De afdeling Markt- en Inkomensbeheer stelde 78 dergelijke 'ad hoc' niet-nalevingen vast. Naar aanleiding van de mededeling door andere beheersdiensten (Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, de Vlaamse Landmaatschappij, het Agentschap voor Natuur en Bos en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie) werden nog 770 'ad hoc' niet-nalevingen op één of meerdere randvoorwaarden geregistreerd met inhouding op de steunbedragen tot gevolg.

Tabel 7.7 levert een overzicht van het totale aantal landbouwers waarvoor een effectieve korting op de uitbetaling van de steun werd toegepast, per type van niet-naleving van de randvoorwaarden.

7.3.6 Controles melk

Een correcte berekening van de heffing is afhankelijk van de correctheid van de leveringsgegevens en de gegevens van de rechtstreekse verkopen. Om de betrouwbaarheid van deze gegevens na te gaan, worden er controles ter plaatse uitgevoerd. Wat de leveringen betreft, worden de controles verricht op het niveau van de landbouwbedrijven, tijdens het vervoer van de melk naar de koper en op het niveau van de kopers. Voor de rechtstreekse verkopen wordt de controle in het bijzonder op het niveau van het landbouwbedrijf uitgevoerd. In alle stadia wordt door fysieke controle ter plaatse de juistheid van de registratie en de boeking van de vermarkte melk nagegaan.

Tabel 7.7 Overzicht van het totaal aantal landbouwers waarvoor een effectieve korting op de uitbetaling van de steun werd toegepast, per type van niet-naleving van de randvoorwaarden

Type niet-naleving	Aantal landbouwers
Niet-naleving(en) binnen 1 categorie – korting 1 %	286
Niet-naleving(en) binnen 1 categorie – korting 3 %	162
Niet-naleving(en) binnen 1 categorie – korting 5 %	236
Meerdere niet-nalevingen in meerdere categorieën (1 tot 5 %)	148
Herhaling van de niet-naleving	81
Opzettelijke niet-naleving	12
Totaal	925

In 2007 werden 36 kopers en 166 landbouwers ter plaatse gecontroleerd op de correcte registratie van de leveringsgegevens en werden 39 controles uitgevoerd op het transport van de melk. Voor de rechtstreekse verkopen werden 41 landbouwers ter plaatse gecontroleerd.

Ook werden de schoolmelksubsidies gecontroleerd. De controles ter plaatse gebeuren zowel bij de onderwijsinstellingen (5%) als bij de leveranciers (20%). Het gaat hier om 112 controles bij onderwijsinstellingen en 14 controles bij leveranciers.

7.3.7 Controles non-food en energiegewassen

Jaarlijks worden controles uitgevoerd bij minstens 25% van de inzamelaars en verwerkers van non-food en energiegewassen en bij minstens 10% van de zelfverwerkers. In 2007 werden, voor de campagne 2006, vijf inzamelaars, twee verwerkers en twee zelfverwerkers gecontroleerd. Deze bedrijven werden geselecteerd op basis van een risicoanalyse. De controles omvatten fysieke controles van de aanwezige voorraden en een controle van de handelsdocumenten. Daarnaast wordt ook de economische waarde van de verkregen producten gecontroleerd.

7.4

Dienst Berekeningen

De dienst Berekeningen staat in voor de berekening en toekenning van alle rechtstreekse inkomenssteun.

7.4.1 Modulatie van de rechtstreekse Europese steun

In het kader van de Europese landbouwhervorming werd de modulatieheffing ingevoerd ten voordele van de plattelandsontwikkeling. Door de toepassing van modulatie worden vanaf 2005 alle rechtstreekse betalingen in het kader van de rechtstreekse inkomenssteun (gekoppelde en niet-ontkoppelde) verlaagd met een bepaald percentage. In 2007 bedraagt de modulatieheffing 5%.

7.4.2 Kortingen

De Europese regelgeving legt daarnaast bepaalde voorwaarden op waaraan de landbouwer moet voldoen. De rechtstreekse inkomenssteun kan eventueel gekort worden als de landbouwer hieraan niet voldoet. Het gaat om kortingen wegens:

- het niet naleven van de premievoorwaarden;
- het laattijdig indienen van de verzamelaanvraag en/of de premieaanvraag bij de niet-ontkoppelde premies;
- de onvolledige aangifte van gronden;
- het niet naleven van de randvoorwaarden.

7.4.3 Uitbetaling van de bedrijfstoeslag

7.4.3.1 Campagne 2006

Eind februari 2007 werd het saldo (20%) van de bedrijfstoeslag - campagne 2006 uitbetaald aan de landbouwers die een geldige verzamelaanvraag hadden ingediend voor deze campagne. In totaal werden 25.730 landbouwers uitbetaald (tabel 7.8) voor een totaal bedrag van 220,13 miljoen euro.

7.4.3.2 Campagne 2007

De Europese Commissie laat lidstaten niet meer toe om vanaf 2007 voorschotten (80%) op de bedrijfstoelagen uit te betalen. Dit betekent dat deze in één keer uitbetaald moeten worden tussen 1 december en 30 juni van het jaar daarop. De uitbetaling van de bedrijfstoeslag is gebeurd op 20 december 2007. Het totale bedrag van 221,10 miljoen euro werd uitbetaald aan 25.151 landbouwers (tabel 7.8). Voor een klein aantal landbouwers zal de uitbetaling gebeuren in het voorjaar van 2008.

7.4.4 Uitbetaling van zoogkoeienpremie

7.4.4.1 Saldo voor de aanvragen van de campagne 2006

De betaling van het saldo (20%) van de zoogkoeienpremie campagne 2006 werd eind maart 2007 uitgevoerd. Voor de campagne 2006 kon het volledige bedrag van 250,00 euro per premiegerechtigd dier worden toegekend omdat het totaal van de premiewaardige dieren onder de maximumhoeveelheid voor Vlaanderen bleef.

Bij de betaling van dit saldo werd rekening gehouden met eventuele voorschotten die eind november 2006 al werden uitbetaald (dit voorschot bedroeg 80% voor de dossiers ingediend tot en met 30 juni 2006).

Bij de saldobetaling 2006 werd een totaal bedrag van 11,33 miljoen euro uitbetaald aan 6.944 landbouwers.

Met inbegrip van de herberekeningen (zowel bijbetalingen als terugvorderingen) werd er voor de zoogkoeienpremie - campagne 2006 in totaal 29,85 miljoen euro aan 6.961 landbouwers uitbetaald. Tabel 7.9 geeft de evolutie weer van de campagne 2002 tot 2006.

7.4.4.2 Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2007

Aan de landbouwers die uiterlijk op 30 juni 2007 een aanvraag voor de zoogkoeienpremie - 2007 hebben ingediend, werd eind november 2007 een voorschot van 80% van de totale premie van 250,00 euro uitbetaald. 4.619 landbouwers kwamen in aanmerking voor dit voorschot. In totaal werd een bedrag van 18,67 miljoen euro toegekend.

Tabel 7.8 Aantal aanvragen en uitbetaling van gewone en braakleggingstoelagerechten voor de campagnes 2006 en 2007

Campagne 2006	Gewone toelagerechten	Braakleggingstoelagerechten
Aantal toelagerechten waarvoor steun is aangevraagd	479.557,36	5.268,12
Aantal toelagerechten waarvoor steun is uitbetaald	463.185,77	5.071,39
Uitbetaald bedrag in miljoen euro (1)	218.300.863,80	1.825.540,49
Campagne 2007	Gewone toelagerechten	Braakleggingstoelagerechten
Aantal toelagerechten waarvoor steun is aangevraagd	477.046,15	5.058,37
Aantal toelagerechten waarvoor steun is uitbetaald	460.270,45	4.715,44
Uitbetaald bedrag in miljoen euro (2)	219.422.431,80	1.682.271,79

(1) dit betreft de totale betaling 2006

(2) dit betreft de totale betaling 2007, met uitzondering van een klein aantal landbouwers

Tabel 7.9 Betaalde bedragen voor zoogkoeien

Campagne	Aantal landbouwers	Aantal runderen	Uitbetaald bedrag (miljoen euro)	
2002	8.181	123.799	30,65	
2003	7.877	122.541	30,44	
2004	7.468	121.665	30,29	
2005	7.201	124.538	30,03	met modulatie
2006	6.961	125.463	29,85	met modulatie

Tabel 7.10 Betaalde bedragen voor slachtpremie kalveren

Campagne	Aantal landbouwers	Aantal kalveren	Uitbetaald bedrag (miljoen euro)	
2002	335	110.220	5,32	
2003	311	143.293	7,09	
2004	276	137.514	6,84	
2005	298	220.014	6,14	met modulatie
2006	302	225.201	5,94	met modulatie

Het saldo of het totale premiebedrag voor de dossiers zonder voorschot, wordt eind maart 2008 aan de landbouwers betaald.

7.4.5 Uitbetaling van slachtpremiekalveren

7.4.5.1 Saldo voor de aanvragen van de campagne 2006

Eind april 2007 werd het saldo van de slachtpremie voor kalveren - campagne 2006 uitbetaald aan de landbouwers die geldige premieaanvragen hadden ingediend voor deze campagne. Vlaanderen kan jaarlijks aan maximaal 335.000 kalveren de slachtpremie toekennen en beschikte voor 2006 over een budget van 6,13 miljoen euro (na modulatie). Omdat dit budgettaire plafond voor slachtpremies werd overschreden, werd het premiebedrag per dier met 44% verminderd. De slachtpremie voor kalveren - campagne 2006 bedroeg hierdoor dus 28 euro in plaats van de maximaal toegelaten 50 euro per premiegerechtigd dier. Bij de saldobetaling 2006 werd een totaal bedrag van 3,74 miljoen euro uitbetaald aan 302 landbouwers. In totaal werd er voor de slachtpremie kalveren - campagne 2006 5,94 miljoen euro aan 302 landbouwers uitbetaald. Tabel 7.10 toont de evolutie van de campagne 2002 tot 2006.

7.4.5.2 Voorschot voor de aanvragen van de campagne 2007

Eind november 2007 werd een voorschotbetaling op de slachtpremie voor kalveren - campagne 2007 uitgevoerd. Er werd een voorschot van 80% uitbetaald voor dieren die geslacht zijn in de periode van 1 januari tot en met 30 juni 2007, en waarvoor een steunaanvraag werd ingediend. Net als in de vorige campagne wordt ook voor 2007 het budgettaire plafond voor slachtpremies overschreden. Daarom werd bij de berekening en betaling van het voorschot de basispremie per dier met 50% ver-

minderd (tot 25 euro). Het uitbetaalde voorschot per dier bedroeg bijgevolg 20 euro.

252 landbouwers kwamen in aanmerking voor dit voorschot. In totaal werd een bedrag van 1,81 miljoen euro toegekend. Het saldo werd eind april 2008 uitbetaald.

7.4.6 Uitbetaling van de speciale toeslagrechten

Eind maart 2007 werden de speciale toeslagrechten aan de landbouwers uitbetaald. Deze betaling werd uitgevoerd voor landbouwers die voor de campagne 2006 een geldige verzamelaanvraag hadden ingediend en die gedurende het jaar 2006 minstens 50% van hun referentiegrootvee-eenheden hadden aangehouden.

Voor 2006 voldeden 259 landbouwers aan de voorwaarden voor de betaling. In totaal werd voor deze steunregeling 670.000 euro uitbetaald.

7.4.7 Uitbetaling van de agromilieumaatregelen beheerd door het agentschap

Zoals eerder vermeld kunnen landbouwers via de verzamelaanvraag de uitbetaling aanvragen voor agromilieumaatregelen beheerd door het agentschap. De uitbetalingen ervan zijn voorzien in de eerste helft van 2008.

7.4.8 Uitbetaling van de niet-ontkoppelde oppervlaktegebonden premies en verwerkingspremie vlas

Een overzicht van de uitbetaling van de niet-ontkoppelde, maar wel oppervlaktegebonden premies, en van de verwerkingssteun vlas staat weergegeven in tabel 7.11.

Tabel 7.11 Overzicht van de niet-ontkoppelde oppervlaktegebonden steun en verwerkingssteun vlas uitbetaald in 2007

Niet-ontkoppelde premie	Ingediende aanvragen	Totaal bedrag (euro)
Energiegewassen	190	16.582,04
Zaaizaadvermeerdering - campagne 2006 (1)	114	499.840,02
Eiwithoudende gewassen	22	3.192,29
Notenteelt	6	1.089,57
Verwerkingssteun vlas - campagne 2005 (lange vlasvezel) (2)	99	2.842.182,49
Aanvullende steun vlas - campagne 2005 (2)	59	953.071,85

(1) campagne 2006, uitbetaald in 2007

(2) campagne 2005, uitbetaald in 2007

7.5 Innovatieve projecten

In 2007 werden de mogelijkheden op het e-loket Landbouw en Visserij (www.landbouvwlaanderen.be) verder uitgebreid. Daarnaast is er geïnvesteerd in innovatieve projecten zoals het ALV-Portaal en de balanced scorecard om de interne werking van de afdeling te verbeteren.

7.5.1 Het e-loket

Landbouwers konden vanaf 2007 hun verzamelaanvraag ook online invullen en indienen. 256 landbouwers hebben van deze mogelijkheid gebruik gemaakt en hebben inmiddels de talrijke voordelen van een elektronische aangifte via het e-loket ontdekt. Daarenboven is het e-loket uitgebreid met de aanvraag zoekkoeienpremie.

Langs deze weg dienden 38 landbouwers hun aanvraag in. Ook is het mogelijk gemaakt om alle aanvragen met betrekking tot het quotumfonds (aan- en verkoop) elektronisch in te dienen.

Het e-loket wordt gestadig verder uitgebreid met nieuwe functionaliteiten door nauw overleg met een testgroep landbouwers. Op verzoek van deze testgroep is voor 2006 het overzicht van alle berekeningen en uitbetaalde steun toegevoegd op het e-loket. Ook staan voor 2007 alle berekeningen van de uitbetaalde voorschotten voor zoekkoeienpremie en voor slachtpremie kalveren online, evenals de berekening van de uitbetaalde bedrijfstoelage voor de campagne 2007.

Landbouwers die onvoldoende tijd hebben om zelf hun aanvragen te beheren via het e-loket, kunnen hiervoor een mandaat geven aan een andere persoon of organisatie. Ook hiervan wordt al volop gebruik gemaakt. Zo zijn er momenteel meer dan 12.000 volmachten actief over de verschillende deelaspecten van het e-loket. Het e-loket Landbouw en Visserij werd samen met het project rond de eenmalige perceelsregistratie uitgeroepen tot één van de drie winnende projecten die bekroond zijn met de Spitsprijs 2007. Deze innovatieprijs bekroont creatieve, vernieuwende projecten die een meerwaarde betekenen voor de klanten van de overheid.

7.5.2 Interne werking

7.5.2.1 Het ALV-portaal

Binnen het agentschap en de afdeling is men op zoek gegaan naar een middel om alle digitale informatie binnen het agentschap te beheren en te delen. Na een grondige behoefteanalyse uitgevoerd door de afdeling Procesondersteuning werd een informatie-uitwisselings- en samenwerkingsplatform opgebouwd: het ALV-portaal. Dit portaal wordt onderliggend ondersteund door Microsoft Office SharePoint Services 2007 (MOSS2007). Het

ALV-Portaal werd in de eerste plaats opgebouwd om de bestaande informatie duidelijk en op een vlotte manier voor iedere werknemer ter beschikking te stellen. Omdat werknemers uit verschillende diensten of afdelingen samenwerken aan bepaalde projecten, werd het ALV-Portaal ook opgevat als een digitale werkplek voor samenwerking. Op die manier bevordert dit de goede communicatie waardoor de efficiëntie en effectiviteit toeneemt. Daarnaast is het mogelijk om forums of enquêtes op te zetten.

Voor de analyse, opbouw en uitrol van de sites op het ALV-Portaal stelde elke dienst één of meerdere inhoudsverantwoordelijken aan.

De afdeling Markt-en Inkomensbeheer heeft in dit project een pioniersrol gespeeld voor het hele agentschap. Elke dienst van het hoofdbestuur van deze afdeling is voor wat betreft het samenwerkingsluik tussen april en augustus stapsgewijs overgeschakeld naar het ALV-portaal. De buitendiensten konden in 2007 alle informatie raadplegen, en schakelen vanaf 2008 ook voor het samenwerkingsluik op het ALV-Portaal over.

7.5.2.2 Prestaties meten en opvolgen

Om de strikte richtdata en hoge kwaliteitseisen die vereist zijn bij het behandelen van dossiers in uitvoering van het Europese landbouwbeleid te behalen, heeft de afdeling een uitgebreid gamma aan opvolgingsstatistieken uitgebouwd. In aanvulling hierop is in 2005 een instrument voor het integraal sturen ingevoerd, namelijk een balanced scorecard. Door het maandelijks meten en bespreken van een aantal indicatoren voor de processen en projecten in de afdeling, kunnen de prestaties van de afdeling worden geoptimaliseerd, en dit zowel op het vlak van het respecteren van de richtdata, de kwaliteit van de dossierbehandeling, de efficiëntie van de processen en de invoering van innovaties. Eind 2007 werd de balanced scorecard grondig geëvalueerd in functie van de nieuwe indeling van de afdeling en van de doelstellingen van de beheersovereenkomst met de Vlaamse Regering die goedgekeurd werd op 23 november 2007.

Afdeling Proces- ondersteuning

De afdeling Procesondersteuning, de afdeling Markt- en Inkomensbeheer (zie hoofdstuk 7), de afdeling Structuur en Investerings (zie hoofdstuk 10), de Interne Audit (zie hoofdstuk 6) en de Staf van het Agentschap voor Landbouw en Visserij vormen samen het Vlaams Betaalorgaan, dat instaat voor het tijdig, correct en efficiënt uitvoeren van het Europees landbouwbeleid op Vlaams niveau.

Vanuit deze doelstelling treedt het Vlaams Betaalorgaan op als erkend EU-betalorgaan voor het beheer en de correcte uitbetaling en/of inning van alle subsidies en/of heffingen van het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Platte-

landsontwikkeling (ELFPO). Het instrument voor de uitvoering van deze missie is het geïntegreerd beheers- en controlesysteem (GBCS). Dit is een door de Europese Unie verplicht op te zetten geheel van onderling verbonden gegevensbanken en informatiesystemen, dat de toekennings- en controlemechanismen voor steunmaatregelen weet te integreren.

De afdeling Procesondersteuning bestaat op haar beurt uit:

- de dienst Betalingen en Inningen;
- de dienst Informatica;
- de coördinatiecel.

8.1

Dienst Betalingen en Inningen

De dienst Betalingen en Inningen staat in voor het uitvoeren van alle Vlaamse betalingen en inningen in het kader van het Europees Landbouwgarantiefonds (ELGF) en het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO). De dienst staat ook in voor de boekhouding van deze transacties en de frequente declaraties ervan naar de Europese Commissie.

De uitgaven ten laste van het ELGF bedroegen 269,24 miljoen euro in het boekjaar 2007, dat liep van 16 oktober 2006 tot en met 15 oktober 2007. De uitgaven ten laste van het ELFPO bedroegen 24,68 miljoen euro. Daarnaast betaalde de dienst 46,15 miljoen euro als Vlaams aandeel bij de uitgaven voor plattelandsontwikkeling.

Het Vlaams Betaalorgaan voorfinanciert het Europees aandeel bij alle betalingen. Op maandelijks basis stort het ELGF deze middelen terug als de declaraties tijdig en correct gebeuren. Bij het ELFPO gebeurt dit slechts trimestrieel. Het Vlaams Betaalorgaan staat sinds 2007 ook in voor de betalingen in het kader van de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector visserijproducten en producten van de aquacultuur (Verordening 104/2000 van de Raad van 17 december 1999). Deze

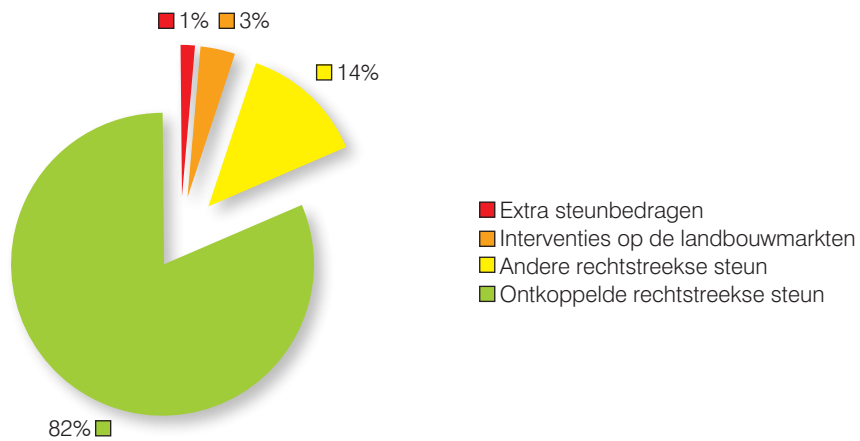
worden door de Europese Commissie slechts semestrieel terugbetaald aan het Betaalorgaan. Het betrof 59.093 euro in 2007.

Figuur 8.1 toont de verdeling per categorie van de steun uit het ELGF in het boekjaar 2007. Het grootste deel, namelijk 82%, gaat naar rechtstreekse ontkoppelde steun. Figuur 8.2 toont de verdeling per as van de steun uit het ELFPO in het boekjaar 2007. Het grootste deel, namelijk 64%, gaat naar as 1 ter verbetering van het concurrentievermogen van de land- en bosbouwsector. In 2007 waren er nog geen uitgaven voor as 4, de as met betrekking tot LEADER. LEADER staat voor 'Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale' en is een programma waarmee sociaal-economische impulsen op gebiedsniveau worden gegeven door financiering van lokale en regionale initiatieven.

Er was geen superheffing in Vlaanderen voor de campagne 2006-2007, omdat het nationaal quotum voor de leveringen in de zuivelsector niet werd overschreden. De dienst Betalingen en Inningen betaalde wel de overlaters van quotum aan het Quotumfonds en inde de verschuldigde sommen bij de overnemers ervan.

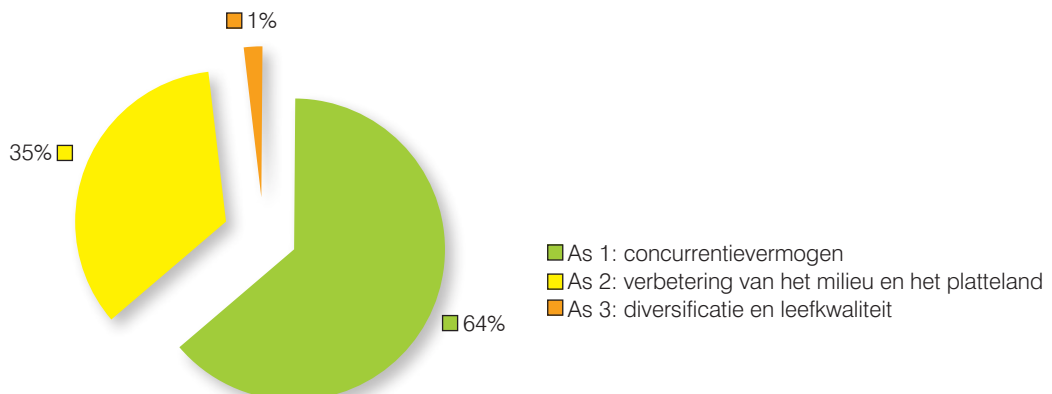
Figuur 8.1 Verdeling van de steun uit het Europees Landbouwgarantiefonds in boekjaar 2007

	Europees	
Extra steunbedragen	3.703.002,22	1,4%
Interventies op de landbouwmarkten	8.825.628,73	3,3%
Andere rechtstreekse steun	36.637.061,94	13,5%
Ontkoppelde rechtstreekse steun	221.419.711,45	81,8%
Totaal	270.585.404,34	

Figuur 8.2 Verdeling van de steun uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling in boekjaar 2007

	Europees	
As 1: concurrentievermogen	15.756.607,75	63,9%
As 2: verbetering van het milieu en het platteland	8.549.791,58	34,7%
As 3: diversificatie en leefkwaliteit	355.113,99	1,4%
As 4: Leader	0,00	0,0%
Totaal	24.661.513,32	

Op het einde van boekjaar 2007 was een bedrag van 3,39 miljoen euro in de debiteurenadministratie van de dienst Betalingen en Inningen opgenomen. Gedurende het boekjaar werd 1,32 miljoen euro geïnd of gecompenseerd met andere premiebetalingen. Indien een terug te vorderen bedrag meer dan 10.000 euro bedroeg en de terugvordering gebeurde vanwege fraude of een andere onregelmatigheid, dan werd dit trimestrieel gemeld aan het Europees Bureau voor Fraudebestrijding (OLAF) via de Interdepartementale Commissie voor de Coördinatie van de Fraudebestrijding (ICCF).

Begin maart ontvingen 32.621 landbouwers en niet-producenten een overzicht van alle ontvangsten en eventueel teruggestorte premies en vergoedingen in 2006. De dienst beheerde ook de dossiers van begunstigen waarvoor premiebedragen door een derdenbeslag of een onherroepelijk mandaat aan derde personen moesten worden betaald.

8.2

Dienst Informatica (MOD-ICT)

8.2.1 Structuur en taken

De dienst Informatica staat in voor de ontwikkeling en het onderhoud van de toepassingssoftware inzake landbouwproductiebeheer (GBCS). Daarnaast verzekert deze dienst de exploitatie en de beveiliging van de betrokken informatiesystemen. De dienst staat ook in voor de uitbouw van de ICT-dienstverlening voor het hele Agentschap voor Landbouw en Visserij, die potentieel ook kan functioneren voor de andere entiteiten van het beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Om de klant effectief te kunnen bijstaan in het realiseren van zijn doelstellingen en om de werking van de MOD-ICT zo dynamisch en efficiënt mogelijk te laten verlopen, is de MOD-ICT ingericht in vijf cellen:

- de cel E-government;
- de cel Front-office-ontwikkeling;
- de cel Back-office-ontwikkeling;
- de cel Exploitatie;
- de cel Standaarden, Architectuur en Security (SAS).

In 2007 waren er 35 interne statutaire informatici, aangevuld met externe consultants die aangeworven zijn in het kader van de overheidsopdracht 2005 Regie. Het aantal externe consultants in december 2007 bedroeg ongeveer 45.

8.2.1.1 Cel E-Government

De cel E-Government promoot en ondersteunt actief de e-governmentgedachte binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Doel is om administratieve vereenvoudiging en het eenmalig opvragen en maximaal hergebruiken van informatie te bevorderen. De informatici van deze cel volgen hiervoor de initiatieven op die op het niveau van de Vlaamse overheid over deze materie worden opgestart (vb. Magda-project, e-Corve,...). Daarnaast vertegenwoordigen zij het beleidsdomein binnen de Vlaamse E-Gov-cel.

8.2.1.2 Cel Exploitatie

De cel Exploitatie zorgt voor het in productie brengen en houden van een volledige informatica-infrastructuur.

De cel is onderverdeeld in twee groepen met telkens twee teams die zich elk op een bepaald vakgebied richten. Een eerste team is verantwoordelijk voor het opzetten en onderhouden van een serveromgeving onder Windows, het meest gebruikte besturingssysteem binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Een

tweede team doet net hetzelfde, maar dan voor het UNIX-besturingssysteem, aangevuld met netwerkbeheer. Een derde team specialiseert zich in databanken en een laatste team is de zogenaamde helpdesk of servicedesk. De servicedesk beantwoordt ICT-vragen van gebruikers, verhelpt problemen die gebruikers ondervinden en is verantwoordelijk voor de printers en de Windowsomgeving van de gebruikers. Samen bieden de vier teams aan alle gebruikers van het agentschap een veelvoud van ICT-diensten aan op het vlak van netwerken, computersystemen, printers, enz.

8.2.1.3 Cellen Ontwikkeling (Front- en Back-office)

De cellen Ontwikkeling zorgen voor de coördinatie en de ontwikkeling van toepassingen. Meer specifiek zijn ze verantwoordelijk voor het vooronderzoek, de projectplanning, de analyse, de ontwikkeling en het testen van nieuwe en van bestaande toepassingen. Ze hebben een sterke functionele band met de gebruikers van deze toepassingen. Binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij zijn er ongeveer 25 projecten en te onderhouden toepassingen.

8.2.1.4 Cel Standaarden, Architectuur en Security (SAS)

De Cel Standaarden, Architectuur en Security vervult een ondersteunende en sturende rol binnen de MOD-ICT. Deze cel is verantwoordelijk voor het ontwerp en de ontwikkeling van een performante, betrouwbare en veilige ICT-infrastructuur voor het Agentschap voor Landbouw en Visserij.

8.2.2 Realisaties in 2007

8.2.2.1 Project Agromilieumaatregelen (PDPO I en II)

De Verordening (EG) nr 1698/2005 inzake steun voor plattelandontwikkeling uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandontwikkeling, ligt aan de basis voor grondige veranderingen aan de uitvoering van het plattelandsbeleid vanaf de nieuwe programmeringsperiode 2007-2013.

Voor het gedeelte verbintenissen van de nieuwe PDPO II-maatregelen is er een nieuwe toepassing ontwikkeld die het beheer mogelijk maakt van deze meerjarige verbintenissen. Deze toepassing beheert ook de verbintenissen die overgedragen zijn van het Departement Landbouw en Visserij naar het Agentschap voor Landbouw en Visserij, door de invoering van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB). De hoofdtaak van deze toepassing is het verbintenisbeheer van de agromilieuverbintenissen, meer specifiek de registratie van:

- nieuwe verbintenissen;
- resterende looptijd van bestaande verbintenissen;
- weigeringen;
- overdrachten;
- uitsluitingen.

De toepassing voor het beheer van de verzamelaanvraag is aangepast, aangezien de aanvragen voor een nieuwe verbintenis en de jaarlijkse betalingsaanvragen van deze verbintenissen via de verzamelaanvraag gebeuren.

8.2.2.2 Geografisch Informatiesysteem (GIS)

Teledetectie en GPS-opmetingen

Jaarlijks wordt een bepaald percentage van de ingediende premieaanvragen gecontroleerd. Deze controles worden grotendeels uitgevoerd via teledetectie. Hierbij detecteert men op basis van satellietfoto's de gewassen en de oppervlaktes, wat veel efficiënter en goedkoper is dan de percelen ter plaatse te bezoeken. De controles die toch nog ter plaatse moeten uitgevoerd worden, gebeuren met nauwkeurige GPS-meeettoestellen. Dankzij deze toestellen kunnen de controleurs de op te meten perce-

len ook steeds zien, met luchtfoto's als achtergrond, zodat ze niet moeten zoeken naar het perceel.

Enmalige perceelsregistratie

In Vlaanderen bestonden er twee systemen voor de registratie van landbouwpercelen: enerzijds het systeem van het Agentschap voor Landbouw en Visserij in het kader van de uitbetaling van de Europese landbouwsubsidies en anderzijds het systeem van de Vlaamse Landmaatschappij voor de opvolging van de mestbank. Hierdoor moesten landbouwers jaarlijks tweemaal dezelfde informatie opgeven. Sinds 2007 moeten alle Vlaamse landbouwers enkel nog bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij een aangifte indienen. De MOD-ICT van het agentschap heeft in 2007 een voortrekkersrol opgenomen om op ICT-technisch vlak de eenmalige perceelsregistratie mogelijk te maken.

8.2.2.3 Het e-loket

Ook in 2007 werd het e-loket Landbouw en Visserij (www.landbouwvlaanderen.be) verder uitgebreid. Via dit e-loket kunnen land- en tuinbouwers hun bedrijfsgegevens raadplegen en allerlei steunaanvragen elektronisch invullen en indienen. Volgende nieuwe functionaliteiten werden in 2007 toegevoegd aan het e-loket:

- consultatie van de gedetailleerde gegevens van de uitbetaling van de rechtstreekse inkomenssteun, inclusief de belastingsfiches;
- aanvraag om quotum leveringen vrij te maken via het Quotumfonds;
- aanvraag om quotum leveringen te verkrijgen via het Quotumfonds;
- verzamelaanvraag.

Het invullen van een verzamelaanvraag is geen sinecure. Bij de papieren versie zit een toelichting van ongeveer 130 bladzijden. Bij het invullen van een elektronische verzamelaanvraag worden echter automatisch een aantal foutencontroles uitgevoerd. Hierdoor stijgt de kwaliteit van de aanvragen die via het e-loket worden ingediend. Zo is in 2007 gebleken dat achteraf slechts bij 4% van de ingediende elektronische verzamelaanvragen bijkomende briefwisseling moest gevoerd worden, terwijl dat bij de papieren aanvragen nog 40% was. Het e-loket zorgt dus duidelijk voor een grote administratieve lastenvermindering.

Het e-loket is er niet alleen voor de landbouwer zelf, maar ook voor de eventuele tussenpersonen, zoals bv. landbouwconsulenten. Zowel de landbouwers zelf als de tussenpersonen kunnen toegang verkrijgen tot het e-loket via hun elektronische identiteitskaart.

8.2.2.4 Informaticabeveiliging

Onder impuls van strenge Europese normen (Verordening (EG) nr. 885/2006 van de Europese Commissie) neemt het Agentschap voor Landbouw en Visserij, conform de criteria die zijn vastgesteld in de geldende versie van ISO/IEC 17799, concrete veiligheidsmaatregelen om de integriteit, de vertrouwelijkheid en de beschikbaarheid van de door hem verwerkte informatie op een efficiënte manier te verzekeren en te behouden. Volgende zaken zijn in 2007 gerealiseerd:

- uitvoering van een risicoanalyse: de risicoanalyse van de informatieveiligheid omvat voor elke controlemaatregel van ISO/IEC 17799 het analyseren en bepalen van de relevantie, het al dan niet verplicht karakter ten opzichte van wet- en regelgevingen, het actuele niveau van conformiteit en de jaarlijkse kosten om relevante conformiteit te behalen. Deze verwerking heeft geresulteerd in een Statement of Applicability, een actieplan en een implementatieplan;
- een grondige herwerking van de veiligheidsbeleidlijnen, aangepast aan de noden van het Agentschap voor Landbouw en Visserij. Deze veiligheidsbeleidlijnen verwoorden het engagement van het management en de benadering van het agentschap ten aanzien van het beheer van informatiebeveiliging. Op basis van de resultaten van de risicoanalyse bepaalt het ICT-veiligheidsbeleid de veiligheidsmaatregelen die moeten worden uitgevoerd voor elk van de 11 ISO17799-beleidsdomeinen. In 2007 werden deze maatregelen omgezet in een aantal richtlijnen voor de cellen Ontwikkeling, de cel Exploitatie en de werkgroep ICT-Veiligheid. Tevens werd er een aanzet gegeven voor een richtlijn met betrekking tot effectiviteitsmetingen;
- informatieclassificatie en eigenaarschap: voor een goede beveiliging is het nodig dat voor alle informatiesystemen en hun informatie een eenduidige en ondeelbare verantwoordelijkheid is bepaald. Hiertoe wordt jaarlijks voor alle informatiesystemen en hun informatie het uniek eigenaarschap herbekeken. Alle informatie en informatiesystemen worden vervolgens in samenspraak met de eigenaars geclassificeerd op

vertrouwelijkheid, integriteit en beschikbaarheid. Dit is nodig om het belang in te schatten van configuratie-items met betrekking tot business-continuïteit, beveiliging en herstelplanningen. Tevens dient deze classificatie om de niveaus van de beveiliging van informatiesystemen en hun informatie te bepalen;

- coördinatie van het veiligheidsbeleid met de beheersdiensten: de coördinatie van het veiligheidsbeleid van de hele organisatie werd in het verleden bemoeilijkt, aangezien een stuk autorisatie van de betalingsprocessen bij andere entiteiten zit. De werkgroep ICT-Veiligheid (opgericht in 2006) coördineerde ook het afgelopen jaar de implementatie van het beveiligingsbeleid vanuit het Agentschap voor Landbouw en Visserij naar de beheersdiensten. Hiervoor voerde de Interne Audit van het agentschap (zie hoofdstuk 6), in samenwerking met de werkgroep ICT-Veiligheid, onder meer een aangepaste ICT-audit uit bij de beheersdiensten, met aansluitend een risicoanalyse;
- coördinatie van de werkgroep Business Continuity Management (BCM): BCM is de vereiste uit ISO 17799, die er voor zorgt dat de organisatie haar doelen blijft behalen na een eventuele calamiteit. Het doet dit aan de hand van een aparte risicoanalyse en een business-impactanalyse met bijhorende business-continuïteitsplannen. Om deze aanpak te genereren vanuit een ICT-perspectief, werd in 2007 de werkgroep BCM opgezet, met vertegenwoordigers van de 4 pijlers van BCM: mensen, processen, faciliteiten en ICT;
- uitvoeren van een intrusietest: in december 2007 heeft er een applicatieve intrusietest van het e-loket Landbouw en Visserij plaatsgevonden, die de weerbaarheid van de architectuur van het e-loket aantoonde ten opzichte van hackers. Summiere opmerkingen in het testverslag werden opgenomen in de planning van het project.

8.2.2.5 ALV-Portaal en het Post OpgvolgingsSysteem

In 2006 startte binnen het Agentschap voor Landbouw en Visserij de invoering van een samenwerkingsplatform op basis van SharePoint. In 2007 groeide dit initiatief uit tot het ALV-Portaal, de plaats waar medewerkers van het agentschap digitaal kunnen samenwerken. Om het aanmaken van een site op dit portaal voor een specifieke dienst of afdeling te faciliteren, werd een handboek opgesteld. Dit handboek omvat een stappenplan waarbij de betrokkene wordt begeleid van de initiële analyse tot de uiteindelijke uitrol van zijn site. In 2007 zijn enkele af-

delingen van het Agentschap voor Landbouw en Visserij actief gestart met de uitbouw en het gebruik van het ALV-Portaal. In 2008 zal dit portaal geïmplementeerd worden binnen het volledige Agentschap voor Landbouw en Visserij.

Naast dit samenwerkingsplatform werd in 2007 ook gestart met de implementatie van een eerste proces binnen de ALV-Portaalomgeving: het Post OpgvolgingsSysteem, kortweg POST. Dit systeem moet de oplossing voor postopvolging worden. Het moet meer zijn dan puur een registratiesysteem voor poststukken; het moet ook de werkstroom voor het behandelen van poststukken ten volle ondersteunen. Op deze manier is POST een essentiële stap op weg naar een papierarme dienstverlening.

8.2.2.6 Exploitatie en investeringsuitgaven informatica

Om de ontwikkeling en het onderhoud van de informatieprojecten van het Vlaams Betaalorgaan en het Agentschap voor Landbouw en Visserij mogelijk te maken, werden in 2007 ook de nodige investeringen gedaan. De focus lag voornamelijk op de uitbreiding van zowel de opslagcapaciteit als de servercapaciteit. Ook op het vlak van redundantie en licenties werden er grote inspanningen geleverd. Daarenboven werd er op het vlak van beveiliging verder gewerkt om conformiteit te behalen met de ISO17799-norm. Tot slot had ook de vervanging van individuele PC's door een anders-werken-oplossing absolute prioriteit in 2007, gezien de verhuizing van het hoofdbestuur van het agentschap en het hele beleidsdomein naar het nieuwe Ellipsgebouw in maart.

De verhuis naar de nieuwe locatie bracht heel wat veranderingen met zich mee. Voor de gebruikers was de verhuizing gekoppeld aan de invoering van 'AndersWerken'. Het agentschap opteerde ervoor om dit uiterst flexibel te realiseren op basis van een gevirtualiseerde desktopomgeving. Dit had als gevolg dat er niet zwaar geïnvesteerd werd in gebruikersapparatuur zoals performante portables, maar wel zeer gericht in een serveromgeving die centraal staat en flexibel inzetbaar is.

Net als in de voorbije jaren werd ook op servervlak de keuze voor virtualisatie verder doorgetrokken. Er werd dan ook geïnvesteerd in extra servers voor de VMware pool, zodat een groot aantal nieuwe serverbehoeften (besturingssysteem) op een beperkt aantal hardware-servers gerealiseerd kon worden. De hardware wordt

hierdoor ook beter belast dan in een niet-gevirtualiseerde omgeving.

Door de stijgende behoefte aan opslag en servers in de hoofdlocatie te Brussel, moest ook in de uitwijklocatie in Merelbeke een gelijkaardige operatie worden doorgevoerd. Daarenboven werd in 2007 ook specifieke software aangekocht om de Windowsomgeving vlot te kunnen laten overschakelen naar een uitwijklocatie. De implementatie van deze investering is gespreid over 2007 en 2008.

Er werd ook nog een inspanning geleverd om de licentieportefeuille van het Vlaams Betaalorgaan en het Agentschap voor Landbouw en Visserij verder te optimaliseren, zowel voor de desktop- als voor de serveromgeving, om in orde te zijn met de geldende reglementering hieromtrent.

De afdelingen Structuur en Investerings en Productkwaliteitsbeheer, die nog op het netwerk van de gemeenschappelijke dienstverlener EDS-Telindus werkten, werden in 2007 beide succesvol gemigreerd naar het door de MOD-ICT beheerde netwerk van het agentschap.

Tot slot verdient ook de aankoop van een volledig nieuw softwarepakket voor ITSM-implementatie zeker aandacht. Dit pakket, met onder andere templates voor workflowtoepassingen, incidentenbeheer en servicedesk, is gebaseerd op de door het agentschap te implementeren ISO17799-norm. De implementatie ervan is eind 2007 gestart en loopt verder in 2008.

8.3

Coördinatiecel

De afdeling Procesondersteuning beschikt ook nog over een kleine coördinatiecel die uit 4 personen bestaat. Net zoals in de voorgaande jaren, stond deze cel in 2007 in voor een nauwgezette opmaak en opvolging van de GBCS-begroting, de verwerking van de facturen en het beheer van een aanzienlijk aantal cruciale overheidsopdrachten voor het Vlaams Betaalorgaan en het Agentschap voor Landbouw en Visserij (zoals bijvoorbeeld met betrekking tot de contracten van de externe informatici van de MOD-ICT).

Afdeling Product- kwaliteitsbeheer

De afdeling Productkwaliteitsbeheer houdt toezicht op het proces van de productie van en de handel in plantaardig vermeerderingsmateriaal. Grotendeels komt dit neer op twee kernactiviteiten. Ten eerste beheert de afdeling het Vlaamse gedeelte van de nationale rassencatalogus, dat alle rassen bevat die toegelaten worden tot de handel. Daarnaast verricht de afdeling controles en

inspecties op het vermeerderen van teeltmateriaal. Naast dit uitvoerende gedeelte houdt het ook een conceptuele opdracht in: de afdeling zet de Europese regelgeving die verband houdt met deze materie om in Vlaamse wetgeving. Ze doet dit door controleprocedures en dienststructies vast te leggen.

9.1

Toelaten van rassen van landbouw- en groentegewassen tot het handelsverkeer

Vooraleer een nieuw ras in de handel gebracht mag worden, moet het geregistreerd zijn op een nationale lijst van een lidstaat van de Europese Unie, overeenkomstig de procedures vastgelegd in de EU-richtlijnen 2002/53 en 2002/55. In België werden deze richtlijnen omgezet in het koninklijk besluit van 8 juli 2001 betreffende de nationale rassencatalogi voor landbouw- en groentegewassen.

Aangezien het om een nationale rassencatalogus gaat, zijn in België afspraken gemaakt tussen de Federale overheid, het Vlaamse Gewest - met de afdeling als vertegenwoordiger -, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Deze afspraken zijn opgenomen in het Samenwerkingsakkoord van 18 juni 2003 over de uitoefening van de geregionaliseerde bevoegdheden op het gebied van landbouw en visserij. Het gaat onder meer om de gezamenlijke beproeving van de soorten waarvoor in de beide gewesten aanmeldingen zijn voor opname in de nationale rassencatalogus. Op het einde van 2007 bevatte de Belgische rassenlijst 294 rassen die beheerd worden door het Vlaamse Gewest. De soorten maïs en suikerbiet tellen het grootste aantal rassen.

De afdeling Productkwaliteitsbeheer is op dit vlak belast met beleidsondersteunende taken en beleidsuitvoerende taken.

De beleidsondersteunende opdracht bestaat uit het

waarnemen van het secretariaat van het Rassencomité. Dit houdt in dat de afdeling verantwoordelijk is voor de voorbereiding van de vergaderingen van het comité, de contacten met de sector en de onderzoeksinstituten, de rapportering, het notificeren, het laten bekrachtigen van beslissingen door de minister en het bekendmaken van de beslissingen. Dit laatste gebeurt door middel van het tweemaandelijks Bulletin der Kweekproducten en van de Nationale Rassencatalogi, via persberichten, de website en EU-, OESO- en CPVO-notificaties.

Het comité adviseert de minister over de opname, het behoud, de verlenging en de schrapping van een ras op de nationale catalogus. Het comité is samengesteld uit onafhankelijke deskundigen, verantwoordelijken voor de beproeving en ambtenaren van het Departement Landbouw en Visserij en het Agentschap voor Landbouw en Visserij. In het seizoen 2006-2007 vonden er vijf vergaderingen plaats. Het comité beoordeelde er de resultaten van een tweehonderdtal proefobjecten, verspreid over verschillende proefjaren. Hiervan werden in totaal 39 rassen opgenomen op de Belgische rassenlijst, hoofdzakelijk rassen van maïs en suikerbiet. Het comité is tevens verantwoordelijk voor het uitwerken van de criteria voor de beoordeling van de rassen. In 2007 werden in samenspraak met de beroepsector, het Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek (ILVO) en met vertegenwoordigers van het Waalse Gewest de criteria voor

het cultuur- en gebruikswaarde onderzoek van silomaïs aangepast.

De uitvoerende taken hebben betrekking op de werkwijze voor de registratie van een ras, zoals hieronder beschreven wordt.

Indien er aanmeldingen zijn van een nieuw ras, zijn de lidstaten verplicht een onderzoek op te starten om vast te stellen of het ras voldoet aan drie basisvoorwaarden:

- verificatie en behandeling van de voorgestelde rasbenaming, aangezien het ras een aanvaarde benaming moet dragen;
- het ras moet een voldoende landbouwkundige en gebruikswaarde hebben (enkel landbouwgewassen en industriële cichorei). De zogenaamde onderzoeken naar Cultuur en Gebruikswaarde (CGW) worden uitgevoerd in de volgende Belgische onderzoeksinstituten:
 - ILVO, Eenheid Plant, Teelt en Omgeving in Merelbeke;
 - Centre Wallon de Recherches Agronomiques de Gembloux;
 - Koninklijk Belgisch Instituut voor de Verbetering van de Biet in Tienen.
- het ras moet onderscheidbaar, homogeen en bestendig zijn. Deze OHB-onderzoeken gebeuren, naargelang de soort, in dezelfde instellingen als de CGW-onderzoeken of in buitenlandse onderzoeksinstituten in Nederland, Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en Duitsland.

In de campagne van 2007 werden 76 rassen aangemeld.

De resultaten van de officiële rassenproeven worden jaarlijks gebruikt door de onderzoeksinstituten voor de aanmaak van de aanbevelende en beschrijvende rassenlijsten ten behoeve van de landbouwers.

De afdeling doet het administratief onderzoek, registreert de aanvragen voor catalogusinschrijving en doet de dossieropvolging (via de informaticatoepassing KwaTra) hieromtrent. Dit omvat ook het aanmaken en innen van retributies voor de inschrijvingsaanvragen, de onderzoeken en het behoud op de catalogus en de betalingen aan binnen- en buitenlandse onderzoeksinstituten.

Tabel 9.1 geeft een overzicht van het aantal aanmeldingen, opnames en toegelaten rassen tijdens de campagne 2006-2007 in vergelijking met de campagne 2005-2006.

Van de rassen die opgenomen zijn, gaat de dienst na of ze effectief in stand worden gehouden. De instandhouding werd gecontroleerd bij zeven bedrijven. In totaal werden een honderdtal rassen gecontroleerd, hoofdzakelijk granen (tarwe en gerst), Engels en Italiaans raigras. De opvolging van de instandhouding is het startpunt van de certificering.

Tabel 9.1 Aantal aanmeldingen, opnames en rassen op de nationale rassenlijst beheerd door het Vlaamse Gewest

Soortgroep: Soort	Aanmeldingen 2005-2006	Aanmeldingen 2006-2007	Opnames 2005-2006	Opnames 2006-2007	Rassenlijst 2006 (1)	Rassenlijst 2007 (2)
Bieten: Suikerbiet	18	25	11	13	50	48
Bieten: Voederbiet	-	-	-	-	14	10
Groenvoedergewassen: Schapengras	-	-	-	-	1	1
Groenvoedergewassen: Beemdlanbloem	-	-	-	-	1	1
Groenvoedergewassen: Roodzwenkgras	-	-	-	-	1	1
Groenvoedergewassen: Italiaans/Westerwolds raaigras	-	2	-	-	23	24
Groenvoedergewassen: Engels Raaigras	11	1	3	3	41	44
Groenvoedergewassen: Gekruist raaigras	-	-	-	-	1	1
Groenvoedergewassen: Timothee	-	-	-	-	6	6
Groenvoedergewassen: Voedererwt	-	-	-	-	1	1
Groenvoedergewassen: Rode klaver	-	-	-	-	4	4
Groenvoedergewassen: Witte klaver	-	-	-	-	1	1
Groenvoedergewassen: Voederwikke	-	-	-	-	3	3
Groenvoedergewassen: Bladramenas	-	-	-	-	6	6
Oliehoudende en vezelgewassen: Raapzaad en stoppelknol	-	-	-	-	3	3
Oliehoudende en vezelgewassen: Koolzaad	-	-	-	-	3	3
Oliehoudende en vezelgewassen: Vlas	1	-	2	1	7	8
Oliehoudende en vezelgewassen: Gele mosterd	-	-	-	-	9	8
Granen: Haver	-	-	-	-	1	1
Granen: Gerst	2	3	1	2	6	11
Granen: Rogge	-	-	-	-	2	2
Granen: Triticale	-	-	-	-	1	1
Granen: Zachte tarwe	9	7	3	6	22	23
Granen: Maïs	46	37	6	14	66	71
Aardappel	-	-	-	-	8	8
Industriële cichorei	-	1	-	-	2	2
Groentegewassen: Prei	-	-	-	-	1	1
Groentegewassen: Schorseneer	-	-	-	-	1	1
Totaal aantal	87	76	26	39	285	294

(1) rassen op de Belgische rassenlijst die beheerd worden door het Vlaamse Gewest t.e.m. 31 december 2006

(2) rassen op de Belgische rassenlijst die beheerd worden door het Vlaamse Gewest t.e.m. 31 december 2007

9.2

Keuring van plantaardig teeltmateriaal

9.2.1 Toezicht op handel en productie

De afdeling Productkwaliteitsbeheer organiseert en coördineert de controle op de door de Europese Commissie vastgelegde kwaliteitsgaranties bij de productie en het in de handel brengen van teeltmateriaal. De controleactiviteiten zijn enkel mogelijk bij personen of bedrijven die geregistreerd zijn en die aan de erkenningsvoorwaarden voldoen.

De producenten zijn zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het teeltmateriaal. De afdeling is belast met het uitvoeren van de officiële maatregelen die tijdens de productie van teeltmateriaal moeten worden genomen, zoals voorzien in de Europese richtlijnen.

De volgende groepen van gewassen zijn gereguleerd:

- landbouwzaai­zaden (granen - bieten - groenvoeders - olie­houdende en vezel­gewassen);
- groentezaden;
- aardappelpootgoed;
- bosbouw­kundig teelt­materiaal;
- vegetatief teelt­materiaal voor wijn­stokken;
- teelt­materiaal van fruit­gewassen;
- teelt­materiaal en plant­goed van groentegewassen;
- teelt­materiaal van sier­gewassen.

Tabel 9.2 bevat een overzicht van het aantal geregistreerde bedrijven. In 2007 werden 1.007 erkenningen toegekend aan 815 operatoren. Het grootste aantal operatoren komt voor bij de niet-eetbare tuinproducten (762), waaronder 563 leveranciers van sierplanten.

Tabel 9.2 Aantal erkende operatoren in 2006 en 2007

Soortgroep: activiteit	Operatoren erkend in 2006	Operatoren erkend in 2007
Zaaizaden: Handelaar-bereiders	16	16
Zaaizaden: Repelaar-stockeerd­ers zaai­lijn­zaad	60	60
Zaaizaden: Bereiders van soort­mengsels	7	7
Zaaizaden: Verdelers kleine verpakkingen landbouwzaden	12	12
Zaaizaden: Verdelers kleine verpakkingen tuinbouwzaden	50	50
Aardappelpootgoed: Producenten	57	57
Aardappelpootgoed: Handelaar-bereiders	42	43
Niet-eetbare tuinbouwproducten: Leveranciers CAC fruitplanten	106	104
Niet-eetbare tuinbouwproducten: Leveranciers EG kwaliteit sierplanten	643	563
Niet-eetbare tuinbouwproducten: Leveranciers EG kwaliteit groenteplanten	26	26
Niet-eetbare tuinbouwproducten: Producenten bosbouw­kundig teelt­materiaal	59	59
Niet-eetbare tuinbouwproducten: Handelaar-bereiders boszaden	2	2
Niet-eetbare tuinbouwproducten: Producenten gecertificeerd materiaal fruitplanten	8	8

9.2.1.1 Eenjarige teelten: zaaizaad en aardappelpootgoed

De controle op de productie van zaaizaad en aardappelpootgoed gebeurt door middel van een bewakingssysteem waarbij de kwaliteit in elke schakel getoetst wordt. Dit omvat een keuring en monsternamen te velde en de fysische controle tijdens de bereiding, triage en certificering.

Bij een *veldkeuring* wordt voornamelijk gelet op de algemene toestand van het perceel, de soort- en raszuiverheid en de (eventuele) ziekte-toestand, met andere woorden de factoren die de kwaliteit van het geproduceerde zaaizaad negatief kunnen beïnvloeden. Indien die factoren bij de zaaizaadbereiding niet verbeterd kunnen worden, leiden ze tot deklassering of weigering van het betreffende perceel. Concreet wordt er gelet op de voorgeschiedenis van het perceel, de aanwezigheid van ongewenste be-

stuivingsbronnen, planten waarvan het zaad moeilijk te verwijderen is, de aanwezigheid van zaadoverdraagbare ziekten en rasafwijkende planten.

Een overzicht van de uitgevoerde veldkeuringen is terug te vinden in tabel 9.3. In totaal werd 6.085 ha oppervlakte gekeurd in 2007. De soorten Italiaans/Westerwolds raaigras (1.620 ha), vlas (1.370 ha) en aardappel (941 ha) namen het grootste gedeelte van de gekeurde oppervlakte in.

Voor zaaizaden worden de keuringen te velde uitgevoerd door deskundigen van de buitendienst van de afdeling (officiële controles) of door personeelsleden in dienst van een zaadfirma die gemachtigd zijn om de controles te verrichten (controles onder officieel toezicht). Ongeveer de helft van de percelen wordt onder toezicht gecontroleerd. Bij raaigrassen is dit ongeveer 80% en bij tarwe 50%. Eén op vier van de door de zaadfirma gecontroleerde percelen wordt daarna door deskundigen van de afdeling nog

Tabel 9.3 Overzicht van de uitgevoerde veldkeuringen

Soortgroep: Soort	Totaal gekeurde oppervlakte 2006 (ha)	Totaal gekeurde oppervlakte 2007 (ha)
Groenvoedergewassen: Rietzwenkgras	38,05	58,20
Groenvoedergewassen: Fijnbladig schapengras	-	-
Groenvoedergewassen: Schapengras	83,10	55,50
Groenvoedergewassen: Beemdlanbloem	5,20	5,20
Groenvoedergewassen: Roodzwenkgras	210,55	134,86
Groenvoedergewassen: Italiaans/Westerwolds raaigras	1.739,70	1.620,37
Groenvoedergewassen: Engels raaigras	757,01	614,11
Groenvoedergewassen: Gekruist raaigras	39,08	45,64
Groenvoedergewassen: Timothee	21,51	24,62
Groenvoedergewassen: Veldbeemdgras	148,95	106,43
Groenvoedergewassen: Voedererwt	13,03	3,60
Groenvoedergewassen: Rode klaver	20,58	22,20
Oliehoudende gewassen: Koolzaad	5,53	11,99
Oliehoudende gewassen: Gele mosterd	14,89	4,87
Oliehoudende gewassen: Raapzaad en stoppelknol	-	3,50
Vezelgewassen: Vlas	1.683,14	1.369,57
Granen: Haver	34,53	18,21
Granen: Gerst	162,85	159,13
Granen: Rogge	44,05	50,09
Granen: Zachte tarwe	891,11	731,46
Granen: Triticale	74,83	105,08
Industriële cichorei	0,09	0,01
Aardappelpootgoed: Aardappel	1.015,16	940,76
Totaal aantal	7.002,94	6.085,40

eens gecontroleerd. Bij deze controlekeuringen werden geen noemenswaardige afwijkingen vastgesteld.

Bij de veldcontroles van pootgoed, die steeds uitgevoerd worden door deskundigen van de buitendiensten, is naast de raszuiverheid vooral de gezondheidstoestand van de planten belangrijk, zoals de aanwezigheid van virusziekten en bacterieziekten. In dit laatste geval wordt het voorkomen van zwartbenigheid en stengelnatrot de laatste jaren zeer belangrijk geacht.

Tijdens de afrijpingsfase van de knollen van het pootgoed, worden monsters voor virologische testen (ELISA-testen) op het veld genomen. Deze testen gaan de aanwezigheid van virussen in het pootgoed na. In 2007 voerde het Centre Wallon de Recherches Agronomique (CRA-W, Section Systèmes agricoles) in Libramont de testen uit. Er werden 900 monsters (bestaande uit 100 knollen) van 379 partijen overgemaakt, waarop 2.494 bepalingen werden uitgevoerd. In 17% van de percelen werd een lagere kwaliteitsklasse toegekend dan op basis van de veldkeuring.

Het geogoste teeltmateriaal wordt onderworpen aan *fysische controles tijdens de bereiding, triage en certificering*.

Alvorens het zaaizaad te certificeren, wordt aan de hand van een officieel monster nagegaan of het zaaizaad voldoet aan de wettelijke normen. Op basis van de monsters bepaalt men de technologische zaadkwaliteit. Deze ontleding gebeurt door het eigen Laboratorium voor Zaadontleding (zie 9.2.3) of door erkende laboratoria van zaadfirma's onder officieel toezicht. Er zijn drie labo's erkend voor granen en één voor suikerbietzaad.

Indien voldaan wordt aan de minimale kwaliteitseisen wordt onder toezicht van de afdeling een officieel certificaat aan de verpakking van het zaaizaad gehecht en kan het materiaal in de handel gebracht worden.

Voor de soorten zaalijnzaad en spelt waarvoor de EU-steun voor zaaizaad niet ontkoppeld is, levert de afdeling certificeringattesten af die ter beschikking gesteld worden van de steunaanvragers om ze als bewijsmateriaal toe te voegen bij de steunaanvraag. Het aantal behandelde dossiers van zaaizaad geproduceerd op het Belgische grondgebied bedroeg in de periode 2006-2007 203 voor zaalijnzaad en 19 voor spelt. Voor partijen afkomstig uit Nederland die in Vlaanderen gecertificeerd zijn, werden 29 attesten afgeleverd.

Tijdens de partijkeuring van pootgoed wordt gelet op de calibrage, de mechanische schade en de symptomen van ziekteaanastingen (natrot, droogrot, schurft...). Pas wanneer het materiaal voldoet aan al de normen vastgelegd in het keuringsreglement, worden de certificeringdocumenten afgeleverd en mag het materiaal in de handel gebracht worden.

Een overzicht van de gecertificeerde hoeveelheden is weergegeven in tabel 9.4. De grootste hoeveelheden werden aangetroffen bij de soorten aardappel (24,5 miljoen kg) en zachte tarwe (20 miljoen kg).

Ten slotte worden de meeste gecertificeerde partijen uitgezaaid op een controleveld. Grassen, zaalijnzaad en aardappelen worden op velden van het ILVO in Merelbeke aangelegd. Monsters van granen worden voor uitzaai aan het Waalse Gewest toevertrouwd. Op deze velden, waar moederpartijen voor vermeerdering zijn aangelegd, kunnen aanvullende waarnemingen uitgevoerd worden om de vaststellingen van de veldkeuringen bij te sturen. Deze velden hebben tevens een didactische waarde voor het controlepersoneel, de zaadbedrijven en de pootgoedtelers. Rasafwijkingen en ziektebeelden worden op die manier in praktijkomstandigheden gedemonstreerd.

De afdeling voert ook *bijkomende inspectiebezoeken* uit in geval van klachten over teeltmateriaal dat in de handel is gebracht. Aan de betrokkene wordt een expertiseverslag afgeleverd en in geval van overtreding van de handelsbesluiten, worden de nodige maatregelen genomen. In 2007 werden voornamelijk klachten bij pootgoed behandeld. In verband met het in de handel brengen van zaaizaad en

Tabel 9.4 Overzicht van de gecertificeerde hoeveelheden zaaizaden en aardappelpootgoed

Soortgroep: Soort	Gecertificeerde hoeveelheden 2006 (in kg)	Gecertificeerde hoeveelheden 2007 (in kg)
Bietenzaad: Suikerbiet	2.144.744	1.374.227
Bietenzaad: Voederbiet	13.997	24.765
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Beemdlangbloem	1.765	10.879
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Italiaans/Westerwolds raaigras	3.049.518	2.485.980
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Engels raaigras	903.545	1.196.433
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Gekruist raaigras	4.296	9.734
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Roodzwenkgras	-	4.216
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Timothee	4.123	10.602
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Voedererwt	37.025	18.300
Zaaizaad van groenvoedergewassen: Rode klaver	11.537	9.277
Zaaizaad van oliehoudende en vezelgewassen: Vlas	1.628.950	1.070.376
Zaaizaad van oliehoudende en vezelgewassen: Gele mosterd	8.402	55.532
Granen: Haver	51.125	134.535
Granen: Gerst	2.442.405	2.687.710
Granen: Rogge	98.500	59.100
Granen: Triticale	331.565	431.205
Granen: Zachte tarwe	15.679.757	19.914.240
Granen: Spelt	875.205	1.007.140
Aardappelpootgoed: Aardappel	22.377.275	24.527.929

Tabel 9.5 Overzicht van de fytosanitaire controles op aardappelpootgoed, uitgevoerd in opdracht van het FAVV

Gegevens i.v.m. de controleactiviteit	Aantal 2005-2006	Aantal 2006-2007
Operatoren	57	57
Bemonsterde percelen: Totaal	306	286
Bemonsterde percelen: Vrij van cysten	299	283
Bemonsterde percelen: Besmet	7	3
Bemonsterde oppervlakte (in hectare)	1.072	1.064
Grondmonsters	3.650	1.290
Ingeschreven percelen	401	406
Gekeurde oppervlakte (in hectare)	1.045	1.012
Monsters voor PSTV-analyse: Op productievelden	20	-
Monsters voor PSTV-analyse: Op het post-controleveld	20	40
Monsters voor bacterie-onderzoek: Moederpartijen	456	849
Monsters voor bacterie-onderzoek: Productiepartijen	1.280	1.232
Gecertificeerde partijen	390	390
Gecertificeerd gewicht (in kilogram)	22.377.275	20.780.720
Afgeleverde plantenpaspoorten	369.412	329.325

pootgoed, voert de afdeling ook de Europees verplichte *fytosanitaire controle* uit. Hoewel deze controle een federale bevoegdheid is, worden de controles op bedrijven die zaaizaad en aardappelpootgoed produceren door de afdeling uitgevoerd, omwille van de administratieve

vereenvoudiging. Deze controles zijn gebaseerd op het koninklijk besluit van 10 oktober 2003. Dat vertrouwt de uitvoering van bepaalde taken die tot de bevoegdheid van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) behoren, aan de gewesten toe.

De controles omvatten enerzijds monsternames van grond voor de vaststelling van aardappelcystenaaltjes en van plantmateriaal voor de bepaling van bruinrot, ringrot en PSTV. Anderzijds gaat het om visuele inspecties op het veld en tijdens partijkeuringen. Een overzicht van de uitgevoerde activiteiten staat weergegeven in tabel 9.5.

Daarnaast is de afdeling op basis van het bovenvermelde koninklijk besluit gemachtigd om op die bedrijven waar kwaliteitscontroles van zaaizaad en pootgoed uitgevoerd worden, fytosanitaire certificaten uit te schrijven voor uitvoer naar landen buiten de EU. Tijdens de campagne 2006-2007 werden 305 certificaten afgeleverd. Het ging hoofdzakelijk om export van suikerbietzaad wereldwijd (241 certificaten) en aardappelpootgoed (44 certificaten) naar landen in het Middellandse Zeegebied en het Midden-Oosten.

9.2.1.2 Meerjarige teelten: plantgoed en boomkwekerijproducten

Het toezicht op plantgoed en boomkwekerijproducten gebeurt ofwel extensief (toezicht op het autocontrolesysteem van de bedrijven) ofwel via een certificeringssysteem.

Bij fruitplanten, sierplanten en groentepplanten moet het teeltmateriaal dat in de handel wordt gebracht, aan een minimale kwaliteit (CAC-kwaliteit of EG-kwaliteit) voldoen. De bedrijven zijn zelf verantwoordelijk voor het op punt stellen van een autocontrolesysteem om dit te garanderen. De taak van de afdeling bestaat uit het uitvoeren van een jaarlijks inspectiebezoek om dit systeem te verifiëren

en bijkomende inspecties te verrichten in geval van klachten. In totaal werden 286 bedrijven bezocht. Daarbij waren er nagenoeg geen opmerkingen over het bedrijfs-eigen kwaliteitsbeheerssysteem.

Voor soorten bestemd voor de bosbouw duurt het vele jaren of decennia vooraleer de goede of slechte kwaliteit van het geplante teeltmateriaal duidelijk wordt. Gebruikers van bosbouwkundig teeltmateriaal verwachten garanties i.v.m. de echtheid van het geslacht, de soort, de ondersoort, de kloon, de oorsprong, de herkomst, het herkomstgebied, de plaats van herkomst en een goede gezondheidstoestand. Het keuringssysteem voor bosbouwkundig teeltmateriaal van de afdeling is er dan ook op gericht de identiteit van het gebruikte materiaal te bevestigen. Dit gebeurt door alleen uitgangsmateriaal van erkende bestanden, zaden van zaadtuinen en erkende klonen van populieren tot de keuring toe te laten. De oogst van zaden van deze erkende bestanden moet onder toezicht van de afdeling gebeuren, waarna basiscertificaten afgeleverd worden. Indien zaden uit het buitenland binnengebracht of ingevoerd worden, moet de herkomst door een buitenlands keuringsorganisme gegarandeerd worden. De eigenlijke keuring omvat twee stadia, namelijk een veldbezoek en een keuring na verkoop.

De door de boomkweker opgestelde leveranciersdocumenten worden door de afdeling regelmatig geverifieerd en in geval van verzendingen naar het buitenland (één derde van de verkopen) worden informatiedocumenten naar het buitenlandse keuringsorganisme verzonden, zoals voorzien in de Europese regelgeving. Voor bosbouwkundig teeltmateriaal is de Vlaamse boomkwekerijsector

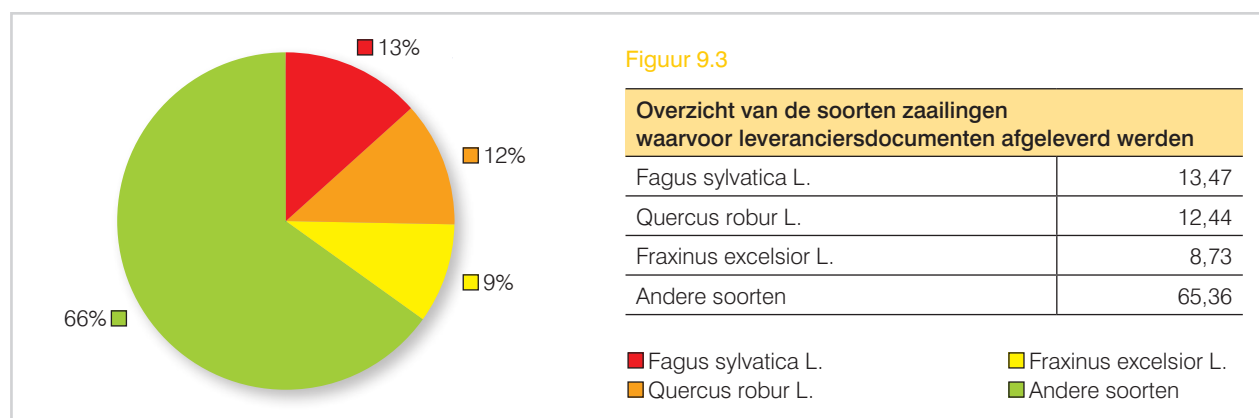
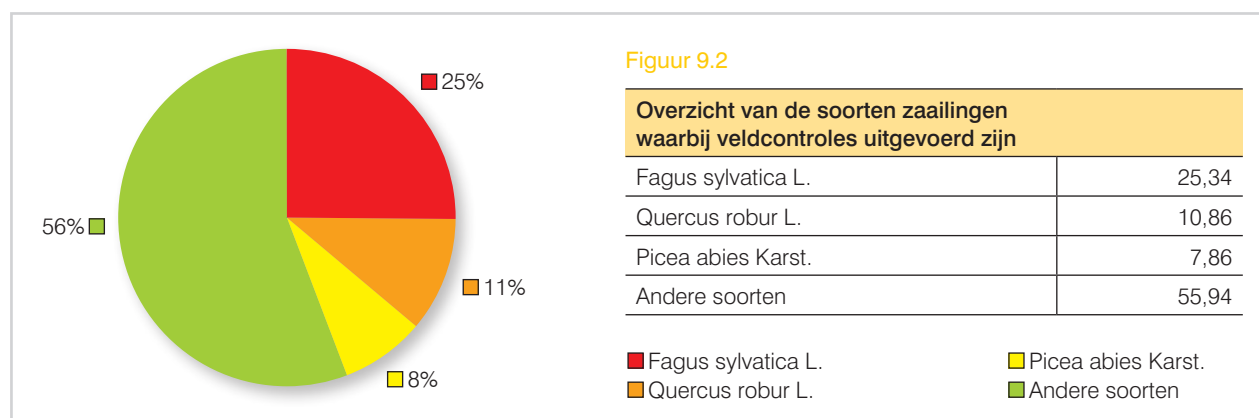
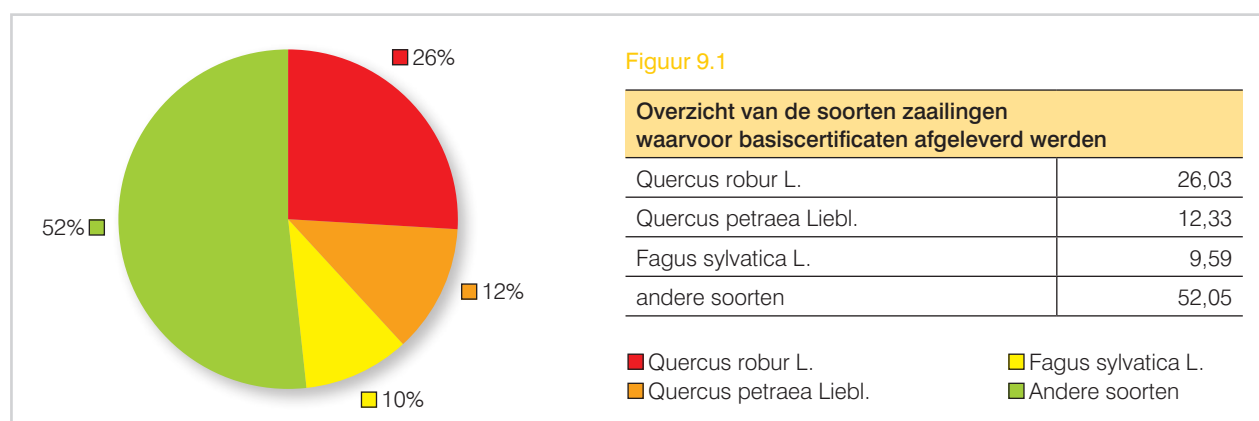
Tabel 9.6 Overzicht van het volume van de keuringsactiviteiten op bosbouwkundig teeltmateriaal

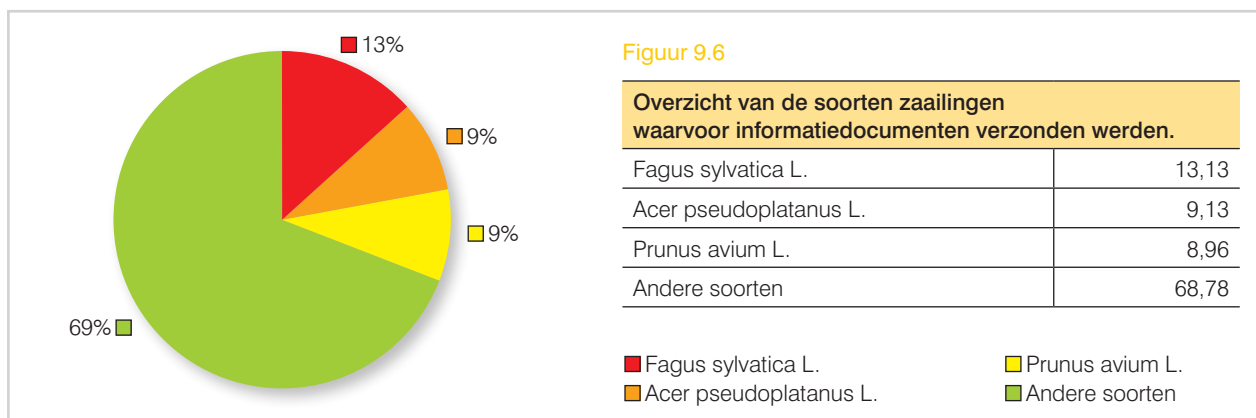
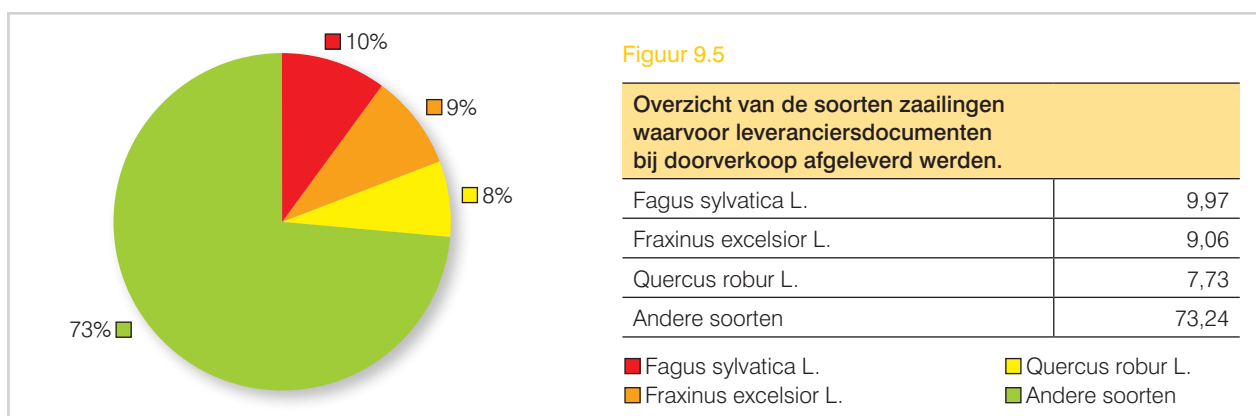
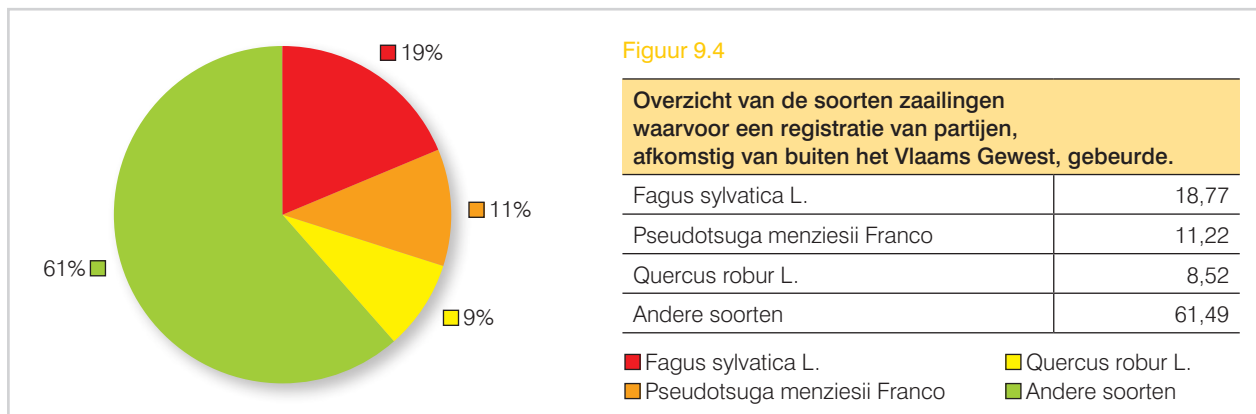
Activiteit	Volume 2005-2006	Volume 2006-2007
Aflevering basiscertificaten: Zaaillingen	42	73
Aflevering basiscertificaten: Populieren	68	27
Veldcontroles: Zaaillingen	1.353	1.456
Veldcontroles: Populieren	233	203
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop: Zaaillingen	2.815	2.920
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop: Populieren	579	539
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest: Zaaillingen	594	490
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest: Populieren	11	15
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop: Zaaillingen	1.118	982
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop: Populieren	70	23
Verzending informatiedocumenten: Zaaillingen	2.373	2.376
Verzending informatiedocumenten: Populieren	189	164

een draaischijf van het Europees uitgangsmateriaal: ongeveer vier vijfde van het gebruiksmateriaal is afkomstig van niet-Vlaamse herkomstgebieden en meer dan de helft van het geproduceerde materiaal is bestemd voor gebruik buiten Vlaanderen.

Tabel 9.6 geeft een overzicht van de keuringsactiviteiten op bosbouwkundig teeltmateriaal. De figuren 9.1 tot 9.6 geven een overzicht van de belangrijkste soorten zaailingen per keuringsactiviteit op bosbouwkundig teeltmateriaal.

Voor fruitplanten bestaat er eveneens een supplementair certificeringssysteem om de rasechtheid en de virusstatus te garanderen. In Vlaanderen zijn 13 bedrijven erkend voor de kweek van gecertificeerd materiaal. Hun entmateriaal kunnen ze betrekken uit de vier in Vlaanderen erkende enthoutparken of uit buitenlandse enthoutparken. Tijdens de jaarlijkse controle van de enthoutparken wordt nagekeken of er voldaan wordt aan de vastgelegde regels, onder andere wat de gezondheidstoestand en de te respecteren afstanden betreft. Bij deze keuring wordt er ook een raming gemaakt van het maximum te knippen

twijgen, waarvan de ogen gebruikt worden om nieuwe bomen te maken. De keuring van de erkende bedrijven gebeurt systematisch, zowel tijdens het groeiseizoen als bij de verkoop. Tijdens het teeltseizoen 2006-2007 voldeden er ongeveer 1.900.000 appelaars, 600.000 perelaars en 25.000 kersen- en kriekebomen aan de certificeringseisen. Ongeveer de helft van deze bomen waren voldoende ontwikkeld om ook gedurende het teeltseizoen te worden verkocht. Planten die onderworpen zijn aan deze keuring, worden bij het in de handel brengen voorzien van een officieel etiket.

9.2.2 Toezicht op bedrijven die hoeveezaad voor derden triëren

De Vlaamse landbouwer gebruikt meestal gekeurd zaai-zaad maar hij kan ook een gedeelte van zijn oogst bewaren als uitgangsmateriaal voor een volgende inzaai op zijn bedrijf. Alvorens het product van zijn oogst in te zaaien, kan hij het laten triëren en al dan niet tevens ontsmetten. Dit moet gebeuren door loonwerk, aangezien hoeveezaad per definitie niet van eigenaar mag veranderen.

De activiteit loontriage is eerder marginaal in het Vlaamse Gewest. Op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 19 mei 2006, zijn 16 operatoren erkend. De loontriëringsactiviteit is beperkt in de tijd - vanaf de oogst tot de inzaai (juli-november) - en is daardoor als een neven- of complementaire beroepsactiviteit te beschouwen. Als hoofdactiviteiten (vermeld in het BTW-register) hebben de meeste loontriëers: 'handel in granen, zaden en diervoeders', 'vervaardiging van veevoeders' of 'diensten verwant met de landbouw'. Ongeveer een vierhonderdtal landbouwers maakt gebruik van dit loonwerk. In tabel 9.7 wordt een overzicht gegeven van de bewerkte hoeveelheden. Het totale nettogewicht van getrieerde granen bedroeg 529.813 kilogram in 2006-2007. Het grootste nettogewicht bevindt zich bij tarwe (464.293 kg). De afdeling houdt toezicht op de activiteiten van de loontriëers onder meer om de sector van de gecertificeerde zaaizaden te beschermen tegen oneerlijke concurrentie van 'fraudezaad'. De afdeling wil de frauduleuze handel, onder de dekmantel van 'loontriage', vermijden. Alle erkende bedrijven werden geïnspecteerd en per loontriëerder kregen een drietal landbouwers een inspectiebezoek.

9.2.3 Het Laboratorium voor Zaadontleding

De afdeling beschikt over een eigen laboratorium. Tijdens piekmomenten wordt het personeel van het laboratorium aangevuld met ondersteunend personeel van het Eigen Vermogen van het ILVO, Eenheid Plant.

Het laboratorium is geaccrediteerd door de International Seed Testing Association (ISTA). De accreditatie geldt voor de monsternamen van zaaizaden en voor volgende proeven:

- het meten van vochtgehalte, zuiverheid en kiemkracht;
- het bepalen van de andere zaden;
- het gezondheidsonderzoek en het onderzoek op omhulde zaden.

Door de accreditatie is het laboratorium gemachtigd om Internationale Oranje ISTA-Certificaten uit te geven. Deze specifieke ontledingsbulletins geven de grootst mogelijke waarborg voor de handel in zaaizaden, omdat zij

Tabel 9.7 Overzicht van de belangrijkste soorten zaailingen van de keuringsactiviteiten op bosbouwkundig teeltmateriaal

Activiteit	Procentueel aandeel 2005-2006	Procentueel aandeel 2006-2007
Aflevering basiscertificaten: Quercus robur L.	42,86	26,03
Aflevering basiscertificaten: Quercus rubra L.	11,90	-
Aflevering basiscertificaten: Quercus petraea Liebl.	7,14	12,33
Aflevering basiscertificaten: Fagus sylvatica L.	-	9,59
Veldcontroles: Fagus sylvatica L.	27,42	25,34
Veldcontroles: Quercus robur L.	9,60	10,86
Veldcontroles: Picea abies Karst.	7,53	7,86
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop: Fagus sylvatica L.	16,31	13,47
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop: Quercus robur L.	11,97	12,44
Aflevering leveranciersdocumenten bij eerste verkoop: Fraxinus excelsior L.	10,05	8,73
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest: Quercus robur L.	15,82	8,52
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest: Fagus sylvatica L.	14,81	18,77
Registratie partijen, afkomstig van buiten het Vlaams Gewest: Pseudotsuga menziesii Franco	8,75	11,22
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop: Fagus sylvatica L.	16,69	9,97
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop: Quercus robur L.	11,01	7,73
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop: Pseudotsuga menziesii Franco	8,84	-
Aflevering leveranciersdocumenten bij doorverkoop: Fraxinus excelsior L.	-	9,06
Verzending informatiedocumenten: Fagus sylvatica L.	17,15	13,13
Verzending informatiedocumenten: Prunus avium L.	9,10	8,96
Verzending informatiedocumenten: Quercus robur L.	8,47	-
Verzending informatiedocumenten: Acer pseudoplatanus L.	-	9,13

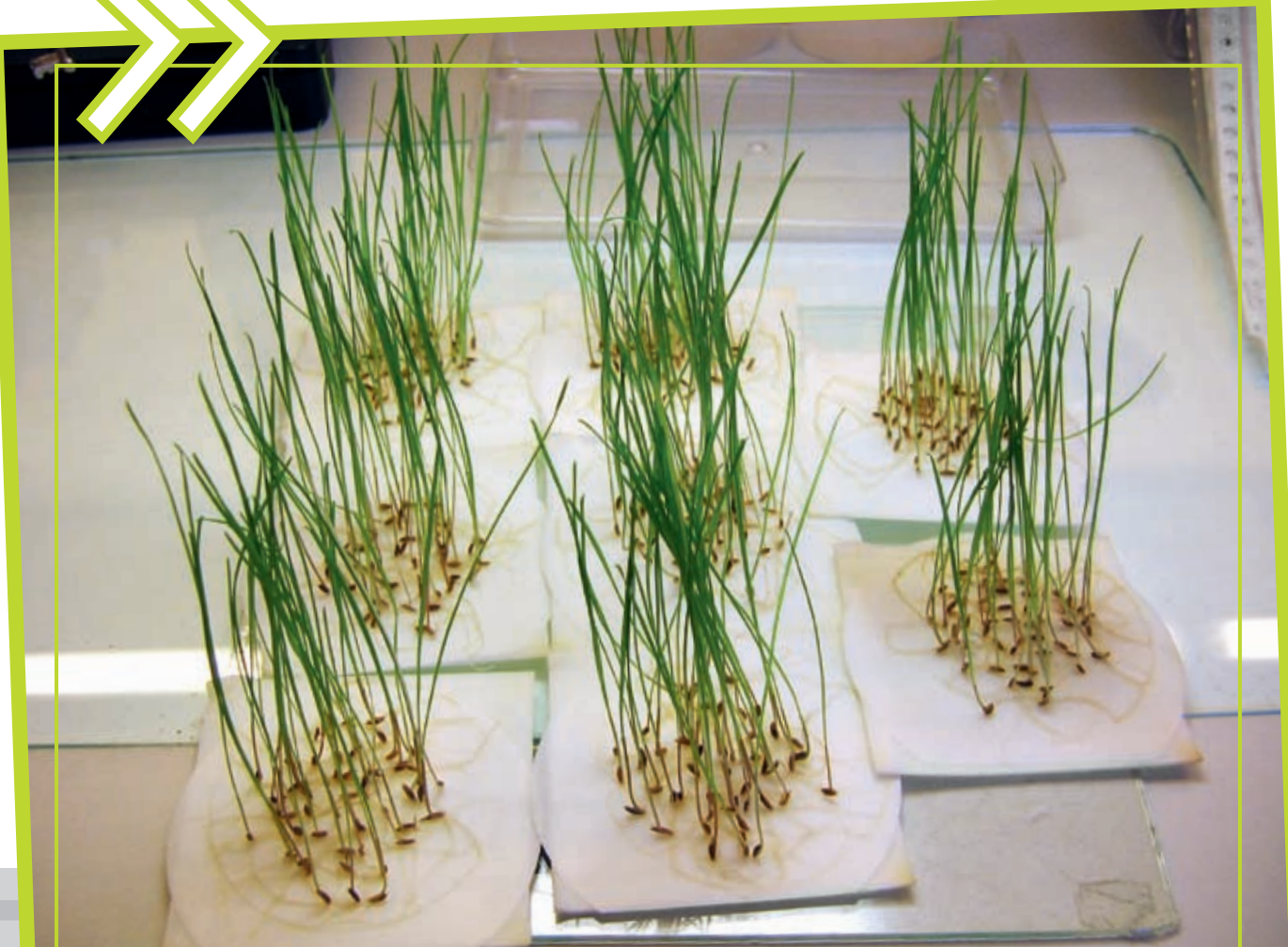
een rechtstreeks verband stellen tussen de ontledingsresultaten vermeld op het certificaat en de partijen zaad waarop de uitslagen betrekking hebben. In het seizoen 2006-2007 werden 705 Internationale Oranje Certificaten afgeleverd, hoofdzakelijk voor suikerbietzaad (78%) en graszaad (14%).

Het laboratorium krijgt in eerste instantie certificeringsmonsters en inspectie monsters (nacontrole of klachtenbehandeling) van de afdeling zelf. Daarnaast worden ook

monsters voor onderzoek overgemaakt door firma's of personen die wensen na te gaan of hun producten aan de gestelde eisen voldoen. Deze ontledingen gebeuren tegen betaling. Zij worden uitgevoerd op monsters genomen door personen die officieel bevoegd zijn voor ISTA-staalname voor het afleveren van Internationale Oranje Certificaten, door medewerkers van de buitendiensten of door de particulieren zelf. Tabel 9.8 geeft een overzicht van het aantal uitgevoerde monsters. In totaal werden 2.469 monsters onderzocht in 2006-2007.

Tabel 9.8 Overzicht van de onderzochte monsters van het Laboratorium voor Zaadontleding

Soortgroep	Aantal monsters 2005-2006	Aantal monsters 2006-2007	Procentueel aandeel 2005-2006	Procentueel aandeel 2006-2007	Aantal afgeleverde Internationale Oranje Certificaten 2005-2006	Aantal afgeleverde Internationale Oranje Certificaten 2006-2007
Zaaigranen	477	475	17,95	19,24	-	-
Graszaad	1.108	850	41,70	34,43	81	96
Bietenzaad	531	576	19,98	23,33	508	550
Zaailijnzaad	319	242	12,01	9,80	-	-
Groentezaad	64	48	2,41	1,94	28	15
Boszaden	3	11	1,12	0,45	-	-
Andere zaden	155	267	5,84	10,81	19	44
Totaal	2.657	2.469	-	-	636	705

9.3

Ondersteunende activiteiten

9.3.1 Verdere uitbouw van een aangepast informaticasysteem

De afdeling maakt gebruik van een specifieke informatietoepassing KwaTra. KwaTra staat voor Kwaliteit Traceren. Deze informatietoepassing is op maat ontwikkeld voor de afdeling door een ICT-outsourcer. In deze geïntegreerde informatietoepassing worden alle activiteiten samengebracht die de afdeling verricht. De toepassing volgt alle processen op met betrekking tot de kwaliteitscontrole van planten en plantaardige producten. Dit omvat onder andere de registratie van alle bedrijven die actief zijn in het verhandelen van teeltmateriaal, de registratie van percelen en teelten, en het beheer van alle controles uitgevoerd voor de certificering van teeltmateriaal, dit met het oog op de traceerbaarheid van elke partij. Daarbij hoort ook het beheer van de rassendossiers, met name de opvolging van aanvraagdossiers van rassen voor opname in de nationale rassencatalogus en het administratief beheer van de opgenomen rassen. De toepassing heeft tevens de functie van facturatiesysteem voor het Fonds voor Landbouw en Visserij. Het is een hulpmiddel voor de opmaak van betalingsnota's en de opvolging van de inning van de retributies voor het beheer van de rassen, de erkenningen van de operatoren en de keuringsverrichtingen, voor het verrichten van betalingen voor rekening van het Fonds voor Landbouw en Visserij, en een rapporteringssysteem voor het financiële beheer van het bovenvermelde begrotingsfonds.

In de loop van 2007 werd de toepassing volledig onder het beheer van de MOD-ICT (afdeling Procesondersteuning van het Agentschap voor Landbouw en Visserij) geplaatst.

9.3.2 Opmaak regelgeving

De afdeling voert zelf conceptueel juridisch werk uit. Gezien de technische knowhow over de materie van plantaardig teeltmateriaal, is afgeweken van het principe van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), waarbij afdelingen binnen het agentschap enkel uitvoerend werken. In 2007 is een bijdrage geleverd aan de opmaak van de volgende besluiten:

- besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007 houdende vaststelling van de retributies voor de inschrijving van de rassen in de nationale rassencatalogi, voor de uitoefening van bepaalde beroepen in de sector van het plantaardige teeltmateriaal en voor de keuring van dat materiaal;
- besluit van de Vlaamse Regering van 19 januari 2007 houdende de reglementering van de handel in en de keuring van pootaardappelen (omzetting van de Richtlijn 2005/91/EG);
- ministerieel besluit van 27 februari 2007 tot vaststelling van een keurings- en certificeringsreglement voor de productie van pootaardappelen;
- besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek;
- besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 18 maart 2005 houdende het in de handel brengen van teeltmateriaal en plantgoed van groentegewassen, met uitzondering van groentezaad, tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 december 2005 houdende de reglementering van de handel in en van de keuring van groentezaad en zaad van cichorei voor de industrie, en tot wijziging van het ministerieel besluit van 21 december 2001 tot vaststelling van een keurings- en certificeringsreglement van zaaizaden van groenten en van cichorei voor de industrie;
- ministerieel besluit van 19 oktober 2007 tot wijziging van bijlagen I en II van het besluit van de Vlaamse

Regering van 27 april 2007 betreffende de kenmerken waartoe het onderzoek van bepaalde rassen van landbouw- en groentegewassen zich ten minste moet uitstrekken, en de minimumeisen voor dat onderzoek.

Daarnaast is de afdeling in 2007 gestart met het ontwerpen van nieuwe regelgeving rond het officiële rassenonderzoek ter vervanging van oude federale besluiten.

9.3.3 Overleg met de sector

Op regelmatige tijdstippen overlegt de afdeling met vertegenwoordigers van diverse beroepsverenigingen over de regelgeving en de praktische implicaties ervan. Voor de pootgoedsector gebeurt dit soms samen met het FAVV.

Overleg met de sector gebeurt ook in de schoot van de Raad van het Fonds voor Landbouw en Visserij.

Vertegenwoordigers van de afdeling zijn als waarnemer lid van de raden van bestuur van de interprofessionele organisaties INTERSEMZA (zaaizaden) en PBB (Boomkwekerij).

9.3.4 Internationale contacten

De Vlaamse regelgeving voor teeltmateriaal is gebaseerd op de internationale afspraken en richtlijnen vastgelegd door onder meer:

- Europese Unie: voor teeltmateriaal;
- internationale productstandaarden van OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling): voor zaaizaad en bosbouwkundig teeltmateriaal;
- UN/ECE (United Nations Economic Commission for Europe): voor aardappelpootgoed;
- ISTA (International Seed Testing Organisation): voor zaadontledingen.

De contacten met de instellingen van de Europese Unie (Europese Commissie, regelgevende comités van DG SANCO, werkgroepvergaderingen bij de Raad) verlopen via de afdeling Landbouw- en Visserijbeleid van het Departement Landbouw en Visserij. Gezien de specificiteit en het zeer technische karakter van het vakgebied, levert de afdeling ondersteuning om de noodzakelijke terugkoppeling met de praktijk te verzekeren.

Samen met de Nederlandse keuringsdienst Naktuinbouw organiseerde de afdeling Productkwaliteitsbeheer een workshop over bosbouwkundig teeltmateriaal onder auspiciën van de Europese Commissie. De organisatie en deelname aan deze workshop, door vertegenwoordigers van 22 lidstaten, heeft voor de afdeling aanleiding gegeven tot tal van bilaterale contacten, die aanzetten tot een optimalisering van de keuringsactiviteiten met betrekking tot bosbouwkundig teeltmateriaal.

Vertegenwoordigers van de afdeling namen in 2007 deel aan diverse internationale bijeenkomsten:

- de informele vergadering van de hoofden van de EU/EFTA-certificeringdiensten voor zaaizaden in Bulgarije;
- de OESO-vergadering voor zaaizaden in Frankrijk;
- het overleg met betrekking tot de UN/ECE-pootaardappelstandaard in Zwitserland;
- de workshops met betrekking tot zuiverheid, kiemkracht en vochtbepaling (Frankrijk) en zaadbemonstering (Nederland), georganiseerd door het ISTA;
- een opleidingsdag voor veldkeuringen van graszaadteelten in Nederland.

In het kader van de hulp van België bij de hervorming van de overheidsdiensten in de Democratische Republiek Congo (DRC) werd een beroep gedaan op de afdeling voor de hervorming van de Divisie Plantaardige Productie en meer specifiek het Bureau van Zaaizaden. Een eerste technische missie werd in november 2007 uitgevoerd samen met een vertegenwoordiger van de afdeling Monitoring en Studie van het Departement Landbouw en Visserij.

Als onafhankelijk expert benoemd door de EU, heeft een ingenieur van de afdeling in het kader van de bijstand bij de toepassing van de 'green line regulations' in Cyprus (Commission Regulation, EC, nr. 1480/2004), in 2007 twee korte fytosanitaire missies naar het noorden van Cyprus uitgevoerd met als doel er de handel in aardappelen te bevorderen.

**Afdeling
Structuur en
Investeringsen**

10.1

Vlaams Landbouw- investeringsfonds (VLIF)

Het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) is een Vlaamse openbare instelling waarmee de Vlaamse overheid financiële steun verleent aan de land- en tuinbouwers (bij hun vestiging en bij investeringen), aan coöperaties van land- en tuinbouwers (bij investeringen) en, vanaf 2005, ook aan investeringen in de agrovoedingssector en de omkaderingssector van de land- en tuinbouw. Er is bovendien een steunkader om bij probleemsituaties van diverse oorsprong specifieke steunmaatregelen te kunnen uitvaardigen.

De VLIF-regelgeving zit vervat in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw en in een ministerieel besluit van dezelfde datum. Deze regelgeving wordt toegepast op aanvragen ingediend vanaf 1 januari 2000. Ze werd regelmatig bijgestuurd om tegemoet te komen aan gewijzigde noden. De laatste wijziging van dit besluit dateert van 16 juni 2006 en had als doel de steunmaatregelen in de varkens- en legkippensector beter af te stemmen op de beschikbare budgetten. Het had tevens de bedoeling de mogelijkheden op steun voor de productie en het gebruik van hernieuwbare energie vast te leggen en de regelgeving beter af te stemmen op de noden van kapitaalintensieve bedrijven geëxploiteerd door een samenwerkingsverband.

Met twee ministeriële omzendbrieven (26 juli en 2 oktober 2007) werden een aantal noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd, meer bepaald inzake de aard van de subsidiabele investeringen en verrichtingen en de praktische toepassing van de regelgeving. Deze bijstellingen hadden als doel de regelgeving af te stemmen op een gewijzigd EU-beleid en de doelstellingen van het beleid.

De steun wordt gegeven in de vorm van rentesubsidies, kapitaalpremies en aanvullende waarborg op gesubsidieerde kredieten. Inzake rentesubsidie en waarborg zijn er erkende kredietinstellingen die optreden als intermediair organisme (indiëning aanvragen, ontvangen beslissing, opvragen en ontvangen van steun).

De middelen van het VLIF bestaan hoofdzakelijk uit een dotatie van de Vlaamse overheid.

10.1.1 Beleidsvisie

Investeringssteun is er om land- en tuinbouwers in staat te stellen de structuur van hun bedrijf aan te passen aan de snel evoluerende omgevingsfactoren en om hun inkomen te verbeteren of op peil te houden.

Er worden eisen gesteld i.v.m. beroepsbekwaamheid, levensvatbaarheid van het bedrijf, afzetmogelijkheden voor de productie en respect voor normen inzake leefmilieu en dierenwelzijn.

Om de continuïteit van de bedrijven te verzekeren en de werkgelegenheid in de landbouw te bestendigen wordt vestigingssteun verleend.

De investeringen moeten planmatig aangepakt worden en gericht zijn op de realisatie van één of meer van de volgende doelstellingen:

- verlagen van de productiekosten;
- verbeteren en omschakelen van de productie;
- verhogen van de kwaliteit;
- verbeteren van het leefmilieu, de hygiënische omstandigheden en het welzijn van de dieren;
- bevorderen van de diversificatie van de activiteiten op het landbouwbedrijf.

Met de VLIF-steun wordt op Vlaams niveau binnen het programma plattelandsontwikkeling het EU-beleid (Verordening 1698/2005) inzake steun aan de investeringen en de vestiging uitgevoerd. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor het verlenen van vestigingssteun maar ook bij investeringssteun wordt ruim ingespeeld op de doelstellingen van het EU-beleid, zoals extra aandacht voor de diversificatie van de activiteiten en voor investeringen gericht op duurzame productie.

Ook aan de realisatie van de specifieke Vlaamse beleids-opties, meer bepaald met betrekking tot het leefmilieu, wordt bijzondere aandacht besteed via ondermeer steun voor de bouw van ammoniakemissiearme stallen, energiebesparende investeringen en investeringen gericht op hergebruik van water.

Gedetailleerde informatie over de VLIF-regelgeving en de procedure voor aanvraag en toekenning van VLIF-steun, is te vinden op de volgende website: www.vlaanderen.be/vlif

10.1.2 Begroting 2007

Zoals weergegeven in tabel 10.1 beschikte het VLIF in 2007 over een vastleggingsmachtiging van 72,138 miljoen euro dankzij tussentijdse verhogingen van 18,5 miljoen euro t.o.v. de initiële begroting. Op die machtiging wordt alleen het Vlaamse deel van de toegekende steun aangerekend. Er is bovendien een cofinanciering van Europa ten belope van 30% van de totale steun.

De Vlaamse overheid maakte een dotatie van 55,986 miljoen euro vrij voor het VLIF om het Vlaamse deel van de toegekende steun te betalen. De begroting beliep 58 miljoen euro, zowel in ontvangsten als in uitgaven.

Tabel 10.1 Begroting VLIF 2007 (in miljoen euro)

Vastleggingsmachtiging (B.A. 54.1 / 99.31)		
Totaal		72,138
Land- en tuinbouwers		
	Rentesubsidies	43,140
	Kapitaalpremies	27,423
	Waarborgen	1,500
Agrovoeding		
		0,075
Omkadering		
		-
Inkomsten		
Totaal		58,000
Dotatie van de Vlaamse overheid (B.A. 54.90 / 41.41)		
		55,986
Terugbetalingen door begunstigden (terugvorderingen)		
		0,250
Waarborgbijdragen		
		0,060
Saldo 2005		
		1,704
Uitgaven		
Totaal		58,000
Land- en tuinbouwers		
	Rentesubsidies	30,000
	Kapitaalpremies	22,896
	Waarborgen	1,500
Agrovoeding		
		0,075
Omkadering		
		1,825
Over te dragen saldo		
		1,704

10.1.3 Nieuw ingediende dossiers

In 2007 werden er in totaal 3.213 aanvragen 2e luik voor VLIF-steun ingediend:

- 3.177 voor land- en tuinbouwproducenten;
- 36 voor coöperatieve vennootschappen voor afzet, verwerking en dienstverlening.

Van het totaal voorziene investeringsvolume van 448,161 miljoen euro is er 29,223 miljoen euro bestemd voor eerste vestiging (bedrijfsovernames).

De investeringen op bestaande bedrijven behelzen dus in totaal 418,938 miljoen euro:

- bij producenten: 386,551 miljoen euro, waarvan er 19,288 miljoen euro te catalogeren is als 'verbreding' (hoevetoerisme, hoeveproducten, detailverkoop, fotovoltaïsche zonnecellen en zonneboilers en bepaalde investeringen inzake hernieuwbare energie);
- bij coöperatieven voor afzet, verwerking en dienstverlening: 32,387 miljoen euro.

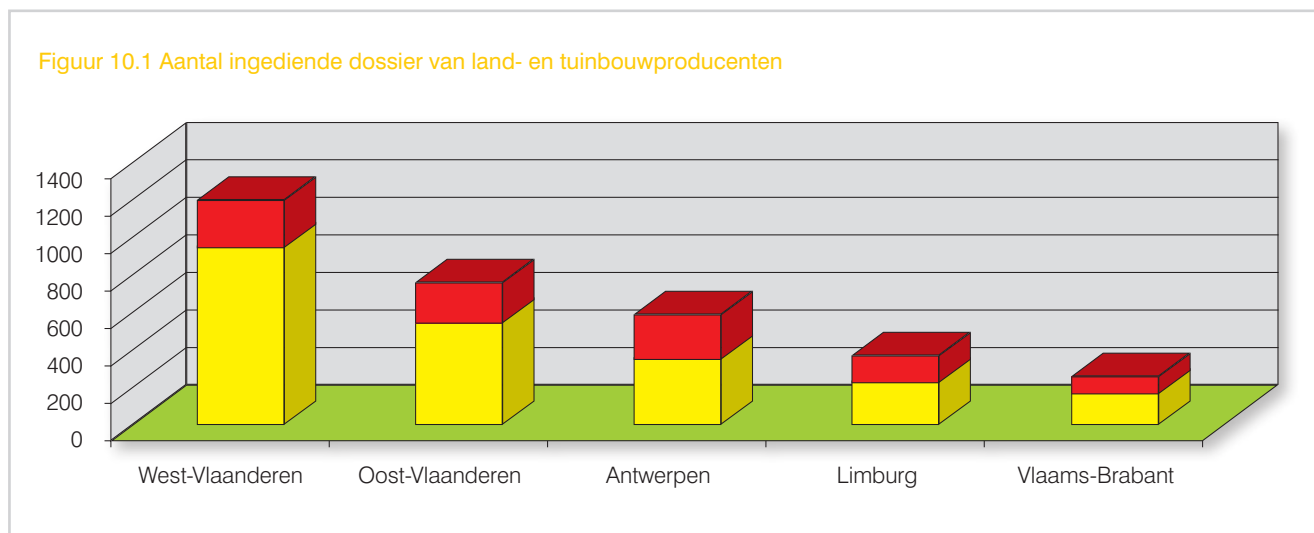
Tabel 10.2 en figuur 10.1 geven een overzicht van het aantal ingediende dossiers en de voorziene investeringen door land- en tuinbouwproducenten per provincie. In West-Vlaanderen worden de meeste aanvragen ingediend nl. 1.203 of 38% van het totale aantal met ruim 78% van landbouwbedrijven. Die situatie verschilt van provincie tot provincie. In Oost-Vlaanderen komt bijna 28% van de 759 aanvragen van een tuinbouwbedrijf en in Antwerpen zelfs 41% van de 587 dossiers. Uit Limburg en Vlaams-Brabant kwamen respectievelijk 368 en 260 aanvragen met respectievelijk 40% en 35% van de aanvragen van tuinbouwbedrijven. Inzake investeringskosten is het relatief belang van de tuinbouw nog groter omdat een investeringsproject in de tuinbouw gemiddeld meer kost dan in de landbouw.

Tabel 10.2 Voorziene investeringen (in miljoen euro)

	Landbouw			Tuinbouw			Totaal		
	Vestigingen	Investeringen	Diversificatie	Vestigingen	Investeringen	Diversificatie	Vestigingen	Investeringen	Diversificatie
West-Vlaanderen	7,732	95,044	4,677	0,840	22,792	2,308	8,572	117,836	6,985
Oost-Vlaanderen	6,501	44,857	2,502	0,707	23,427	0,684	7,208	68,284	3,186
Antwerpen	6,215	32,543	3,793	0,324	88,513	0,623	6,539	121,056	4,416
Limburg	2,579	18,438	1,618	0,753	14,178	0,959	3,332	32,616	2,577
Vlaams-Brabant	2,240	13,852	1,369	1,332	13,620	0,758	3,572	27,472	2,127
Vlaanderen	25,267	204,734	13,959	3,956	162,530	5,332	29,223	367,264	19,291

Figuur 10.1 Aantal ingediende dossier van land- en tuinbouwproducenten

10.1.4 Toegekende VLIF-steun

Totale toegekende steun

In 2007 verleende het VLIF in totaal voor 98,725 miljoen euro steun waarvan 72,138 miljoen euro Vlaamse cofinanciering:

Voor nieuwe beslissingen:

- aan land- en tuinbouwproducenten: 89,825 miljoen euro (= 63,660 miljoen euro Vlaams);
- aan coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening): 3,567 miljoen euro zonder EU-medefinanciering;
- aan agrovoedingsbedrijven: 75.000 euro zonder EU-medefinanciering;
- van proeftuinen en -centra werden in 2007 geen projecten gesubsidieerd.

Voor herzieningen, waarborgen en diversen: 5,258 miljoen euro (= 4,835 miljoen euro Vlaams).

Hiermee werd de beschikbare vastleggingsmachtiging van 72,138 miljoen euro volledig opgebruikt (= Vlaams aandeel in de steun). De uitbetaling van zowel het Vlaamse aandeel (= VLIF) als van de Europese cofinanciering gebeurt via het Vlaamse Betaalorgaan bij het Agentschap voor Landbouw en Visserij dat zelf instaat voor de Europese financiële middelen.

Vanaf 2005 ressorteert de steunverlening voor agrovoeding (het Vlaamse aandeel althans) en voor de omkadering (=proeftuinen en -centra) onder het VLIF.

Met betrekking tot de Vlaamse middelen ging in 2007 het overgrote deel van de toegekende steun naar de land- en tuinbouwproducenten (94,96%). De land- en tuinbouwcoöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening, de agrovoedingssector en de omkaderingssector kregen respectievelijk 4,94%, 0,10% en 0% van de totale steun van het VLIF (figuur 10.2).

Toegekende investeringssteun aan coöperaties voor afzet, verwerking en dienstverlening

In 2007 werd voor 25 nieuwe dossiers steun verleend voor in totaal 3,567 miljoen euro, nl. 2,542 miljoen euro rentesubsidie en 1,025 miljoen euro investeringspremie.

Toegekende steun

aan land- en tuinbouwproducenten

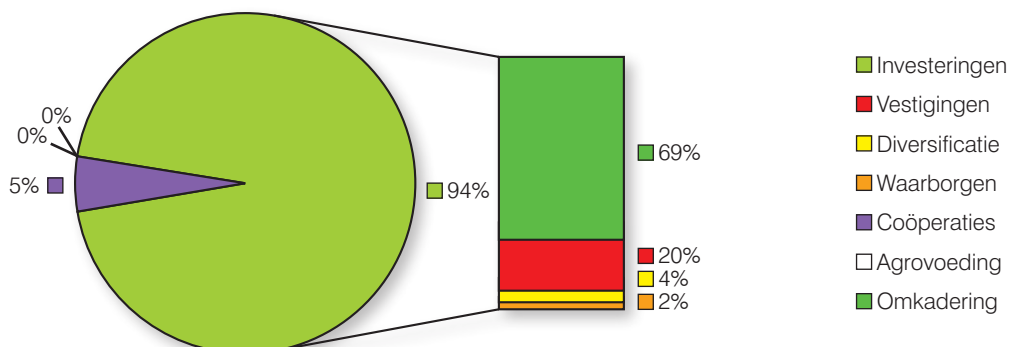
In 2007 werd er over 4.050 nieuwe dossiers gunstig beslist voor een steunvolume van 89,825 miljoen euro voor investerings-, vestigings- en/of diversificatiesteun. Dit waren voornamelijk dossiers voor investeringssteun (3.738 dossiers voor 70,017 miljoen euro).

Voor vestigingssteun waren er 322 dossiers (16,128 miljoen euro). Voor diversificatiesteun waren er 185 dossiers (3,680 miljoen euro).

Tabel 10.3 Overzicht van de gunstig besliste nieuwe dossiers

	Vestigingssteun producenten	Investeringssteun producenten	Diversificatiesteun producenten	Coöperatieven
Aantal dossiers	322	3738	185	25
Subsidiabel bedrag	54,350	296,875	9,366	18,368
Steunvolume (in miljoen euro)	16,128	70,017	3,680	3,567

Figuur 10.2 Verdeling van de toegekende VLIF-steun (Vlaamse cofinanciering)

In een beperkt aantal dossiers wordt gelijktijdig een combinatie van vestigings-, investerings- en diversificatiesteun verleend.

De totale subsidiabele vestigingskosten in 2007 bedroegen 54,350 miljoen euro waarvan 90,97% (49,441 miljoen euro) betrekking had op landbouwbedrijven en 9,03% (4,909 miljoen euro) op tuinbouwbedrijven. Dit gegeven alleen is niet bepalend voor het aantal vestigingen in de tuinbouwsector omdat een vestiging als tuinder in belangrijke mate ook gebeurt via een bedrijfscreatie (nieuw bedrijf) die via de investeringssteun wordt bediend. Vestigingssteun wordt uitsluitend verleend bij overname van de bedrijfsbekleding van bestaande bedrijven.

In 2007 bedroegen de totale subsidiabele investeringskosten 296,875 miljoen euro waarvan 69,27% (205,664 miljoen euro) betrekking had op investeringen in de landbouwsector en 30,73% (91,231 miljoen euro) op investeringen in de tuinbouwsector.

De meest in het oog springende gesubsidieerde investeringen op landbouwbedrijven zijn:

- ammoniakemissiearme varkensstallen (69,706 miljoen euro);
- machines en materieel (45,099 miljoen euro);
- bouwen loodsen (15,389 miljoen euro);
- bouwen melkveestallen (13,922 miljoen euro);
- aankoop bedrijfsgebouwen (8,799 miljoen euro).

Op tuinbouwbedrijven werd vooral steun verleend voor:

- bouwen/inrichten serres (22,697 miljoen euro);
- machines en materieel (18,362 miljoen euro);
- bouwen loodsen (10,045 miljoen euro).

In 2007 bedroegen de totale subsidiabele diversificatiekosten 9,366 miljoen euro waarvan 76,48% (7,163 miljoen euro) betrekking had op investeringen in de landbouwsector en 23,52% (2,203 miljoen euro) op investeringen in de tuinbouwsector.

VLIF-waarborg

In 2007 werd er voor 36 dossiers in totaal 7,023 miljoen euro waarborg verleend op een kredietvolume van 12,947 miljoen euro. In slechts 0,9% van alle in 2007 gunstig besliste VLIF-aanvragen werd er dus waarborg verleend, vooral ten gevolge van de concurrentie tussen de kredietinstellingen die daardoor afzien van de verplichtingen verbonden aan de overheidswaarborg.

Deze toegekende VLIF-waarborg komt overeen met 37.398,81 euro waarborgbijdrage (0,53% van de verleende waarborg) die aan het VLIF te betalen is .

De uitbetaalde VLIF-waarborg die in 2007 ook effectief betaald werd, bedroeg 1.126.647,97 euro. De waarborguitkeringen in 2007 hadden betrekking op 8 gevallen van onvermogen voor 9 VLIF-dossiers waarvoor initieel 1.606.151,74 euro waarborg toegekend werd. Al deze geliquideerde bedrijven behoorden tot de tuinbouwsector.

Meer informatie, uitvoerig cijfermateriaal en duiding over de steunverlening van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds in 2007 is terug te vinden in het VLIF-activiteitenverslag 2007 dat ook te consulteren en te downloaden is via de website www.vlaanderen.be/vlif

Tabel 10.4 Overzicht van de subsidiabele vestigingskosten in de land- en tuinbouw

	Landbouw (euro)	Tuinbouw (euro)	Totaal (euro)
Overname bij vestiging	46.316.873,51	4.022.862,56	50.339.736,07
Overname aandelen vestiging	1.740.261,81	829.643,00	2.569.904,81
Aankoop vee bij 1e vestiging	513.226,56	0,00	513.226,56
Aankoop planten bij 1e vestiging	22.590,25	0,00	22.590,25
Aankoop materieel bij 1e vestiging	848.518,50	56.199,74	904.718,24
Eindtotaal	49.441.470,63	4.908.705,30	54.350.175,93

10.2

Europese en Vlaamse steun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten

10.2.1 Inleiding

De programmeringsperiode 2000-2006 werd volledig afgerond. Hoewel de laatste betalingsdossiers onderzocht werden in 2006 en de steun ook bijna volledig werd uitbetaald, moesten toch nog een paar bedragen voor in totaal 58.531,55 euro worden uitbetaald in 2007 na het voorleggen van het noodzakelijk milieucertificaat.

Samengevat werden voor de periode 2000-2006 in totaal 195 agrovoedingsdossiers voor Europese steun gehonoreerd voor een maximaal aanvaard investeringsbedrag van 347.464.464 euro waarvoor 33.986.610,57 euro EOGFL-steun werd uitgekeerd.

De steun van de lidstaat betrof in de 2e ronde (2005-2006) uitsluitend VLIF-steun ten belope van 5.088.302,39 euro. In de eerste ronde (2001) kwam het VLIF alleen tussen bij de coöperatieve sector, de andere projecten werden nog bediend door Economische Expansie.

10.2.2 Organisatie investeringssteun aan de agrovoedingssector

Ten gevolge van de uitbreiding van de decreetbepalingen op het VLIF in 2005 werd de agrovoedingssector niet alleen overgenomen van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie, maar samen met de omkaderingssector van land- en tuinbouw geïncorporeerd in de VLIF-werking (2e en 3e pijler). Daardoor werden organieke regelgevingen ontworpen in de loop van 2006 die in 2007 goedgekeurd werden.

Voor de agrovoedingssector zijn dit:

- ministerieel besluit van 21 november 2007 tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse Regering van 19

juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector;

- besluit van de Vlaamse Regering van 19 juli 2007 betreffende steun aan investeringen in de agrovoedingssector.

De regelgeving vertrekt van de landbouwproducten, zoals gedefinieerd in bijlage I van het verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap. Deze bepaling is vrij ruim, zeker als men dit vergelijkt met de landbouwproducten die in Europa en vooral in Vlaanderen geproduceerd worden. Deze bijlage is steeds de basis geweest voor het betoelagen van investeringsprojecten in de agrovoedingssector, meer bepaald voor de Europese steunverlening.

Toen het beleidsdomein Landbouw en Visserij de sector Agrovoeding van het beleidsdomein Economie, Wetenschap en Innovatie overnam, moesten deze landbouwproducten betrokken worden op de nacé-bel-codes die dat beleidsdomein gebruikt. Naar aanleiding daarvan werd een ruim veld van sectoren/producten afgebakend die door het beleidsdomein Landbouw en Visserij behartigd moeten worden.

Er wordt in de toekomst gewerkt met oproepen voor het indienen van investeringsdossiers. De doelgroep (in aanmerking komende sectoren of deelsectoren) en de investeringsobjecten kunnen wisselen in functie van de beschikbare budgettaire middelen.

De maximale Vlaamse (VLIF-)steun bedraagt 20% van de investeringskosten.

De in aanmerking komende investeringen worden gespecificeerd bij iedere oproep, binnen een vooropgesteld kader, nl.:

- de oprichting, verwerving en uitrusting van bedrijfsgebouwen;
- de aankoop van machines en bedrijfsuitrusting;

10.2.3 Steunverlening 2007-2008

Eind 2007 werd overleg gepleegd met alle beroepsorganisaties over de agrovoedingssector om een eerste oproep voor te bereiden. Daarvoor werd een enquête gehouden door de beroepsorganisaties bij hun leden.

- studies en erelonen voor de uitvoering van deze investeringen.

Investerings in grond, tweedehandsmateriaal, herstellingen en onderhoudswerkzaamheden komen niet in aanmerking voor steun.

De investeringen moeten betrekking hebben op land- en tuinbouwproducten die voor minstens 50% afkomstig zijn van landen binnen de EU.

De investeringsperiode bedraagt maximaal 2 jaar. Steun kan alleen verkregen worden voor investeringen die begonnen zijn na de indiening van een steunaanvraag naar aanleiding van een oproep.

Er wordt zoveel mogelijk geprobeerd om de steun aan agrovoedingsinvesteringen, VLIF- én Europese steun, samen toe te kennen.

Er wordt geprobeerd om op regelmatige basis oproepen uit te schrijven waarbij men rekening houdt met de noodwendigheden van de verschillende sectoren en de budgettaire middelen.

Voor de investeringsperiode 2008-2009 is er vooral vraag naar investeringen voor automatisatie (256 miljoen euro), milieu (124 miljoen euro), productie (104 miljoen euro) en energie (103 miljoen euro). De overige investeringen zijn goed voor 118 miljoen euro.

De sectoren waar zich de meeste investeringen opdringen zijn de vlees- en vleeswarenssector (177 miljoen euro), mouterijen (96 miljoen euro), groenten en fruit (85 miljoen euro), aardappelen (55 miljoen euro), bloemen en planten (52 miljoen euro), zuivel en kaas (48 miljoen euro) en maalderijproducten (48 miljoen euro).

Op basis van deze bevindingen werd een eerste oproep voorbereid met betrekking tot volgende sectoren en investeringsprojecten.

In functie van de beschikbare middelen werden de beoogde investeringen voor steunverlening beperkt tot energie- en milieu-investeringen en tot specifieke investeringen inzake primaire graanopslag en het invoeren en operationeel stellen van een barcodesysteem voor de vermarkting van zaaizaden.

Dit maakt het voorwerp uit van een ministeriële omzendbrief 45 die de oproep van begin 2008 regelt.

Tabel 10.5 Overzicht van de sectoren met respectievelijke NACE-BEL-code en activiteit

Sector	NACE-BEL-code	Omschrijving van de economische activiteit
Vlees (slachthuizen en vleesuitsnijderijen)	15111	productie van vers vlees
Vlees (slachthuizen en vleesuitsnijderijen)	15112	productie van diepgevroren vlees
Vlees (slachthuizen en vleesuitsnijderijen)	15121	productie van vers vlees van gevogelte
Vlees (slachthuizen en vleesuitsnijderijen)	15122	productie van diepgevroren vlees van gevogelte
Aardappelen	15311	verwerking en conservering van aardappelen
Aardappelen	15312	productie van diepgevroren aardappelbereidingen
Groenten en fruit	15331	verwerking en conservering van groenten
Groenten en fruit	15332	productie van diepgevroren groenten
Groenten en fruit	15333	verwerking en conservering van fruit
Zuivel	15510	zuivelfabrieken en kaasmakerijen
Maalderijproducten	15610	vervaardiging van maalderijproducten
Mout	15970	vervaardiging van mout
Granen, zaaizaden	51210	groothandel in granen en zaden, niet inbegrepen voeders voor hoevedieren.

10.3

Tuinbouwproeftuinen en -centra

Praktijkcentra en vergelijkbare instellingen verkrijgen subsidies uit het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds voor structuurverbeteringen. De subsidies bedragen maximaal 50% van het aanvaarde investeringsbedrag. In 2007 werd deze steunverlening organisatorisch ingebracht als derde pijler in de VLIF-werking. Een organieke regelgeving voor VLIF-steunverlening aan proeftuinen en centra werd inmiddels goedgekeurd. Er wordt nu gewerkt door middel van een oproep voor het indienen van subsidiedossiers.

De steunmaatregel heeft als doel:

- de continuïteit van de praktijkcentra en vergelijkbare instellingen te verzekeren. Zij vormen immers een belangrijke schakel om het onderzoek in land- en tuinbouw over te brengen, in functie van de ontwikkeling van de Vlaamse land- en tuinbouw;
- middelen in te zetten om de economische en concurrentiële positie van de Vlaamse land- en tuinbouw te verbeteren.

Het kader voor deze VLIF-steunverlening wordt geregeld door twee besluiten:

- het besluit van de Vlaamse Regering van 27 april 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw;

- het ministerieel besluit van 15 oktober 2007 betreffende steun aan investeringen in de omkaderingssector van land- en tuinbouw.

De toegekende steun zal worden uitbetaald conform de modaliteiten bepaald in omzendbrief nr. 44.

Nieuwe dossiers

Naar aanleiding van de oproep eind 2007 werden er 12 investeringsdossiers ingediend door erkende proeftuinen- en centra. Voor deze ronde werd er 2,8 miljoen euro voorzien op de VLIF-begrotingsmiddelen 2008. Aangezien het gevraagde steunvolume (meer dan 3,3 miljoen euro) de begrotingsmiddelen overschrijdt, werd er overleg gepleegd met de kandidaat-begunstigden om via een inkorting van de investeringsperiode binnen de perken van de voorziene begrotingsmiddelen te blijven. Daarbij is voorzien dat er op regelmatige basis oproepen zullen worden gelanceerd.

De investeringsdossiers zijn inmiddels geanalyseerd. Er zal over beslist worden in het voorjaar van 2008. Een verslag hiervan komt in een volgend jaarverslag.

Lopende dossiers

In totaal liepen er in 2007 nog 12 dossiers (vastgelegd op de begrotingen 2003-2006). Tabel 10.6 geeft een overzicht van deze dossiers.

Tabel 10.6 Lopende investeringsdossiers proeftuinen en -centra in 2007

Proeftuin / proefcentrum	Dossier	Aanvaard investeringsbedrag (euro)	Toegezegde steun (euro)	Uitbetaalde steun (euro)	Afgesloten in 2007
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Aardbeien en Houtig Kleinfruit	P2003 03	197.500	98.750	24.688	Neen
Nationale Proeftuin voor Witloof	P2004 02	30.000	15.000	14.724	Ja
Proefstation voor de Groenteteelt	P2005 01	9.903.279	3.903.279	2.537.131	Neen
Moderniseringsinvesteringen					
Proefcentrum voor Sierteelt	P2005 02	554.150	277.075	277.075	Ja
Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt Oost-Vlaanderen	P2006 01	109.500	54.750	54.750	Ja
Koninklijk Belgisch Instituut tot Verbetering van de Biet	P2006 02	9.450	4.725	4.725	Ja
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Pit- en Steenfruit	P2006 03	50.000	25.000	18.750	Neen
Proefcentrum Hoogstraten	P2006 04	545.803	272.902	272.902	Ja
Proefcentrum Fruitteelt - Proeftuin Aardbeien en Houtig Kleinfruit	P2006 05	120.000	60.000	15.000	Neen
Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt	P2006 06	80.000	40.000	40.000	Ja
Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt	P2006 07	48.000	24.000	12.000	Neen
Centrale Locatie Fruit					
Proefcentrum Fruitteelt	P2005 03	4.052.134	1.418.247	1.063.685	Neen
Totaal		15.699.816	6.193.727	4.335.430	Neen

10.4 Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit

10.4.1 Inleiding

Sinds begin 1997 is een gemeenschappelijke ordening van de markten (GMO) in de sector groenten en fruit (Verordening (EG) nr. 2200/96) van toepassing.

In 2007 werden er twee nieuwe verordeningen gepubliceerd (Verordening (EG) nr. 1182/2007 en Verordening (EG) nr. 1580/2007) met belangrijke wijzigingen voor de organisaties van de GMO-sector groenten en fruit. De wijzigingen worden geconcretiseerd d.m.v. een nieuwe nationale strategie voor de sector voor de looptijd 2009-2013.

Het belangrijkste objectief blijft de productie af te stemmen op de markt. Dit gebeurt door de financiering van operationele programma's, ingediend door erkende telersverenigingen en die betrekking hebben op diverse clusters: productieplanning, kwaliteit, afzet en promotie, onderzoek, opleidingen en telerbegeleiding, crisispreventie en -beheer en milieuoacties. De steun bedraagt 50% van de totale uitgaven, en wordt gefinancierd door de Europese Unie. Het overige gedeelte van de uitgaven wordt bekostigd door de telersvereniging zelf.

De dossierbehandeling betrof in 2007 hoofdzakelijk de inhoudelijke controle van de ingediende uitgaven 2006, de goedkeuring van de operationele programma's 2008 en de controle van de erkenningvoorwaarden van telersverenigingen.

10.4.2 Goedkeuring programma's

De afdeling Landbouw- en Visserijbeleid staat in voor de coördinatie van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit in Vlaanderen. De afdeling Structuur en Investerings brengt advies uit voor de acties waarvoor zij als adviserende en controlerende instantie werd aangeduid: commerciële structuren, promotie en investeringen (ministerieel besluit 18 maart 2005). Dit blijft een vrij constant gegeven door de jaren heen.

In 2007 werden de wijzigingsaanvragen van de operationele programma's 2007 evenals de operationele programma's 2008 van de diverse telersverenigingen goedgekeurd. De wijzigingsaanvragen betreffen voornamelijk een actualisering van de budgetten, m.b.t. o.a. de personeelsinzet en verbruiksgoederen voor bepaalde acties en aanpassingen van investeringsplannen in functie van de noden.

10.4.3 Inhoudelijke controle ingediende uitgaven

In het kader van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit, vervult het Belgisch Interventie- en Restitutie Bureau (BIRB) de rol van betaalorgaan voor Vlaanderen. De inbreng van de Vlaamse overheid, de afdeling Structuur en Investerings en de afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling (elk voor de acties onder hun bevoegdheid), betreft een inhoudelijke controle van de acties. Voor de afdeling Structuur en Investerings werd op 12 juni 2007 de controle van de uitgaven 2006 afgerond.

In tabel 10.7 zijn de door de afdeling Structuur en Investerings aanvaarde bedragen per telersvereniging (controle uitgaven operationeel programma 2006) weergegeven voor de acties m.b.t. commerciële structuur, promotie en milieuvriendelijke maatregelen. Hieruit blijkt duidelijk het grote verschil in besteding van middelen tussen enerzijds de telersverenigingen die voornamelijk actief zijn op de verse markt (Lava, Fruitbiz, EFC en Greenbow), en anderzijds de telersverenigingen die leveren aan de verwerkingsindustrie (BND, Rijke Oogst en Vegras). De acties van deze laatste groep hebben vooral betrekking op kwaliteit, onderzoek, telersbegeleiding en milieuvriendelijke teelten en technieken. Anderzijds besteden de telersverenigingen actief op de versmarkt ongeveer 47% van hun uitgaven, die in aanmerking komen voor GMO-steun, aan acties m.b.t. de commerciële structuur, de promotie en het milieuvriendelijk beheer van meermalige verpakkingen.

Tabel 10.7 Aanvaard bedrag per telersvereniging voor de clusters commerciële structuur, promotie en milieuvriendelijke maatregelen (2006)

Telersvereniging	Operationeel Programma (OP)	Aanvaard bedrag OP 2006 (euro)	Aandeel gehonoreerd door afdeling Structuur en Investerings	%
LAVA	2004-2008	43.286.416	20.677.321	48
Fruitbiz.be	2004-2008	12.792.162	5.852.808	46
EFC (Veiling Haspengouw)	2004-2008	2.423.256	1.002.463	41
Greenbow	2002-2006	1.820.256	1.042.365	57
VOC	2004-2008	646.281	306.132	47
Rijke oogst	2005-2009	1.015.760	134.430	13
BND	2004-2008	772.228	82.020	11
VEGRAS	2006-2010	1.499.696	285.000	19

10.4.4 Controle van de erkenningsvoorwaarden van de telersverenigingen

Bij het ministerieel besluit van 18 maart 2005 betreffende de gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector groenten en fruit, is de controle van de erkenningsvoorwaarden van de telersverenigingen ook toegewezen aan de afdeling Structuur en Investerings en haar buitendiensten.

Jaarlijks moet 30% van de erkende telersverenigingen of van de voorlopig erkende telergroepen door de Lidstaat gecontroleerd worden, waarbij elke telersvereniging of elke telergroep minstens één keer om de vijf jaar gecontroleerd moet worden.

Zowel de administratieve controles als de controles bij de telersvereniging ter plaatse, met het oog op een organisatie overeenkomstig Verordeningen (EG) nr. 2200/96 en nr. 1432/2003, hebben betrekking op:

- de statuten en het huishoudelijk reglement;

- de ledenlijsten: minimum aantal leden, uniek lidmaatschap, aanwezigheid van niet-actieve leden en gastveilers, controle opzegging van lidmaatschap, ...;
- de leveringsplicht: verkoop van de volledige productie via de telersvereniging tenzij toelating van de telersvereniging verkregen werd om een gedeelte (maximaal 20% of 25%, naargelang de categorie) direct aan de consument of aan een andere telersvereniging te verkopen;
- de democratische besluitvorming: elk lid heeft één stem of een gewogen stemaantal in functie van het aantal aandelen, en m.b.t. de Gemeenschappelijke Marktordering Groenten en Fruit.

De telersverenigingen worden voornamelijk gecontroleerd of ze de hun toegewezen taken nakomen overeenkomstig de organisatie van de GMO groenten en fruit.

In 2007 werden de erkenningsvoorwaarden van volgende telersverenigingen gecontroleerd: Mechelse Veilingen cvba (Sint-Katelijne-Waver), Belgische Fruitveilingen cvba (Sint-Truiden), Limburgse Tuinbouwveiling cv (Herkede-Stad) en In-Co/Profruco cv (Sint-Niklaas).

10.5

Bedrijfsbeheer

10.5.1 Subsidies voor bedrijfsleidings- en milieuadviezen

In 2007 werden ook nog subsidies toegekend aan land- en tuinbouwers die een beroep doen op een door de minister erkende bedrijfsleidingsdienst voor bedrijfs-economisch en milieukundig advies, zolang het bedrijfsadviesstelsel (BAS) nog niet in werking is getreden (zie hierna). Deze subsidies kaderen in het besluit van de Vlaamse Regering van 12 maart 2004 betreffende de toekenning van subsidies aan bedrijfsleidingsdiensten voor het milieukundig adviseren van land- en tuinbouwbedrijfshoofden, gewijzigd op 16 december 2005 en in het besluit van de Vlaamse Regering van 24 februari 2006 betreffende de toekenning van subsidies aan de land- en tuinbouwbedrijfshoofden die een beroep doen op een bedrijfsleidingsdienst.

Deze subsidies worden verleend voor maximaal vijf opeenvolgende boekjaren en hebben betrekking op periodes van een jaar waarin de landbouwer bedrijfs-economische en/of milieukundige parameters bijhoudt. Het advies wordt gebaseerd op een evolutie van deze parameters en op een anonieme vergelijking met gelijkwaardige bedrijven.

De subsidie voor bedrijfseconomisch advies bedraagt 400 euro per jaar. Voor milieukundig advies is dat 325 euro per jaar. Dat bedrag wordt verminderd tot 225 euro gedurende de jaren waarvoor ook een subsidie voor bedrijfseconomisch advies wordt toegekend.

Een overzicht van de betalingen van de subsidies voor de bedrijfsleidings- en milieuadviezen in 2005, 2006 en 2007 staat in tabel 10.8.

Vanaf 2006 worden de subsidies rechtstreeks aan de land- en tuinbouwers uitbetaald. Deze subsidiemaatregelen zijn uitdovend: 1 december 2006 was immers de laatste startdatum van deze vijfjarige overeenkomsten. Vermits de overeenkomsten gelden voor een periode van vijf jaar, zal 2012 het laatste jaar zijn waarin subsidies voor deze twee maatregelen worden uitbetaald.

10.5.2 Het bedrijfsadviesstelsel BAS

Wetgevend kader

In 2007 werd het Bedrijfsadviesstelsel (BAS) opgestart in toepassing van de Europese Verordening nr. 1782/2003. De Vlaamse wetgeving terzake werd volledig afgerond. De basis van deze subsidieregeling wordt gelegd door het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2006 tot instelling van een bedrijfsadviesstelsel voor land- en tuinbouwers, gewijzigd op 14 september 2007. Het ministerieel besluit van 16 november 2007 over de instelling van de adviesmodules en de bepaling van de adviesinhoud in het kader van het bedrijfsadviesstelsel, bepaalt de vereisten waaraan een BAS-advies moet voldoen. De inhoudelijke en administratieve vereisten worden uitgebreid toegelicht in de omzendbrief BAS nr. 1 van 6 december 2007. Ten slotte bepaalt het ministerieel besluit van 1 oktober 2007 de bepalingen en minimumstandaard waaraan de bedrijfseconomische boekhouding moet voldoen als ze dient als basis voor adviseringssystemen die door de Vlaamse overheid gesteund worden.

Tabel 10.8 Subsidies voor het inwinnen van bedrijfsleidings- en milieuadviezen (2005, 2006 en 2007)

Advies	Betaald in 2005 (euro)	Aantal producenten in 2005	Betaald in 2006 (euro)	Aantal producenten in 2006	Betaald in 2007 (euro)	Aantal producenten in 2007
Bedrijfsleidingsadvies	541.050	1.416	419.050	1.089	281.850	723
Milieuadvies	591.550	1.983	718.625	2.418	580.000	1.908
Totaal	1.132.600	3.399	1.137.675	3.507	861.850	2.631

Inhoud en subsidie BAS

De BAS-subsidie kan door land- en tuinbouwers tweejaarlijks worden aangevraagd en bedraagt tot 80% van de advieskosten met een maximum van 1.500 euro.

BAS houdt in dat erkende diensten uitgebreid adviseren over de randvoorwaarden, arbeidsveiligheid en bedrijfsoptimalisatie op economisch en milieukundig gebied. In 2007 werden twee adviesdiensten erkend (VAC en DLV). Andere erkenningsaanvragen waren ter beslisning voorgelegd (SBB en LIBA) of in voorbereiding (BB Consult, Limburgs Boekhoudbureau voor land- en tuinbouw, Proefcentrum Hoogstraten).

De BAS-subsidie kan enkel worden toegekend als de advisering gebeurt door een erkende adviesdienst en een advies wordt ingewonnen over alle relevante onderwerpen die de hedendaagse bedrijfsvoering bepalen.

De verschillende modules waaruit een volledig BAS-advies bestaat, zijn:

- Module 1. Milieu, goede landbouw- en milieuconditie
Advies over de goede landbouw- en milieuconditie, de vogel-, habitat-, grondwater-, zuiveringslib- en nitraatrichtlijn.
- Module 2. Plantengezondheid en volksgezondheid
Advies over de plantaardige component van de verordening voor de levensmiddelenwetgeving en over de richtlijn voor gewasbeschermingsmiddelen.
- Module 3. Diergezondheid, dierenwelzijn en volksgezondheid
Advies over de verordeningen en richtlijnen rond volksgezondheid en diergezondheid (registratie, identificatie,...), de kennisgeving van ziekten en dierenwelzijn.

De eerste drie modules gaan dus over advies over de randvoorwaarden.

- Module 4. Arbeidsveiligheid
Advies over een aantal aspecten inzake arbeidsveiligheid op het landbouwbedrijf (ongevallen met dieren en machines, gevaarlijke producten, rugklachten, risicobeheer, elektriciteit, brandveiligheid, ...).

- Module 5. Bedrijfsoptimalisatie
Advies over bedrijfseconomische en milieukundige parameters en eventueel over de vermarkting van de voortgebrachte producten.

Bedrijfseconomische en milieukundige parameters

De landbouwer houdt een jaar lang bedrijfseconomische en milieukundige parameters bij door een bedrijfseconomische boekhouding te voeren. Op basis van deze parameters wordt advies gegeven met als doel de bedrijfsvoering te verbeteren. Bij het advies hoort ook een anonieme vergelijking met de parameters van gelijkaardige bedrijven.

Vermarktingsadvies (niet verplicht)

Het vermarktingsadvies bestaat uit een SWOT-analyse (sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen van het bedrijf wat de voortgebrachte producten betreft), een consumentenanalyse van de eisen gesteld aan de producten en een uitwerking van de marketingmix.

De essentie van de uitdovende subsidieregeling omtrent het bedrijfsleidings- en het milieuadvies, zit vervat in module 5.1 van dit nieuwe subsidiesysteem.

Bedrijfsverzorgingsdiensten

In 2007 werd 248.000 euro subsidie toegekend aan de vzw Agrobijstandshulp. Deze subsidie kadert in het ministerieel besluit van 6 mei 1998 betreffende de toekenning van toelagen aan de diensten voor bedrijfsverzorging. De subsidie bedraagt 5,6 euro per sociaal uur gepresteerd door de bedrijfsverzorgers, met een jaarlijks maximum van 248.000 euro. Deze regeling heeft als doel geschoolde arbeiders in te zetten om de tijdelijke onbeschikbaarheid (wegens o.a. opleiding, vakantie, ziekte of overlijden) van vaste arbeidskrachten binnen een landbouwbedrijf op te vangen.

Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing

VLAM staat voor het Vlaams Centrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw. Het is een privaatrechtelijke organisatie die de afzet van de Vlaamse landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten bevordert in binnen- en buitenland. Opdrachtgever is de Vlaamse overheid en er is een nauwe band met het bedrijfsleven.

Het VLAM-promotiebudget wordt hoofdzakelijk samengesteld uit promotiefondsen die geïnd worden bij de verschillende geledingen uit de land- en tuinbouwsectoren en de visserijsector. Ook subsidieert de Vlaamse overheid de algemene werking en sectoroverstijgende en sectorondersteunende promotiewerking van het centrum. Daarnaast is er financiële steun van de Europese Unie voor bepaalde promotieprojecten.

11.1

Tien productgroepen

Een overkoepelend programma voorziet in afzetbevorderende activiteiten die de land- en tuinbouw en de zeevisserij in hun geheel ten goede komen. Daarnaast beschikt elk van de volgende sectoren over een eigen budget en

programma: akkerbouw; groenten en fruit; sierteelt; runderen, kalveren, schapen, geiten en paarden; varkens; pluimvee, eieren en kleinvee; zuivel; visserij en aquacultuur; bakkerij; bio-, hoeve- en streekproducten.

11.2

Samenwerking met de sector

Nauwe contacten onderhouden met die sectoren is voor VLAM essentieel. Tien sectorgroepen met vertegenwoordigers uit de verschillende sectorgeledingen zorgen voor een vlotte samenwerking met de diverse landbouwsectoren. Deze sectorgroepen stippelen autonoom hun koers uit. Zij beslissen over de bijdragesystemen en bepalen zelf de strategie en doelstellingen, die dan uitmonden in concrete promotieactiviteiten. Overkoepelend is er een Raad van Bestuur waarin, naast de afgevaardigden van de sectorgroepen, de vertegenwoordigers van de belangrijkste beroepsorganisaties uit de land- en tuinbouw, handel en distributie zetelen.

In 2007 werden de Raad van Bestuur en de sectorgroepen opnieuw samengesteld. Een nieuwe voorzitter werd verkozen, en een algemeen directeur aangesteld. Die vernieuwingen en de verhuizing van VLAM naar het Ellipsgebouw aan de Koning Albert II-laan waren de aanleiding voor een netwerkevenement waarbij zowel voorzitter als algemeen directeur hun toekomstvisie voorstelden.

11.3

De markt bepaalt de koers

De promotiecampagnes die VLAM voert, zijn onderbouwd met marktstudies en marktanalyses. Een permanente opvolging van het thuisverbruik bij Belgische gezinnen is hierbij een belangrijk instrument. Nieuw in 2007 was de geleidelijke uitbreiding van het GfK-panel van 3.000 naar 4.000 gezinnen. Ook nieuw is de kwartaalrapportering van de aankoopfrequentie voor alle door VLAM gevolgde productlijnen.

Om op de specifieke vragen van de sectorverantwoordelijken en de sectoren zo concreet mogelijk te kunnen antwoorden, werden er vorig jaar op basis van de GfK-gegevens heel wat speciale analyses uitgevoerd. Onder meer werd een analyse gemaakt van de sierteeltbestellingen volgens aankoopmoment en een analyse van het thuisverbruik van kalfsvlees volgens demografie.

In 2007 werd ook de voedingsconsumptie in België in kaart gebracht. Het Incites-online-panel bevroeg in opdracht van VLAM elke dag 25 in België thuiswonende personen van 3 tot 100 jaar over hun voedingsconsumptie de dag vóór het onderzoek. Dit komt overeen met

9.125 bevroegde personen en naar schatting 45.000 consumptiemomenten.

Het marktonderzoeksbureau ASK deed in opdracht van VLAM de voedingsinformatiecel NICE en in samenwerking met de marketingdienst een onderzoek naar de kennis en de houding van de Vlaamse huisartsen, pediaters en diëtisten inzake voeding en gezondheid.

In 2007 werd ook gestart met een jaarlijkse VLAM-tracking. Dit is een onderzoek bij de Vlamingen via InSites naar de aankoopcriteria van de agrovoedingsproducten, het belang van kwaliteitslabels, het land van herkomst, de voedingswaarden, hun kookgedrag en de bekendheid van VLAM als organisatie.

De geformuleerde doelstellingen in de sectorstrategieën werden ook in 2007, op een systematische manier, namelijk via kwantitatieve en kwalitatieve posttests of trackings en via het GfK-panel, getoetst aan de realiteit. Evaluatie, efficiëntie en bijsturing staan hierbij centraal. Vanuit de kennis van de consument, de omgeving en de sectorsterktes en -zwaktes worden de doelstellingen bepaald, de strategie ontwikkeld, de actieplannen uitgerold

en de doelstellingen geëvalueerd.

De effectiviteit van de communicatie is de levensader van VLAM. Dit komt in het activiteitenverslag van VLAM uitgebreid en per sector aan bod.

11.4

Promotie binnenland

De consument staat centraal in de binnenlandse promotie. Die consument wordt op allerlei manieren benaderd. Via tv, radio, internet, kranten en magazines bereikt de VLAM-boodschap miljoenen consumenten. Ook in het straatbeeld en op winkelpunten is VLAM aanwezig. Brochures, receptenfolders, kookboeken en affiches trekken hier de aandacht. De webwinkel van VLAM zorgt voor de verdere doorstroming van promotiemateriaal naar consument en handel. De pers speelt een belangrijke rol in het bekendmaken van die campagnes en acties. Niet alleen de algemene consumentenpers maar ook de vakpers wordt door de persdienst benaderd. Naast persmeetings zorgt de perssite, die net als de portaalsite www.vlam.be volledig werd vernieuwd, voor een nog vlottere doorstroming van de persberichten.

11.4.1 Overkoepelende activiteiten

Sinds 2006 plaatst VLAM in de binnenlandse communicatie het thema 'van bij ons' op de voorgrond. Om die producten van eigen bodem overkoepelend te promoten werd gekozen voor een samenwerking met themazender Vitaya. In het kookprogramma 'Lekker van bij ons' wordt gekookt met producten van bij ons. Radio 2 blijft een mediapartner. In 2007 werd samengewerkt voor het programma 'Kook' (nu 'De madammen'). VLAM koos voor een geïntegreerde aanpak en ontwikkelde ook de kooksite www.lekkervanbijons.be waar kook filmpjes te zien zijn.

Met het educatieve project 'Lessenpakketten' mikken we op leerkrachten uit het basisonderwijs. Op de website www.lessenpakket.be kunnen gratis educatieve pakketten over de Vlaamse land- en tuinbouwproducten gedownload worden. Elk pakket bevat lessenreeksen voor kleuters en voor elk leerjaar van het lager onderwijs.

Deelname aan de binnenlandse beurzen Agriflanders Gent (11-14 januari) en Agribex (4-9 december) waar VLAM aanwezig is met een infostand, staat in het teken van achterbancommunicatie. Hierbij ging grote aandacht naar de kwaliteitswerking in de verschillende sectoren.

11.4.2 Promotiecampagnes sectoren

Er bewoog weer van alles in de verschillende sectoren. Niet het minst in de varkenssector waar een volledig nieuw product werd gelanceerd. Met Finettes, kleine hapklare lapjes **varkensvlees**, wordt ingespeeld op de nieuwe kook- en eetgewoonten van de hedendaagse consument. Een nationale tv-campagne gaf het nieuwe product de nodige weerklank in de media. Ook de 3D-varkentjes van Certus waren nationaal op tv te zien. Dit keer kwam de nadruk te liggen op de aspecten lekker, mals en diervriendelijk geproduceerd (waar dat het jaar ervoor: veiligheid- en hygiënegaranties waren. Een consumentenfolder onderstreept deze nieuwe focus. Ook de Meesterlyck-spotjes werden opnieuw uitgezonden, met een nog sterkere klemtoon op de zuiverheid van Meesterlyck-gelabelde vleeswaren.

De smaak van **rundvlees** en het genieten stond centraal in de Meritus-campagne. Voor de campagne 'Meritus. Dan is 't goed' breidde de rundvleessector haar doelgroep (de jonge gezinnen met kinderen) uit met singles en amateurkoks. Jonge gezinnen met kinderen bleven wel de doelgroep van de generieke rundvleespromotie. 'Zeg nooit zomaar rund tegen rund' prees met twee speelse maar stijlvolle tv-spotjes de veelzijdigheid, smaak en kwaliteit van rundvlees.

Voor **konijn** werd dan weer de uitstekende voedingswaarde van dit licht stukje vlees in de kijker gezet. Blikvanger was hier de persvoorstelling met 'outdoor cooking'-kooksessie 'Konijn op andere wijze' bij Felix Alen.

Proeven was ook de rode draad in de nieuwe **kaas**-campagne. 'Kazen van bij ons. Die moet je geproefd hebben'. Deze campagne is het vervolg op 'Belgische kazen. Zo de streken, zo de kazen', die werd afgesloten met een

spraakmakende radioactie. Er viel namelijk een kaastafel op 30m hoogte te winnen. Maar ook de nieuwe campagne laat van zich horen met een opmerkelijke tv-spot waarin het bekende logo van de kazen van bij ons de hoofdrol wegkaapt. Om de campagne kracht bij te zetten bracht VLAM de kazen rechtstreeks naar de consument met een heuse kaasmobiel aan het winkelpunt.

Ook de troeven van **melk** werden in verschillende nationale media verspreid. De campagne 'Melk. En je kan tegen een stootje' mikt op jonge vrouwen tussen 20 en 40 en positioneert melk binnen een gezonde levensstijl. De zuivelsector sprong dus ook op de kar van de Start to Run-hype, deelde melk uit tijdens loopsessies en legt zo het verband tussen melk en gezondheid.

Versheid is dan weer de motor van de Flandria-campagne. Met de slogan 'Die van Flandria zijn niet van gisteren, maar van vandaag' verschenen de Flandria-**groenten** weer ten tonele. Ze waren alomtegenwoordig: met spotjes op tv, met banners op internet en met wokdemonstraties op de winkelvloer. De nieuwe oogst **hardfruit** werd in de kijker gezet met de seizoenscampagne 'Fruit van bij ons, verleidelijk van nature'. De appels en peren kregen net zoals de aardbeien en champignons van bij ons financiële steun van Europa.

In 2007 werd het 200ste Erkende Verkooppunt **Hoeveproducten** officieel ingehuldigd, wat een totaal maakt van 54 nieuwe Erkende Verkooppunten in 2007. Voor het eerst trad ook een groep toe: Netwerk Hoeveproducten Vlaamse Ardennen.

Ook voor de promotie van **streekproducten** was 2007 een mijlpaal: in de eerste helft van het jaar werd het project Europese project 'Producten met een verhaal' afgerond. Het label STREEKPRODUCT.BE wint verder aan belang, en we kunnen nu genieten van de smaak en de verhalen achter 69 erkende streekproducten.

Blikvangers in de **biosector** waren ongetwijfeld een zonovergoten biopicknick als apotheose van een mediacampagne tijdens de Week van de Bio en - toen het iets frisser werd - de biohutsepot naar aanleiding van de Week van de Smaak. Mede dankzij de inzet van BV Lieven Debrauwere genereerde de gratis hutsepotbedeling onder de 'Bio, mijn natuur'-noemer heel wat media-aandacht.

Ook de Week van de **friet** trok zeker de aandacht van de Vlaamse consument. VLAM ging samen met producer Jean Blaute op zoek naar creatief talent en organiseerde samen met de winnaar een roadshow langs de belangrijkste radiozenders.

Een andere roadshow met een totaal verschillend publiek deed VLAM voor **verwerkte groenten**. Doelstelling hier is verhogen van het thuisverbruik, en dit door de gezondheidsperceptie te verhogen en het gebruiksgemak van deze groentente benadrukken. De doelgroep zijn opiniemakers en voorschrijvers maar ook grootkeukens, en net die laatste ging VLAM persoonlijk overtuigen door een roadshow.

Dat aardappelen best wel trendy en hip zijn, bewijst Potatomania. Hoogtepunt van het tweede jaar van deze campagne was de samplingactie in het najaar waarbij telkens een jutezakje met een **aardappel** en een aardappelkookboekje werd uitgedeeld in shoppingcentra en bedrijven.

Ook de klassieke mediakanalen werden bespeeld. De vakkundigheid van de tuinaannemer werd in de verf gezet met een nieuw ontwikkelde tv-spot met tuinkabouters (Benieuwd? Neem een kijkje op www.tuinaannemer.be). De **sierteelt**sector was nog meer op tv te zien in de tv-programma's Tuindromen (op de themazender Vitaya) en Sierplezier (op de regionale zenders). Maar ook bij Libelle werd de groene kaart getrokken. Onder het motto 'Ik draag groen dit seizoen' werd een lente- en herfstbrochure ('Lentecollecties' en 'Herfstcollecties') samen met het magazine verspreid.

De **vis**sector pakte eveneens uit met een vernieuwende publicatie. De VIS-itekaartjes, die telkens een andere vissoort voorstellen, moeten de kennis over vis verbeteren en zo de consumptie verhogen. De campagnenaam luidt dan ook 'Vis zoveel lekkers dat er is'. Tien tv-spotjes lokken de consument naar de vishandel. Nog een innovatieve publicatie in 2007 was het boek 'Hoe bereid ik VIS'. Anders aan dit kookboek is dat het geen kijkboek is maar een doeboek dat thuishoort op het aanrecht en mikt op de echte vislekkerbekken.

Brood en banket van de ambachtelijke bakker zijn 'zo goed dat je er alles voor doet'. Daarvan overtuigen de tv-spotjes, radiocampagnes en acties van de Wakkere Bakker ons. Het imago van de Wakkere Bakker als artisanale specialist voor brood en banket ondersteunen, blijft in de **bakkerij**sector dan ook de doelstelling. De Wakkere Bakker zélf ondersteunen gebeurt met het project 'Lokale marketing', verschillende praktijkopleidingen en actiefiches. Heel wat bakkers die niet enkel gedreven vakmannen maar ook ondernemende managers zijn, kunnen deelnemen aan de Bakery Management Awardwedstrijd. De wedstrijd werd in september tijdens Bibac gelanceerd en de award wordt in mei 2008 uitgereikt.

Ook andere sectoren organiseerden wedstrijden: de viskok van het jaar werd verkozen, de Vlaamse tuinaanemer, ... Ondersteuning werd onder meer gegeven aan de Europese wedstrijd Entente Florale (waar Mechelen de gouden medaille wegkaapte) en de verkiezing van de Eikoningin en Eierboer op de Gulden Eifeesten.

Heel wat sectoren besteedden ook aandacht aan educatieve projecten. Tijdens 'Op de siertoer 4 kids' zetten sierteeltbedrijven hun deuren open voor kinderen van de derde graad van het lager onderwijs; Melk4Kids leidt kinderen rond in 't Zuivelcentrum of een melkveebedrijf uit het ambassadeursnetwerk; en er zijn de educatieve spelkoffers BroodBaronnen (broodsector) en Land van Calcimus (zuivel), die scholen gratis kunnen ontlenuen.

11.4.3 Europese middelen

VLAM ijvert steeds om de beschikbare promotiefondsen aan te sterken met Europese middelen en dient hiervoor heel wat dossiers in. Ook vorig jaar konden flink wat campagnes rekenen op de steun van de Europese Unie, waardoor ze meer slagkracht krijgen om hun boodschap te verspreiden.

De campagnes voor hard fruit, aardbeien en champignons, Potatomania, 'Melk. En ik kan tegen een stootje', 'Ik draag groen dit seizoen' (sierteelt), verwerkte groenten en de biocampagne konden rekenen op Europese steun. Nieuwe dossiers werden ingediend voor groenten en fruit, sierteelt, melk en braadkip.

11.5

Promotie buitenland

De promotie in het buitenland is eerder handelsgericht en spitst zich vooral toe op contacten met de distributie. Samen met hen worden winkelacties opgezet om de Vlaamse producten op de voorgrond te plaatsen. De Vlaamse producten meer naambekendheid geven, bereiken we door redactionele en publicitaire bijdragen in buitenlandse vaktijdschriften. Buitenlandse inkopers en handelscontacten worden ook rechtstreeks benaderd via nieuwsbrieven, pr-acties en tijdens vakbeurzen en contactdagen. Nieuw communicatiekanaal is de website www.freshfrombelgium.com, die deel uitmaakt van de VLAM-website. Aandachtstrekker is een exporteurdatbank. Naast een beurskalender groepeerde de website ook de laatste exportnieuwtjes in de verschillende sectoren.

Buitenlandse vakjournalisten vormen ook een belangrijk kanaal om de troeven van onze producten in de kijker te plaatsen. Zij krijgen regelmatig persberichten over nieuwe producten uit de sierteeltsector, ontvangen de nieuwsbrieven en worden rondgeleid voor bezoeken aan Vlaamse bedrijven. In 2007 werd een persreis gekoppeld aan de sierteeltbeurs Florall. Ook de buitenlandse vakjournalisten die berichten over de vleesmarkt werden

naar België uitgenodigd. Ze namen deel aan een Round Table georganiseerd door het Belgian Meat Office, die voor VLAM de boodschap van de Vlaamse vleesexporteur als vakman verspreidt.

Onze buurlanden Frankrijk en Duitsland vormen onze twee belangrijkste afzetmarkten. Voor de exportpromotie naar die twee landen werkt VLAM vanuit een eigen kantoor in Parijs en Keulen. Deze buitenlandse antennes nemen ook de Zwitserse en de Oostenrijkse markten voor hun rekening. Om ook andere exportmarkten te bespeulen, werkt VLAM vaak samen met Flanders Investment and Trade.

VLAM is voortdurend op zoek naar nieuwe afzetmarkten en neemt deel aan belangrijke internationale vakbeurzen. Dit jaar was VLAM dus onder meer present op Fruit Logistica in Berlijn, Anuga in Keulen en Horti Fair in Amsterdam, maar ook onder meer op Gulfood in Dubai, World Food in Moskou en Hofex in Hong Kong. Hiervoor wordt samengewerkt met de exportgerichte beroepsorganisaties en het bedrijfsleven. Trefdagen in het buitenland brengen de Vlaamse producten eveneens voor het voetlicht.

11.6

Knowhow inzake kwaliteitsbeheer

In de promotie legt VLAM het accent op kwaliteit en productdifferentiatie. De organisatie heeft ruime ervaring met de realisatie van kwaliteitslabels en systemen van integrale ketenbewaking. Daardoor komen onze Vlaamse producten tegemoet aan nagenoeg alle veel-eisende wensen van binnen- en buitenlandse afnemers. Ons land staat bovendien garant voor strenge controles in alle onderdelen van de productie- en commercialisa-

tieketen. Dit biedt de beste garanties voor de klant en de eindverbruiker dat het voedsel veilig is. De kwaliteit wordt gegarandeerd. Vlaanderen bekleedt op dit vlak een voortrekkersrol in Europa.

Gespecialiseerde medewerkers ontfermen zich dagelijks over het reilen en zeilen ervan en verfijnen ook waar nodig. Kwaliteitsborgingsprogramma's bestaan voor varkensvlees, vleeswaren, rundvlees, melk en kip.

11.7

Knowhow inzake voeding en gezondheid

De voedingsinformatiecel van VLAM heeft de opdracht de voedings- en gezondheidsaspecten van de producten van land- en tuinbouw en visserij blijvend onder de aandacht te brengen. Ze doet dit door actuele, relevante, wetenschappelijk correcte en praktische voedingsinformatie op maat te verspreiden. Het voedingstijdschrift **Nutrinews** is reeds 15 jaar een belangrijk kanaal om de professionelen te informeren. Om op de grote vraag naar voordrachten over voeding en gezondheid te kunnen ingaan, heeft NICE sinds 1999 een netwerk van professionele **voordrachtgevers** uitgebouwd.

Om een juist beeld te krijgen van de kennis inzake voeding en gezondheid en de attitude ten opzichte van de producten van de land- en tuinbouw en visserij bij de

Vlaamse **huisartsen, pediaters en diëtisten** werd in 2007 een onderzoek uitgevoerd. Zowel huisartsen als pediaters zien het nut van voedingsvoorlichting in maar ervaren belangrijke barrières om dit tijdens een consultatie vaker aan bod te laten komen. De indruk bestaat dat de kennis van de voedings- en gezondheidsaspecten vooral nog bij huisartsen kan worden verbeterd, een belangrijk gegeven voor de verdere werking van NICE.

Het project **'Fitte School'**, dat het belang van beweging, sport en gezonde voeding op school aankaart, werd ook in de schooljaren 2006-2007 en 2007-2008 voortgezet. VLAM ondersteunt het project financieel. 'Fitte School' wordt in Vlaanderen en internationaal als baanbrekend erkend.

12

**Vlaams info-
centrum land-
en tuinbouw**

VILT wil door middel van informatie en communicatie de landbouwsector in een gunstig daglicht stellen en goodwill/vertrouwen wekken bij stakeholders waarmee de sector een afhankelijkheids-relatie heeft. De voornaam-

ste doelgroepen voor de land- en tuinbouwsector zijn de boeren zelf, consumenten, overheid, de financiële wereld, het brede publiek, het onderwijs...

12.1

Elektronische communicatie

Een belangrijk communicatiemedium van VILT is de website. Die haalde in 2007 maandelijks gemiddeld 370.000 pageviews. www.vilt.be draait voornamelijk op het succes van de dagelijkse nieuwsberichten en de wekelijkse editie van geVILT, een elektronisch magazine waarbij telkens één thema wordt uitgespit in een interview en een poll. De website richt zich vooral naar mensen die beroepshalve actief zijn in de voedselketen: land- en tuinbouwers, mensen tewerkgesteld in de toeleveringsindustrie, journalisten, ambtenaren, politici, mensen uit belangengroepen,...

Zeven dagen op zeven publiceert VILT het landbouwnieuws, waarvoor het beschikt over een brede waaier aan bronnen. Het gaat zowel over regionaal, nationaal,

Europees als internationaal nieuws. Het nieuwsoverzicht wordt alle dagen, met uitzondering van zondag, gratis naar alle abonnees gestuurd voor 8.30 u. 's morgens. Zo werden er in 2007 meer dan 3.800 nieuwsartikels gepubliceerd en verstuurd naar ruim 6.800 abonnees.

GeVILT is een elektronisch magazine dat iedere maandag, uitgezonderd in juli en augustus, wordt verstuurd naar ongeveer 10.000 abonnees. GeVILT bestaat uit een interview en een poll die duiding brengen bij een actueel of minder actueel thema. Thema's die in 2007 aan bod zijn gekomen zijn o.a. biggencastratie, groene energie, agroforestry, vennootschappen, functionele voeding, biolandbouw, stamboekwerking, Dierenartsen Zonder Grenzen, ggo's, duurzame visserij, glastuinbouw,...

12.2

Landgenoten

In 2007 gaf VILT voor het derde jaar op rij het magazine Landgenoten uit. Het is een magazine voor land- en tuinbouwers en verschijnt vier keer per jaar op 51.000 exemplaren.

Eind 2007 kreeg het blad een opfrisbeurt: zowel de layout als een aantal rubrieken werden grondig vernieuwd.

Landgenoten wil:

- land- en tuinbouwers aansporen tot marktgericht denken;
- de beroepsfierheid van land- en tuinbouwers verhogen;
- verjonging, samenwerking en innovatie stimuleren;
- land- en tuinbouwers mobiliseren om zelf aan imago te werken;

- dynamisch ondernemerschap promoten en de kwaliteit van de producten en het vakmanschap in de sector benadrukken.

Naast alle Vlaamse land- en tuinbouwers krijgen ook heel wat journalisten, ambtenaren, onderzoekers, politici,... het magazine gratis in de bus. Zij kunnen over de schouder van de land- en tuinbouwers meekijken om te zien wat er in de sector leeft. Het magazine werd ingedeeld in strak afgelijnde rubrieken, elk met een eigen karakter.

Aan het magazine worden regelmatig ook campagnes gekoppeld. Die campagnes moeten land- en tuinbouwers ertoe aanzetten om zelf aan hun imago te werken. Een aantal onderwerpen die in 2007 aan bod kwamen, zijn: samenwerking, verjonging, groene chemie, agroforestry, banken, imagostudie, MRSA in de varkenshouderij, ggo's, paardenhouderij, energieteelten, landbouwonderzoek, Mestbank, mest in de bodem, weidegang, korteketenverkoop,...

12.3

Buiten Adem/Melk & honing

Naast Landgenoten werd ook Buiten Adem voor het derde jaar op rij uitgegeven. Eind 2007 werd het vervangen door Melk & honing. Waar Buiten Adem eerder een nieuwsbrief was die de lezer laat kennis maken met de vele voordelen die de land- en tuinbouw te bieden heeft, is Melk & honing uitgegroeid tot een volwaardig magazine.

Net zoals bij Buiten Adem het geval was, wordt ook Melk & honing verspreid via land- en tuinbouwers. Zij kunnen

Buiten Adem/Melk & honing gratis aanvragen in een oplage die ze zelf kunnen kiezen. Op die manier kunnen ze het blad uitdelen aan familie, vrienden, burens, bezoekers of klanten. Daarnaast worden er ook een aantal andere verspreidingskanalen gebruikt: plattelandsevenementen zoals Dag van de Landbouw, Landelijke Gilden, KVLV, centra voor milieueducatie,... In totaal werden er in 2007 gemiddeld 40.000 exemplaren van Buiten Adem/Melk & honing aangevraagd door landbouwers.

Melk & honing wil een genuanceerd denkkader aanreiken op basis waarvan de lezer de sector leert

interpreteren en appreciëren. Eind 2007 is het eerste nummer van de perser gerold en heel enthousiast ontvangen. Het is een vrouwvriendelijk buitenblad met een hoog infotainmentgehalte. Het verschijnt op het ritme van de seizoenen (4x per jaar) omdat landbouw per definitie een sector is die meegaat met de jaargetijden. Dat weerspiegelt zich ook in de warme look and feel en sfeerfotografie. Met de insteek van beleveniseconomie, waarbij mensen ook oog hebben voor het verhaal achter het product, vertrekt het blad vanuit de leefwereld van de lezer.

12.4

Vijfjaarlijks imago-onderzoek

Naar vijfjaarlijkse gewoonte liet VILT in 2007 opnieuw een studie uitvoeren naar het imago van de Vlaamse land- en tuinbouw. Dit was de vierde op rij (1992, 1997, 2002). Net als vijf jaar geleden werd ook deze keer samengewerkt met professor Gino Verleye van de vakgroep Communicatiewetenschappen van de Universiteit Gent. De enquête die gebruikt werd, kwam in grote lijnen overeen met die van de voorgaande onderzoeken. Op die manier werd een vergelijking in de tijd mogelijk. De enquête werd verstuurd naar het adressenbestand dat ook in 2002 gebruikt werd. Dit liet ons toe om heel nauwkeurig wijzigingen in de houding ten aanzien van de land- en tuinbouw op te sporen.

De resultaten van de imagostudie werden voorgesteld op een groot evenement in De Pinte. Naast de pers, waren ook een heleboel prominente personen uit de landbouw-

sector uitgenodigd. De nieuwe imagostudie versterkte de bevinding uit de studie van 2002 dat de beeldvorming rond landbouw vooruit boert: 86% van de Vlamingen bewondert landbouwers en nog meer respondenten beseffen dat alleen goede managers een landbouwbedrijf kunnen runnen. De consumenten geven de boeren tal van schouderklopjes, maar leggen tegelijkertijd de lat erg hoog: voor nauwelijks één op tien Vlamingen is de onverdoofde biggencastratie aanvaardbaar en slechts vier op de tien vindt Vlaams vlees veilig.

Als afsluiter van het evenement werd de vernieuwingsoperatie binnen VILT in de kijker geplaatst. Er kwam een nieuwe logo en het nieuwe blad Melk & honing en het vernieuwde Landgenoten werden aan het publiek voorgesteld.

Lijst van gebruikte afkortingen

ADSEI	Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie
BBB	Beter Bestuurlijk Beleid
BCM	Business Continuity Management
BGA	Beschermde Geografische Aanduiding
BOB	Beschermde Oorsprongsbenaming
BSS	Bruto standaardsaldo
CAC	Conformitas Agraria Communitatis
CAF	Common Assessment Framework
CGW	Cultuur en gebruikswaarde
CIW	Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
CPVO	Community Plant Variety Office - Communautair Bureau Voor Plantenrassen
CRA-W	Centre Wallon de Recherches Agronomique
DG Sanco	Directoraat-Generaal voor Gezondheids- en Consumentenbescherming
DRC	Democratische Republiek Congo
EC	Europese Commissie
ECE	Economic Commission for Europe
EFTA	European Free Trade Association
EG	Europese Gemeenschap
ELFPO	Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling
ELGF	Europees Landbouwgarantiefonds
ELISA	Enzyme-Linked Immuno Sorbent Assay.
EP	Europees Parlement
EPR	Eenmalige perceelsregistratie
EU	Europese Unie
FAK	Niet-betaalde (meestal familiale) volwaardige arbeidskrachten
FAVV	Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen
GBCS	Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GMO	Gemeenschappelijke Marktordening
GPS	Global Positioning System
GTS	Gegarandeerde Traditionele Specialiteit
ICCF	Interdepartementale Commissie voor de Coördinatie van de Fraudebestrijding
ICT	Informatie Communicatie Technologie
IEC	International Electrotechnical Commission
ILB	Informatienetwerk landbouwboekhoudingen

ILVO	Instituut voor Landbouw- en Visserijonderzoek
IPO	Interbestuurlijk Plattelandsoverleg
ISO	International Standards Organisation
ISTA	International Seed Testing Association
ITSM	IT Service Management
IWT	Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie
KHV	Kleine Herkauwers Vlaanderen vzw
KI	Kunstmatige Inseminatie
KwaTra	Kwaliteit Traceren (informaticatoepassing)
LEADER	Liaison Entre Actions de Développement de l'Economie Rurale
LMN	Landbouwmonitoringsnetwerk
MAGDA	Maximale Gegevensdeling tussen Administraties
MB	Ministerieel Besluit
MOD-ICT	Managementondersteunende Dienstverlening Informatie- en communicatietechnologie
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
OHB	Onderscheidbaarheid, homogeniteit, bestendigheid
OLAF	Europees Bureau voor Fraudebestrijding
PBB	Pépinière Belge – Belgische Boomkwekerij
PC	Personal Computer
PDPO	Programma Document voor PlattelandsOntwikkeling
POST	Post OpvolgingsSysTeem
PSTV	Potato Spindle Tuber Viroid of Aardappel Spoel Knol Viroïde
RUP	Ruimtelijk Uitvoeringsplan
SAS	cel Standaarden, Architectuur en Security
SLE	Steunpunt Levend Erfgoed vzw
UNECE	United Nations Economic Commission for Europe
UNIX	Familie van besturingssystemen
VAK	Volwaardige arbeidskrachten
VFC	Vlaams Fokkerijcentrum vzw
VITO	Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek
VIVFN	Vlaams Interprovinciaal Verbond van Fokkers van Neerhofdieren
VKP	Vlaams Klimaatplan
VLM	Vlaamse Landmaatschappij

Colofon

Deze publicatie is een uitgave van de Vlaamse overheid, beleidsdomein Landbouw en Visserij.

Verantwoordelijke uitgevers:

J. Van Liefferinge
Secretaris-generaal, Departement Landbouw en Visserij

N. Van Ginderachter
Administrateur-generaal, Agentschap voor Landbouw en Visserij

Samenstelling:

Departement Landbouw en Visserij
Agentschap voor Landbouw en Visserij
VLAM
VILT

Coördinatie en eindredactie:

Team Communicatie en Communicatietechnologie Landbouw en Visserij

Beeldmateriaal:

Departement Landbouw en Visserij, afdeling Organisatie en Strategisch Beleid
Foto p. 113: Jan Dewinter

Vormgeving en druk:

Drukkerij Perka

Nummer wettelijk depot:

D/2008/3241/113

Overname van de teksten wordt toegestaan mits bronvermelding.

Het Jaarverslag is vrij te downloaden van de website:

www.vlaanderen.be/landbouw (Rubriek: Publicaties)

Of kan gratis besteld worden bij:

Departement Landbouw en Visserij
Afdeling Organisatie en Strategisch Beleid
Mevr. Sonja Coopmans
Ellips, 5e verdieping
Koning Albert II-laan 35, bus 40, 1030 Brussel
Tel. 02 552 77 67
E-mail: sonja.coopmans@lv.vlaanderen.be

